

SAN MATEO

Maach peerdu aaujem Jesucristo igwia jöoi Mateoou phā p̄aatarr

Chi phātarr. Ich mug libro phātarr wounpaita Mateo a thürnaa īchab Leví a thär sīejim, Jesús dūi i bū ogdaba wēnurraajerr khūun eem āb. Jesús dūi khapeerkhaju naweran sīi Romaam gobierno athee òrag dēbpaar jēeujem phidagta wai sīejim.

Chijā khūun atheistā phājī. Mateoou mug libro phātarran judionaan atheistā phājim, ajapcharan ich meeun atheistā. Judionaanau warrgarwe ēwandamau woun āb am ee Reikhamkhīr pūiju jaaujerr khaphū narr aawai aata nūajeejim aajem. Ich maata judionaanau amach meúa “Mesías” aajeejim, maimua griegonaan meúa “Cristo” aajeejim.

Mamū mag amau i nūajerrta ya Jesús Mesíaskha pierrwaijā judionaan chi pörnaanau pōd būurjā i khaug aubajierram. Maguata sīi jūrram khūunaun, “Jā sīi maestro khabahab” aawai, deeum khūunaun jūrr, “Jā sīi ēwandamau ich i jaaupibaawai òrag jaaujem khabahab” aajeejim. Mamū mag nūm ee āaur khūunaun chadcha Mesías gaai i thūajeejim aajem. Òrau mag khaugba i jaaujerr aawaita Mateoou mug ēsap phājim, ag gaai ich meeunag Jesuun chadcha mag amau Mesías nūajerrau a khap jawaag.

Khan jawaag ajī. Mateon ich ēwandam Iewaa Jesús dūicha nūrrarr aawai irua mag nem jaummājā chadcha ich jügaucha ūrwi irua nem wau

núrrarr ich daúacha oojerrta júrr jaau sim. Mag ich jügħu uha Jesuu iekhamatarr ūnjerr aawai aata ich meeunag khap amkhūir phājim (5:1–7:29; 10:1–42; 13:1-53; 18:1-35; 24:1-25:46). Mamu īrcha irua õrag khap apim khōsi sīrran Jesuuta chadcha õrau nūajerr Reikha bę̄etarr aawai i iek ükha nūmuata ichdēu jaaujerrjö Ěwandamagta uđuraa dich thāar ee chi Pörkhapiju aai nūm ajim. Maata īrcha thumaam khāunag khap apim khōsi sīejim.

*Jöoin Jesucristo dau naweram khūn
(Lc 3:23-38)*

¹ Mua pārag īgħakhim, jāga warrgar David reikha sīerrjö, Ěwandamau júrr ich Iewaa Jesucristoogta mug durru gaai chi Pörkhamkhūir ichdēucha püijī. Mag Jesucristojā mag rey David khararr ag chaain ewagħam khūn dēn ajim a khap amkhūir, ag nawe jöoi Abrán khararr sīejerr aigmua ewag pawi khieb chi Jesús thaabatarr aig pārag jaaukhim.

² Maataa, ich jöoi Abrán, Isá aai ajim anaabá; maagħwai, Isá júrr Jacob aai; Jacob júrr Judá aai. Mamu mag Judá ich appai khaba, tagħiex ich khod-naanpa doce naajim aajem, ich khurau, ich jöoi Jacob chaainpai.

³ Mag ich Judá, Fares aai anaa īchab Zara aai ajim aajem; am ād, Tamar a thär sīejim aajem. Mag Fares, Esrom aai ajim; maagħwai chi Esrom júrr Aram aai.

⁴ Ich Aram, Aminadab aai ajim aajem; maagħwai chi Aminadab júrr Naasón aai.

NaaSón jūrr Salmón aai ajim aajem.

⁵ Chi Salmón, Booz aai ajim aajem, Rahab dūím;
maagwai chi Booz, Obed aai, Rut dūím.

Obed jūrr Isaí aai ajim aajem;

⁶ maagwai chi Isaí jūrr mag rey David khararr ag
aai ajim aajem.

Mag chi rey David, Salomón aai ajim aajem, Urías
jua eem ɻui khecheu autarr dūím.

⁷ Salomón, Roboam aai ajim aajem;

maagwai Roboam jūrr Abías aai;

maimua chi Abías jūrr Asa aai.

⁸ Ich Asa, Josafat aai ajim aajem;

maagwai Josafat jūrr Joram aai;

maimua chi Joram jūrr Uzías aai.

⁹ Uzías, Jotam aai ajim aajem;

maagwai chi Jotam jūrr Acaz aai;

maimua Acaz jūrr Ezequías aai.

¹⁰ Chi Ezequías, Manasés aai ajim aajem;

maagwai Manasés jūrr Amón aai;

maimua chi Amón jūrr Josías aai.

¹¹ Chi Josías, Jeconías aai ajim aajem.

Mag chi Jeconías khod ābam khueñ khapan sīejim
anaabá, maach jöoin israelnaan Babilo-
niapienau amach durrag pürkha arr nūm
jaar.

¹² Mag am chikhamnau amach durr pürkha ar-
rtarr khur, Jeconías chaai paarpajim aajem.

Ma, Salatiel a thürjim aajem, Zorobabel aai.

¹³ Ich Zorobabel, Abiud aai ajim aajem;

maagwai chi Abiud jūrr Eliaquim aai;

maimua chi Eliaquim jūrr Azor aai.

¹⁴ Ich Azor, Sadoc aai ajim aajem;

maagwai chi Sadoc, Aquim aai;
maimua chi Aquim jūrr Eliud aai.

¹⁵ Chi Eliud, Eleazar aai ajim aajem;
maagwai chi Eleazar, Matán aai;
maimua chi Matán jūrr Jacob aai.

¹⁶ Chi Jacob, José aai ajim aajem.
Mag Joseeta, María jaai ajim anaabá;
maimua chi María, Jesús ãd.

Mag Jesuuta maadëu ich Ÿwandamaucha püiwia
bëejim aajem ag Jesuu,
amach peerdʉ aumkhīir warrgarwe õrau n̄ajerr.

¹⁷ Wajapcharan, mag jöoi Abrán khararr sierr
aigmua ewag pawi David reikha s̄isiju jaar pa n̄am
aar, catorce generaciones dichjim anaabá. Mag
David s̄isiewaim aigmua ewag nassi pawi maach
jöoin israelnaan Babiloniapienau pürkha arrtarr
jaar pa n̄am aar agjö catorce generaciones dichjim
aajem. Mag maach jöoin Babiloniapien durr narr
aigmua ich Ÿwandamaucha püiju jaaujerr ewag
nassi pawi thaabachë n̄am jaar pa n̄am ora agjö
catorce generaciones dichjim anaabá; ajapcharan
maach Pör Jesús thaabachë n̄am jaarma.

*Jesucristo thaabatarr
(Lc 2:1-7)*

¹⁸ Mag Jesucristo thaabatarran m̄gta ajim aa-
jem:

Chi María, ewag pawi i ãdpaju, ya Joseeu iek dee
wai s̄ejim aajem, ag d̄ui paag. Pari mag s̄ii iek
dee wai s̄lewai agtha ag d̄uijā khaba n̄umta bi ee
pabaadëjim anaabá. Pari ma chan chikham dënjā
khaba, ich Ÿwandam Akharauta ich iiu aawai mag
i bi ee papijim anaabá.

19 José chi jaaipajuun Êwandam dau na nem agchata waaujerr aawai, sii warre ich uui chi thethemnaanag jaauju khäyau, ichta warag sii khñuu öbérju khñirjubaadëjim aajem.

20 Ya irua mag pñaju khñirjubaadëmta, Êwandam chog ügtharmua bëewi irig, —José, David khararr chaain ewagam khñun bi eem, oob pñch uui pñaju khñirju chiram ajim anñm. Jäg chaai irua bi ee wai sim chan deeum dñn khaba, ich Êwandam Akharaauta jõorpitarr khabahab ajim anñm.

21 Mariaau jäg chaaidam athaawai i thärdam Jesùs a thärbá. I thär magta thärju, ichdëuta ich phöbör amach pekau ee thññm peerdu auju aawai a jaaumajim anaabá chi Êwandam chogau.

22 Mamu thum mamagkharran, ich i jaaujem khñunag maach Pör Êwandalmau phäpitarr gaai jaau simjöö öbëberg mamkhñirta magpibajieb. Mag irua phäpitarr gaai mag sim:

23 “Uui õor meraa khitñm bi ee pawi chaai ooju. Mag chaai thärdam Emanuel a thärju” a phä sim.
(Is. 7:14)

Mag Emanuel a simñn, “Êwandam maach düi sim” aawaiu.

24 Maimua mag chi José khäi werba thunaawi daukhanpawi phiidubaadeeu, Êwandam chogau ichig jaautarrjö tag María pñaju khñirjuba, ich mag ag düi sñsijim aajem.

25 Pari mag ag düi ya ich uukha wai sñerrjä, chi chaai auba nñwe chan José bñurjä ich uui düi khapes aba aajeejim anaabá. Ya maimua chadcha chi Êwandam chogau jaautarrjö chi chaaidam

athaawai, Joseeu i thärdam Jesúś a thürjim aajem, ichig thürpi jaautarrjö.

2

Edau öbeerjem bi garmua reinaanau chaai oothurtarr

¹ Mag Jesúś thaabaawai phöbördam Belén anum eeta thaabajim aajem, Judea durr. Mag jaar Erodeeta mag Judea durr reikha s̄ejim aajem. Ich mag jaar īchab khīirjug khaug athee chi machnaan magonaan anum khūn edau öbeerjem bi garmua bējierram aajem, Jerusalén phöbörög. Makhuun, edjā eem phīdagta estudiejem khūn ajim aajem.

² Mag bēewi bardatkachéwi, judionaanag, —Pāar rey thaabatarr, ¿jamta wai nāma? I thaababarm jaau sim phīdag maach daúacha ootarr aawai iita marau jūr wēdurumgui aajeejim anum, iita judionaan reikhaju aawai i ajaug thö iekhaan.

³ Mag judionaan rey thaababarm anum ūr athaawai chi rey Erodes warre khakhaisamjö aadējim anaabá. Mag nām dāi tagam khūn chi Jerusalenpienjā jügderraata aphöbaadējim anum.

⁴ Magbaawai chi rey Erodeeu phadnaan chi pörnaan thum Moiseeu Ņwandam iek phā p̄uarr jawaag chi machnaanpa thürkhūipüiwia amag, —¿Jamta mag warrgarwe Ņwandamau püiju jaaujerr thaabaju aajē? ajim anum.

⁵ Magbaawai amachdēu irig, —Judea durr phöbördam Belén anum eeta thaabaju aajem anaabahab, ich magta Ņwandamau ich i jaaumie

Miqueas khakhitarrag jaaupitarr aawai ajim anum. Mag irua jaautarr iek gaai,

6 “Pāar, Judá durram phöbördam Belenpien, pāran chadcha khapan khaba durrum.

Mag durrab mam, pāar ee āb thaababarmata israelnaan m̄u ōorkha thunum khun gobernaaju aawai, pāach durr agjö phöbör thunum ee pāar phöbör chan chi serbiibam khabam” a phā simgui ajierram anum, chi Erodeeg. *(Mi. 5:2)*

7 Phadnaan chi pörnaanau maestronaan däimua ichig mag jaaubaawai, chi rey Erodeeū jūrr mag chi magonaan ed öbeerjem garmua bëetarr khun amach appai thürkhanaa wajapha ichig jaaupijim anaabá, jäagwaichata mag phidag amau oo naají.

8 Mag wajapha ichig jaaupinaan chadau amag, —Ísin chad ärëubaadët ajim anum, Belenag. Ërëubaadëwi thumaa jëeu oopetat ajim anum, wajapha mag chaai khap aag. Maimua ya pāachdëu wajapha khaphu naisiewai mau mu aar iek püibapüt, muajā mawia ïchab pāar dënjo i ajaug thö iekhaimaag ajim anaabá, juau ogthom.

9 Mag chadcha chi rey Erodeeū amachig jaautarrta jüg thöba ärëubaadëjim aajem. Mag wëtumua, warrcha amach thugduawai amachdëu phidag ootarrta deeu ūwaai am na phuu jöisijim anaabá. Magbaawai ag eudee oo warrmamua, ya chi chaai sim aig pabaimaawai, ag ür edjä ee bar jöisijim anum.

10 Mag amach chi magonaanau chi phidag oo athaawai onee aphöbaadëjim anum.

11 Mag barwia, chi chaai khérarr aar dubnaa ooimaawai, chadcha chi chaaidam ich María däi

ooimajierram anaabá. Magbaawai ag khñirphee jíepör phöbkhanaa i ajaug thö iekhajierram aa-jem, ich reikhaju igwi. Magnaa amach nem wai bëetarr eem phír maimua incienso mirra däi thüpha khithëem aunaa irig deejierram aajem.

¹² Mag agtha am aig nám ee, ich chi Êwandum chogau khääi khõrg ee tag amag Erodes gar dich-piba jaautarr aawai, ag garjäa dichba, deeum khud garta phüürdu dichwi amach durrag wëtjierram aajem.

Egiptoog chaai dûr arrtarr

¹³ Mag chi magonaan èréutarr khur Êwandum chogau deeu José khääi khõrkhapi auwia irig jaau-jim aajem, Erodeeu chaai thöopüyaag jürpiju. “Mamä magju nawe phiidütkhawi jöpkhaa chaai däi Egiptoog èréubaadët” ajim anaabá. “Mua jaaubam aig chan oob mammua bëemiet” ajim anäm.

¹⁴ Magbaawai José daukhanpawi, chadcha ag bürre nem khñir khaugwia, agtha äspaju wají nawe, jöpkharraa amach chaai athaadëjierram aajem, Egiptoog.

¹⁵ Mammua da bëeba, ya chi Erodes meebaarëm a ûrbaawaita deeu bëejierram aajem. Pari mam mag chaai arrtarran, maan maach Pör Êwandumau ich i jaaumie Oseas khararrag jaaupitarrjö amkhñir ajeibma. Magju igwiata chi Oseas khararrag Êwandumau, “Egipto durruata mua mäch Chaai thärpäiji” a phäpijim. *(Os. 11:1)*

Erodeeu chaain khëchpi jaautarr

16 Erodeeu chi khīrjug khaphām khūn nā sim ee, īchab khaug athajim aajem, ya jūrr deeum khud garta phārdū ērēubaadēm. Mag ich khūgurbapāiwai, khīr machgau warm khūnau ichig jaautarr khīrjunaa, Belén phöbör eem chaain maimua ag bigaau phöbördam nānidām eem chaaindampa thumaa año numiimua eegam khūndam khēchpi jaaujim anaabá.

17 Mag khēchpi jaautarran, maan mag chaain öbarm gaaimua Ēwandamau ich i jaaumie Jeremías khararrag phāpitarr gaai jaau simjöta ajim. Irua phā pātarr māg ajim:

18 “Ramá phöbör ee uhi bīep jēbu ökhīrjug machgau idawaa üapēpēr khaju.

Ma Raquel ajim, ich chaain ewagam khūn athee bīewai.

Mag sim chan par khīr jāsenkha nāmjā khīupaba, waragta bīe thūnaaju ich chaaindam ötarr athee” a phā sim Ēwandam iek gaai. **(Jr. 31:15)**

19 Pari chi Erodes meetarr khur, agtha chi José mam Egipto nām ee, Ēwandamau ich chog pāwi khāai khōrkha thānum eeta irig,

20 —José, phiidubá aichējim anum. Chaai thōju ēkha narr khūnjā amachta ya khēchphöbaadeewai ya deeū pāach durrag chaai arrju aai nāmgui ajim anum.

21 Magbaawai José phiiduwia Jesudam dāi chi ādpa deeū ūwaai Israelag bēijierram aajem.

22 Pari mag chi rey meeбаadeewai, chi iewaa Arquelao a thür sīrrta jūrr Judea durr ich aaijō reikha sīsim a ūrbaawai, agug maju ögkhajim aajem. Mag nām ee īchab deeū Ēwandamau khāaipi

athaawai, Ÿwandam chogaujā magug mapiba jaau-tarr aawai jūrr Galileaagta ērēujim anaabá.

²³ Galilea durr barwi, sii khajapha Nazaret phöbördamagta wëtwi, mamta naaimajim aajem. Pari mag Nazaret phöbör eeta naaimarran, maan Ÿwandamau ich i jaaumienag jaaujerrjö, Jesús Nazaretpierr a thürju arr aawai ajima.

3

Juan chi ðor pör choomieu Ÿwandam iek jaau nərrarr
(Mr 1:1-8; Lc 3:1-9,15-17; Jn 1:19-28)

¹ Warrcha Juan chi ðor pör choomieu Ÿwandam iek jaaubaadämjaar, Judea durr bëürjä ðor chukag eeta sîejeejim aajem. Mam ich sim aar ðor maawaita amag jaaumamua,

² “Päach khaibag äsie ewag khîirjuwia Ÿwandamagta chugpaapi jéeubathä” aajeejim anuam. Magnaa ïchab, “Ya m̄igmuja jöpcha ich Ÿwandamau maach thumaam kh̄un Pörkhapiju maach ee püiju” aajeejim anaabá.

³ Mam̄a maan Juanau mag jaau nərraju igwiata chi Ÿwandam i jaaumie Isaías khararrau Ÿwandam iek phääwaijä mag phäjiebma:

“Woun äb ajappai ðor barba aajem aar sîejemuata,
 ich aar ðor barbaimaawai, ‘Maach Pörön ya
 bëeimuu sim’ a jaau nərraju.

‘I bëeju nawe päach thäar khîir khaugbat’ aju,
 ‘thäraucha khōsi i iek ükhaag’” a phä sim. (*Is.
 40:3*)

⁴ Ich chi Juan khajüa camello khaar dënta kha sîejim aajem; maagwai i ãi jüajemjä nemhëu dën

ajim aajem. Ichin pabü ee asphitjö sim langosta anumta pa miel düi khö narrum iiuta sñejeejim aajem, tag deeum nem khoojem chukhu aawai.

5 Irua mag jaau narrum khaug athaawai, Judea durram khun Jordán igaau joobaajerr khun düi Jerusalenpienpa i iek ûraan bëejeejim aajem.

6 Mag bëewia amach pekau Ëwandamag chug-paapi jëebaawai ichdëu am pör choopüimaajeejim aajem, Jordán ee.

7 Pari Juanau oowai ich aig Moiseeu Ëwandam iek phä pumatarr wajapcha urkhaajerr khun khapan bëe thunum düi ïchab tagam khun chi machnaan saduceo anum khunpa bëe thunum oobaawai, amag magjim anum:

—Chi khaibagnaan, ¿khaiú pärag jaauwai Ëwandamau maach i agkham ed sii pör chootarr gaaimuapaita pääar i jua machag äwatbaju a jaauj?

8 Sii pääach pör choopi namuapai chan irua pääar aubam ajim anum. Ëwandam jua machgau dau aphu amapha nüm khai, pääach khaibag thumaa äsie ewag khürjuvia, Ëwandamag isegpi jëeuwia, chadcha Ëwandam iek ükhaajem khunjö abat ajim anum, pääach khapeen düijä.

9 Oob päärau chikhamnaan dënjo, pääachjä war-rgar pääach jöoi Abrán khararrjö Ëwandam düi khapeerkha nüm awi, “Maran Abrán chaainau; mag i chaalinkha nüm, ¿jäga Ëwandamau mag maar dau aphu apibarju?” a khürjumiet ajim anaabá. Sii mag Abrán chaalinkha nüm gaaimuapaita mag ügthar öbeerjem akhiin, mokdau mug thunumjä Ëwandamau õrag paapüiwia, makhuunjä

Ĩchab Abrán chaainau aju aai sim. Mamu mag Abrán chaain chaar awiajā ichiita Ĝwandam juu machag āwatab khaba āwatju. Mag khōch khaba nūm khai, pāach khaibagta warre Ĝwandamag isegpi jēeubat ajim anūm.

¹⁰ Pārau khaphu naabá, nemjīirjā khaigbamun thu wērpmaajem. Ich agjöta ajugui ajim anūm ĩchab Ĝwandamau pāar dūijā. Ya irua pāar chachimuu sim. Ar õor amach khaibag isegwia Ĝwandamag chugpaapi jēeuba nūm khunan, ar pa thup*ü*wia juer aadee örp*ü*i nūmjöta aju ich Ĝwandamau am dūi.

¹¹ Mua chan pōd pāar thāar wajaug paa aubam. Ĝwandamagta pāach khaibag chugpaapi jēeubaawai muan sīi dōdamaupaita pāar pōr choo chirumgui ajim anūm. Pari mu ēudee āb urumun chadau mu khāajā juu theeg ürpai s̄lewai, jāguan chad Ĝwandam Akhaarjā pārag deewi pāar khaibagjā ōtdau ee warre örbap*ü*imjöta aju ajim anūm. Mu chan mug chirum aig sīi i chogkhaagpajā serbiibata chirumgui ajim anūm.

¹² Khīr khaphu abat ajim anūm: I bēem ed i iek ükha nūm khunan, arroz pōm phierrwia wajapha ākha thunbarmjöta aju. Maagwai i iek ükhamapha arr khunn, jūrr chi arroz bū thutarra ta sīi ābamug pāardunaa örbap*ü*imjö aju. Magbarm chan ōtdau thōo khaugba sīerrum eeta ich Ĝwandamaucha barkhuip*ü*ijugui a jaaujeejim anūm Juanau ich aig bēe nūm khunag.

*Juanau Jesús pōr chootarr
(Mr 1:9; Lc 3:21-22)*

¹³ Biek ãb Galilea durrmua Jesús Jordanag ma-jim aajem, Juanau õor pör choo sїerr aar ichjã agjö Juanag ich pör choopien.

¹⁴ Mag mawia, ich pör choopienta b ejim abaawai, Juanau i p r choomaphapaim iekhau irig, —Puchd uta m  p r chouju aai chirumta mag muata p  p r choobaad jup  ajim an m, Juan garmua.

¹⁵ Magbaawai Jesuu, —Id u magma ajim an m. Ichiita maad u  wandamau jaau simj  i ipierr thu-maa nem wauju aai naabahab ajim an m.

Magbaawai Juanau, —Magan chadau ajim aa-jem.

¹⁶ Mag, chadcha Juanau i p r choop ijim aa-jem. Mag ich p r choob aiwai, durr waaid naa oowai, edauj ata weeud baad em eemua  wandam Akhaar duburj o khit mta b ewia i gaai jupch ejim aajem.

¹⁷ Magbarm ee  chab ügtharmua woun iekj , “Mu ta m  Chaai mu chd u j sehne wai chit m ; i gaaimua m  onee chiraajemgui” abarmj   rjim anaabá.

4

*D s t au Jes s kh gur auju  khatar
(Mr 1:12-13; Lc 4:1-13)*

¹ Maimua ich  wandam Akharaupai Jesús warp  or chukag ch ai warrijim aajem, ich garmua mepeer p dju khaph  sїerr aawai juau ogthom mam chi d s tag ich kh gur auju  khapieg.

² Mam ich appai cuarenta d as y cuarenta noches b  rj  thach kh ba chirajim aajem.

Maimua khääi khapan mag dichdimaawaita, i iek i jääsoo Aadëjim aajem.

³ Magbaadëm eeta dösät chi dau lök bëejim anaabá, i imeerkha i khügur auwia Jöoi dau na nem khaigbam waupiju ēkhaag. Mag bëewi irig, –Pü chadcha Ņwandam Iewaa khai, magan mä dakhñir mokdau mug thunum panag paabapüi aichëjim anum.

⁴ Pari ichig magbaicheewai jürr ichdëu chi dösätag, –Ēwandam iek phä sim gaai jaauwai, “Sii thach khöju appai khap amkhñir irua maach ompaabajim” a sim. “Irua maach ompaatarran, thach appai khñirjuu khääi, ich ipierraa wénñramkhñirta maach ompaajim” a phä sim a chirajim aajem irig.

⁵ Mag ijëjëb naawi, chi dösätagta Ņwandam Akharau uduraa Jesús arrpijim aajem, Jerusalenag. Mag athaadëwi, Aai i jëeujem dihëu ür ügthaa arnnaa,

⁶ irig magjim anaabma, chi dösätau:

–Pü chadcha Ņwandam Iewaa khai, magan mug ee baubaad ajim anum. Pü chig aba khabahab. Ņwandam iek phä sim gaai, “Ich Ņwandamau ich chognaan püiju” a sibahab ajim anum, “Pü thua wénñramkhñir.” Maagwai mug ee pü baudukhiinjä, “amau sii amach sua eeta pü jääu aubajup, buju aimaaup pü chig am ugua.” ¡Baubaad! ajim anum, chi dösätau irig.

⁷ Magbaawaita jürr ichdëu chi dösätag, –Ichab Ņwandam iek phä sim gaai jaauwaijä, “Ēwandamau chadcha pääch thüaju awi oob nem parhoob amiet” a sibahab a chirajim aajem irua.

8 Maimua ãbmiecha paawai deeu chi dösätaupai durr pöoma sim gaai i arrjim aajem. Mag durrsi gaaimua dawaa durr warpham magwe thum ag gaai nem thunum düi irig oopinaa,

9 —Pua m✉ bükħarr phōbkhanaa m✉rugta Ėwandamagamjö jéeumun, ar p✉chdēu nem oo sim thumaa mua p✉rugta deejugui ajim anaabá, chi dösät garmua.

10 Mam✉ mag n✉ paawaita Jesuu irig, — Ėwandam iek phā sim gaai jaauwai, “Pāar Pörön Ėwandamau; ãba irigpaita jéeubat, maimua ãba i iekpaita ipierraa abat” a sim. Magnaa mag s̄lebnaa p✉dēu p✉chta jöpkhaa m✉ aigmua s̄iubaad a chirajim aajem irua.

Mag, büürjä i ipierraa abajim anaabá Jesuu.

11 Magbaawain chadau chi dösäti s̄iubaadeewai i iek ich appai chirsijim aajem. Mag ich appai aadeewai Ėwandam chognaanauta ügtharmua b̄eewi üu i khīir jāsenkha naaichējim aajem.

Jesuu warrpem Galilea durr Ėwandam iek jaubaaderr

(Mr 1:14-15; Lc 4:14-15)

12 Juan chi õor pör choomie ya cárcel deg phāar wai n̄um a ūrbaadeewai, Jesús Galileaag majim aajem.

13 Pari ich bāautarr phōbör Nazaret eepai s̄ieba, warag Capernaumag petajim aajem, th̄errdö igaa joobaan, warrgar maach jöoin Zabulonnaan Neftalinaan düi joobaajerr durr.

14 Pari mag i mam matarran, Êwandum i jaaumie Isaás khararrau phã p̄uarr eyaa öbërmkh̄ir ajim. Mag irua phã p̄uarr gaai mag sim:

15 “Zabulonnaan joobaajerr perás maimua Nefatalinaan joobaajerr perasta õor peerduju woun n̄rraju” a sim, “Jordán igaau thoom igar, ph̄uas igaau, maimua kh̄ieb Galilea ee judionaan khabam kh̄uun joobaajem aram magwe.

16 Magbaawain s̄ii kh̄i thanum ee naajerr kh̄uun aarta õt b̄ü arar aimamjöta aju.

Peerduju khaugba aawai pöd ügthar öbërbaju aa-jerr kh̄uun atheeta edau aardubaadémjöta aju.” *(Is. 9:1-2)*

17 Magtarr aigmua Jesuu ich Aai i jajawag-mamua, “Pāach khaibag isegwia, Êwandumagta chugpaapi jēubat, maimua irigta uduraa pāach Pörkhapibat” aajeejim aajem õrag.

*Dö ɻamien jayap Jesuu ich d̄äi ph̄e arrtarr
(Mr 1:16-20; Lc 5:1-11)*

18 Biek ãb Jesú斯 th̄errdö Galilea igaau n̄rramua, õor numí ooimajim aajem. Makhuun khod ãbam kh̄uun ajim: aaijā ãba, ãdjā ãba. Am th̄ür, ãb Simón ajim, ich mapai ïchab Pedro a th̄ür s̄iejim. Maagwai ãbakhai Andrés a th̄ür s̄iejim. Amach dö ɻamien arr aawai, irua ooimaawai, atarraai bar khodjörrajim aajem.

19 Mag oobaimaawai Jesuu amag, —Mu d̄äi wëttarrau ajim anum. Ich jāg pāach mug s̄ii dö ɻa gaaipai n̄mjö, mug atag jūrr mu iek õrag jaau gaaipaita n̄isijugui ajim anum amag.

20 Magbaawai amach atarraai phëpħawi chadcha i dūi ērēubaadējim aajem.

21 Maimua mag Galilea igaau mamua ag atag deeu ūwaai õor numí ooimajim aajem, agjö ābam khodpai. Makħun Santiago ajim aajem Juan dūi, jōoi Zebedeo chaain. Makħunjā dō ħamien arr aawai, irua ooimaawai, amach red tharrdū sīsidumta kha naajim aajem, bote ee amach aai dūi. Mag oobaimaa, makħunagjā Jesuu,

22 “Mu dūi wëttarau” abarm bürre sīi amach redjā khaugba, bote dūi amach ayag pħawi i dūi wëtjim aajem.

*Õor pōm thunħum ug Jesuu maach peerduajem iek jaautarr
(Lc 6:17-19)*

23 Mag nərrumua Galilea igaau Jesuu jaau phħardu nərraajeejim aajem, phöbördam khékhédum ee judionaan Ēwandal iek jaaujem di sīsidumpierr. Mag jaau nərrumun maach peerduajem iekta jaaunaa īchab Ēwandamagta dich Pörkhapiju aai nūm aajeejim aajem. Mag nūm dūi õor amach khamor machagpierr ich aig wai bée nūm monaaupäinaa sīi kha mamachdögpa chugpaapüi maajeejim anaabá.

24 Siria durram magwe Jesús mag nərrumun bñi wëjorr aawai, õor khamor machag khilpierram khunta i aig waibéejeejim anaabá: sīi khajapham khamor machag paraam khun, kha mamachdög paraam khun, dösät bën paraam khun, pör bënmei paraam khun maimua bë wa juu khāijā jūserm khunpa waibēemamun, Jesuu monaaupäi maajeejim anaabá.

25 Ōor pöoma Galilea durram khuuñ, Decápolis durr phöbör nenuidum eem khuuñ, Jerusalenpien, Judea durram khuuñ maimua Jordán i atag ed öbeerjem garm khuuñpa Jesúš ēudee pos aajeejim aajem.

5

Durrsī gaai ich Aai iek jaaumamua chijā khuuñta onee aju aai nū a jaautarr

(Lc 6:20-23)

1 Mag ōor pöm ich ēudee noodubaadëm oobaawai ich Jesúš warag durrsī gaai waaidü öbérwi oo sīsijim anum. Magbaawai i khapeen i dūi wēnūrraajerr khuuñ ich bigaau ohood aphöbaadeewai

2 jāga chadcha Ņwandam dūi ajapha wēnūrraju aai nū a jaaumamua magjim anum, thumaam khuuñag:

3 —Pāar ar pāach khaigba nūm khap Ņwandamagta pāach eeg oopim khōsi durrum khuuñ, onee abat ajim anum, pāachta i dūi āba jooba wēnūrraju aawai.

4 'Pāar ar pāach pekau pöm nūm khaug auwi ökhīrjunaa Ņwandamagta chugpaapi nūm khuuñ, onee abat ajim anum, ich Ņwandamauta pāar khīr jāsenkhawi pāar khīr onee apiju aawai.

5 'Pāar ar būñ abarm gaaaimua meeukhaba khīr thū Ņwandamagta pāach dūi ichdēu ampierr apiejem khuuñ, onee abat ajim anum, pāach mag nūm paar irua durr iiur deeju a simjā pāachdëuta jüaju aawai.

6 'Pāar ar Ŋwandamau waupim khōsim nem wawaagta jāsog th̄n̄m̄jōnaa öbichag th̄n̄m̄jō n̄um kh̄un, onee abat ajim an̄um, mag nem wajapha waum khōchkha n̄um kh̄un juagta Ŋwandamau d̄i oojeewai.

7 'Pāar ar wir aig pāach khapeendamjā dau aug khaug paraa aajem kh̄un, onee abat; pāachdēu am d̄i jāagjem paran Ŋwandamaujā agjō pāar dau aug khaug paraa ajugui ajim an̄um.

8 'Pāar ar thāar ajapha n̄um gaaimua āba Ŋwandam dawagaata nem waaujem kh̄un, onee abat ajim an̄um, pārauta pāach mag n̄um gaaimua Ŋwandam khīir ooju aawai.

9 'Pāar ar pāachdēu Ŋwandam iek ükhatarra gaaimua pāach khōinaa n̄umjō khōinaa amkhīir õrag jaau durrum kh̄un, onee abat, pāachta Ŋwandamau ich chaalinkha auju aawai.

10 'Ar Ŋwandamau nem waupi sim ipierraa nem wau n̄um gaaimua jūrr õrau pāach d̄iita khaibga aawai dau aph̄u durraajem kh̄un, onee abat ajim an̄um, pāachta mug atagjā Ŋwandam d̄i āba jooba wēn̄rraju aawai.

11 'Ar mu gaaimua õrau pāach khīir iekhanaa pāach gaaijā juu khaaba n̄um d̄i ūchab sīi pāach khaibag waum khōchgau pāach d̄i chad khabam iekta chadam iekjōo aadēp aawai, warag onee abat.

12 Pari pāach d̄i maagwaijā, oob ökhīirjuu amiet ajim an̄um. Magju khāai warag onee abat; pāar mag n̄um jūrran ügtharin pāar athee nem wajapham pöomata th̄n̄um. Ÿs jāg pāar d̄i khaibag th̄n̄m̄jō aba aajeejieb ajim an̄um warrgarwejā

am jöoinau Ņwandam i jaaujerr khun düi. Pari magtarr ïs am ügthar Ņwandam düi onee naabahab a jaaumajim aajem.

*Thakhaar anaa õor atheem ararag
(Mr 9:50; Lc 14:34-35)*

13 Mag iekhakhagmamua ich Jesuupai, 'Pärau khaphu numgui ajim anum, thakhaar nakha aadëkhiin, tag büurjä maadëu nem igba süsiju. Magbaawai sü õrav ag ür erüe dich thunaawiajä, ausüuba ich mag bü ee süleju, tag igba sülewai. Jäg nem ärpimaaugau thakhaar iigjemjö, pärauta õor okhooju arrjä u mu juapierr khaigper durraba aajeeb ajim anum okhoopimaugau.

14 Jäg durrsü gaai phöbör sim pöd dau merju khaba aajemjö, päraujä päachdëu mu iek khaugtarr chan pöd meerju khaba numgui ajim anaabä, päach nem wajapha wau num gaaimua päachta muig eegarm khun athee khüchag ee lámpara paa dunumjö naawai.

15 Pärau khaphu num, lamparaan paanaa sü nem bü ee ausüuba, dau garta ausüujem, dijä thum araraa amkhüir.

16 Ich jägta aju aai numgui ajim anum päarjä. Magua päachdëu nemdam wajapha wau num gaaimua päachta ötdau phuu dunumjö abat ajim anum, thumaam khun na arar amkhüir; mag päach nem wajapha wau num gaaimua maach Aai ügthar chirumta thumaam khunau thömkhüir.

Moiseeu ley phä puatarr Jesuu jaautarr

17 'Oob pärau mua mag Moiseeu ley phä puatarr warre isegpääin wa süí warrgar Ņwandam i jaaujerr khunau nem jaaujerr khüijä isegpääinta büejim

amiet ajim anum Jesuu. Magju khäai muan warag chadcha ag gaai jaau sim thumaa wawaanta bëejim.

18 Cha mu iekha chirum iekhau, mug durr jöoita edaujä däi Ëwandamau i agkhabam aig chan, ley gaai jaau sisisidum iek büdam äbjä okhoopibaju. Ichiita nem thumaa ich jaautarrjö öbëberg magjui ajim anum.

19 Magua, äbmua khäijä leidam buethu khitawiajä ag gaai jaau sim iek bü äb khäijä uurkhaba, ni ag gaai jaau simjö amkhiiр ich paarmua deeum khunagjä jaauba sim chan, Ëwandam maach Pörkha sim durr paaukhaimaawaijä ichta thumaam khun khäijä juu eegpai sierraju. Pari magba, ar ichdëujä mag ley gaai jaau simjö ipieraanaa warm khunagjä agjö ag gaai jaau simjö ipieraanaa amkhiiр jaau simun chadau, mag Ëwandam durr paimaawaijä Ichab ichta warm khun ürpai sisijugui ajim anaabá.

20 Magnaa ichdëupai, Pärauta ich Ëwandamau nem waapi jaau simjö nem wauba, sii jäg Ëwandam iek jawaag chi machnaan aajem khunjöpae nem waunaa Moiseeu ley phä puatarr uurkhaajem khun dënjpaita nem wau num chan, pääar ügthar öbërbamgui ajim anum.

*Dich khapeen däi meeukha numpaijä pekauu
(Lc 12:57-59)*

21 Maimua ich Jesuu magjim aajem: 'Pärau khaphu nümgui ajim anum, warrgarwejä pääar jöoinau, "Oob õor thoom; chi õor thoo simun ich agjö thoopüiju aai sim" a jaaujeejim.

22 Pari mua mag chirumgui ajim anum: Õor thõoba awiajã sãi dich khapeendam dãi meeukha nãmpaijã ich agjö pekaukha õber sim. Sãi dich khapeer meeukhamkhãir i khãir iekha nãmjã pekauu; chi mag iekha sim khuan, thethemnaanau khaibag waupi jaauju. Maimua ar sãi chikham thõp iekha simjã ya sãi khimie durr barpãjuuta sim; õor thõoba ab mamã ich agjö sãebahab ajim anum, pekauta wau sãewai.

23 'Maguata mag chirum: Pã, Êwandamag nemchaaita ofrendakha deenaa jëwaan mam; pari mag mam ee pã khãir ee dãnaisim, ãbmua pãch dãi iekkhõrdam paraa sim.

24 Magbaawai pãch ofrenda chi nemchaain phaajem aig pãawi, mag pãch dãi khaigba sim aar mawi, ithãu i dãi iyãw awi, khõinaa nãosit a jaaumajim anaabá. Maimuan chadau deeu mawia pãch ofrendadamau Êwandamag jëeubamí ajim anum.

25 'Wa ãbmua khãijã leinaanag pã khaibag waumkhãir pãch jawaan arrwai, chi thethemnaan aar barwi jaauju nawe, i dãi wajapha iyãw awi khõinaa nãosit ajim anum. Magbamãn chi thethemnaanau guardianaanag pã pur deebaawai jûrr makhuunau pã cárcel deg püijugui ajim anaabá.

26 Cha mã iekha chirum iekhau, ya pãta amau mag phãar athamãn, phatkhon gaaimua atarr khai, ãbmiecharam centaaudam phagpãibam aigjã amau pã õbeerpãibajugui ajim anum. Mua mag chirumãn, pãach khaibag Êwandamag chugpaapiju aai nãwe chugpaapiwi i dãi khõinaa ajuuta õkhabat a chirum.

Jesuu dich õor khabam däi khapes apiba jaau-tarr

²⁷ Mag iekhamamua ich Jesuupai amag magjim aajem: 'Pārau khaphu nūmgui ajim anūm īchab, warrgarwejā pāar jōoinau, "Oob pāach õor khabam däi khapes amiet" a jaaujeejim.

²⁸ Pari ūs mua mag chirum: Warre khapes aba awiajā, ābmuata uui oowi ich ödegpai khāijā, "Jāg uuita magju aai khitaba" a khūirju simun, mag khūirjubarmuapai ya ich thāar ee pekau waubarm mag uui däi.

²⁹ Magam uguata, pū juachaar garm daúa khāijā pū pekau waupi sim khai, jēunaa warre warp barbapüi. Mag dau ābpaim gaaimua pūch mor thum khīmie durr maju khāai, dau appaita okhoobarmun üu simgui ajim aajem.

³⁰ Wa pū juachaar garm juau khāijā pū pekau waupi sim khai, warre thūapnaa warp barbapüi. Jua ābpaim gaaimua pūch mor thum khīmie durr maju khāai, mag juu appaita okhoobarmun üu simgui ajim aajem. Wajapcharan magum pekau waumaaugau dau chukhumjö oobamjönaa magum nem khaigbam wawaagjā juu chukhumjö abá, būurjā wauba. Magju khāai Ēwandam dau na pūch morta sūrkhabá a chirumgui ajim anūm.

*Jesuu uui pūapiba jaautarr
(Mt 19:9; Mr 10:11,12; Lc 16:18)*

³¹ 'Pārau khaphu nūmgui ajim anūm īchab, pāar jōoinau jaauwai, "Ābmua khāijā ich uui pūagpam khai, warre ēsap gaai 'Mua pū pūa chirum' a phānaata irig deeju aai sim" a jaaujeejim.

32 Pari ūs jūrr mua mag chirumgui ajim anum: Ābmua khāijā ich uui deeum dūi chadcha magba simta pua simun magan warag juau deeum dūi magamkhūirjöta pua simgui ajim nūm, magum gaaimua warag pekau waumkhūir. Mag ich ap sim awi chikhamnau pumatarr uuita au sim wounjā pekauta wau simgui ajim anum, agtha chikham uukha simta au sīewai.

*Chadcha dichdēu nem wauju jawaagjāga aju aai
sī*

33 ’Ichab pārau khaphu nūm, warrgarwejā pāar jōoinau jaauwain, sīi parhoobam nem igwiata dichdēu nem waum khōsim wauju a iekhaawain, naspawiajā deeu waubam aju aai sim a jaaujee-jim. Magarrau “Maach Pör Ēwandam igwiata mua mag nem wauju a iekhabarmūn chadau pōd naspawiajā dich iekhatarr chaaur aju khaba sim” a jaaujeejim.

34 Pari ūs mua pārag mag chirumgui ajim anum ich Jesuu: Oob būurjā nem inagdam igwia khāijā mag gaaimuata nem wauju a iekhamiet. Edjā Ēwandam khu juupjem aawai oob edjā igwiajā mag gaaimuata nem wauju amiet.

35 Mag durrjā sīi Ēwandam bū dānūujem aawai ni mag durr igwiajā oob mag gaaimuata nem wauju a iekhamiet a jaaumajim anum. Wa Jerusalén phöbör igwia khāijā, jāg phöbör thumaam khūun khāaijā chi ürūcharam Rey sīejem phöbör aawai, oob mag gaaimuajā nem wauju a iekhamiet ajim anum.

36 Wa dich pör igwia khāijā oob mag iekhamiet; magumjā pekauu. Pāach iphithur mag iekhawiajā

pārau pāach pörbü ãbjā bäphä paa auba ni phaisijā paa aubamgui ajim anum, ich Ŋwandamaupaita magpiejewai. Mag nem parhooba igwiata iekha num aig, Ŋwandam igwiata pāar mag iekha num khabahab, nem thum ichdëuta omparr aawai.

³⁷ Magju khāai chadcha nem wauju khai, warre wauju abat. Wa wauba khāijā aju khai, warre ich agjö waubam abat, mag nem inag igwia magum gaimuata wauju a iekhaba.

*Dich däi õrau khaigba aawai agjö am däi khaigba
apiba jaautarr*

(Lc 6:29-30)

³⁸ 'Pārau khaphu num īchab, warrgarin pāar jōoinau jaauwai, "Chikhamnau puch dau suawai puajā agjö i dēn suju aai sim" a jaaujeejim; wa "Chikhamnau pu khierr āb khāijā buathēupääwai puchdēujā i dēn agjö aju aai sim" a jaaujeejim.

³⁹ Pari īs mua mag chirumgui ajim anum deeu ich Jesuu: Ābmua khāijā pāach däi khaigba aawai oob am däi agjö khaigba amiet. Magumjā agjö pekauu. Magju khāai pu khīdadcha deetarr khai, thoom garjā agjö deemkhīr irig khīr uabá ajim anaabá warag.

⁴⁰ Ābmua khāijā leinaanag pu jaauwia pu camis khāijā khechthug aum ig sim khai, warag tagam khajūajā udraa irig arrpibá.

⁴¹ Nem chukhum khāijā ajués puchig kilómetro āb arrpi sim khai, magum aba warag kilómetro numí athaad ajim anaabá.

⁴² Ōrau puchig nem jēeuwai ö ajapha magum aba deebá. Maimua sii puchig nem prestaa khāijā jēeuwai deeb khaba deebapui ajim anum.

*Dich kha ukhurm khuun kha khōsi api jaautarr
(Lc 6:27-28,32-36)*

43 ’Ichab pārāu khaphum, warrgar pāar jōoinau jaauwain, “Pāach khapkhuunta kha khōsinaa pāach kha ukhurm khuun oomapha abat” a jaaujeejim.

44 Pari īs mua mag chirumgui ajim anum ich Jesuu: Pāach kha ukhurm khuunjā daupii abat; maimua agjō mu iek gaaimua pāach khaibag wauju ēkhaajem khuun kōitjā warag Ēwandamagta jēubat.

45 Pārāu magta amun magan chadcha pāar ügthar Ēwandam chiraajem chaaina. Ich ag Ēwandamauta õor wajapham khuun atheejā edau wupinaa khaigbam khuun atheejā wupiejem. Ichdēuta īchab ich daar agpierraajem khuun atheejā noseg chēpināa sīi parhoob amach khōchagpierr nem waaujem khuun atheejā noseg chēpiejemgui ajim anum. Magua pārāujā agjō thum pāach dūi khaigba aajem khuunpata daupii aju aai numgui ajim aajem, ichdēu aajemjō.

46 Pārāu sīi pāach daupiim khuunpaita agjō daupii amun, ¿maig khan wajaug sī? ¿Sīi Romaam gobierno athee dēbpāar jēuejem khuun chi khaigbam khuunaujā ich agjō aba aajē? ajim anum.

47 Wa sīi pārāu pāachjō judionaankha thunum khuunagpai khāijā saludaakhiin, ¿maigjā khan wajaug sī? ¿Ich agjō aba aajē judionaan khabam khuunaujā? Pāach meeun khabam khuun awiajā oob amag saludaamapha amiet ajim anum.

48 Pāach Aai ügthar chiraajemjā chi wajapham aawai pāach chi chaainaaujā īchab pāach Aaijō ö wajapha abat pāach khapeen dūi a jaaumajim

anaabá.

6

Jesuu nem wajaphamta waupijaautarr

¹ 'Sīi pāach ö wajaug phēmkhīirpai chan oob chikham dakhīir nem waumiet ajim anūm. Bi-gaaum khūnag magamkhīirpaita pārāu mag nem wau nūm paar chan, maach Aai ügthar simua pāar wajapha ig iyūu abaju, ya mūig eegarwe õrau pāar wajapha ig iyūu nūmua ya amau pārag phag nūmjöta naawai.

² 'Magam uguata, dau aphūum khūndamag nemdam deewaijā oob thumaam khūnag khakhapdō apimiet, sīi jāg amach eugār wajapha ig iyūu amkhīirpai culto ee wa kaaijā ee khāijā õor khapanag dakhīir aajem khūn dēnjo. Ar jāg amach eugār wajapha ig iyūu amkhīirta aphūum khūndam dūi ö wajapha aajem khūnan, ya õrau amag phagbarmjöta nūmgui ajim anūm, am eugār wajapha iekha nūmua. Jāgūm khūnag khanii Ēwandamau tag phagbarju.

³ Dau aphūum khūndamag nem inagdam deewai oob pāach khapeen pāach dūi chi wajapcharam khūnagjā jaauumiet.

⁴ Magju khāai warag pāach khaugpimaphamjö meraata deebat ajim anūm. Pārāu mag meraa deewiajā, pāar Aai ügtharmua pāar oo sim aawai, ichdēujā pāar eeg oob khaba eeg ooju a jaaujim anaabā.

Jesuu jāgata maadēu Ēwandamag jēeuju aai nū a jaauutarr

(Lc 11:2-4)

5 Mag nem jajawagmamua ich Jesuu magjim anum: 'Pāach Ēwandamag jēeuwai, oob jāg sīi chadcha magba nūmta Ēwandamag jēeu nūm amkhūir jāg ðor dakhūirpai jēeujem khūunjō amiet ajim anum. Jākhūnan sīi ðrag amach oomkhūirpaita culto ee maimua sīi kaaijā eejā agjō Ēwandamag jēeu nūm anumua būjāaupaita ijējēb aajerramgui ajim anaabá. Jāg amach ëugar wajapha ig iyūn amkhūirta jāg nūm khūnan, ya ðrau amag phagbarmjöta nūmgui ajim anum, am ëugar wajapha iekha nūmua.

6 Pari pārag mua jaaukhem: Ēwandamag jēeuwai, am dēnjō khaba, pāach khāaijem thuur wai nūm khai, aar dubnaata pāach appai irig jēeubat. Mag pāach appai nūmjō naab mamh, maig pāar dūi sim pāar Aai. Mag pāar Ayau pārāu pāach appai ichig jēeu nūm oobaawai pārag irua pāachdēu nem jēeu nūmjā deeb khaba deejugui ajim anum.

7 'Mag irig jēeuwaijā oob jāg par iiupai Ēwandam iek ükha nūm anum khūun dēnjō parhoobam iek maadēu ighbaju ayaampata iekha nūu amiet ajim anaabá. Amachigan jāg jēubaadēm pha chūuu aawaita Ēwandamau ürcha amach iek ūrjempii aajerram ajim anum.

8 Pārāu ichig jēeuju nawe pāar Ayau ya pārāu nem ig nūmjā khaphū sim aawai, oob am dēnjō atcha iekha nūu amiet.

9 Magju khāai pāachdēu irig jēeuwai mūgta jēeubat ajim anum:

"Ēwandam, phūta maar Aai ügthar chiraajemhū.

Puch appaita chadcha pekau chukhu chitum.

10 Pärugta marau maach däi pachdëu ampierr apinaa puchta thumaam khuen Pörkhapim khösi nüm.

Ügtharjä jäg pachdëu nem waapi jaau nüm appaiwaajemjö, mäig eegarjä thum pachdëu jaau simjöta apim khösi nüm.

11 Ed eepierr pua marag ich jäg khöjudam deebarju.

12 Ëwandam, maar pekau thum chugpaabapüi, maimua ar marau maach däi khaigba abarm khuen däi tag magum iek igba ich mag khür okhoopääijemjö, maar dënja khür okhoobapüi.

13 Oob pua udraa chan maar pekau ee burrpi chiram.

Mag khääi warag maar thaa wai chirsí, phithurg chukhu dösätau maar ichig paa aum ugua.

[Ëwandam, pachdëuta nem thanhaman thum khap chiram.

Puchta chi juu thierriu,

maagwai pachpaita thumaam khuenau thö iekhaju aai nüm, mäg atag pawiajä ich mag.]

'Magta jéeubat ajim anaabá ich Jesuu.

14 Magnaa īchab, Chikhamnau pāach däi khaigba aawai, pārav am däi magum iekjä igba sii khür okhoopäimän, magan maach Aai ügthar chiraajemuajä īchab pāar pekau chugpaapäiwia tag magum iek igba ich mag khür okhoopäijugui ajim anäm.

15 Mamä pārauta pāach khapeen wir aig perdon-aabam chan, maach Aai Ëwandamajä pāar pekau chugpaabamgui a jaaumajim aajem.

Jesuu surkhapijaautarr

16 'Pāach Ēwandamag jēeu khëwaag thach khöba sūrkhaawai, oob jāg sīi amach ëugar wajapha ig iyüü amkhīirpai nem waaujem khūunjö jāsogau ökhīirjuumjö amiet ajim anum, mag oowi bigaaum khūunau "Jāan Ēwandamag jēeu nəmua sūrkha naawaita jāg nəm" am ugua. Jāg amach sūrkha nəm khap amkhīirpaita ökhīirjuumjö aajem khūunan, ya ñrau amag chi phagamjöta nəmgui ajim anaabá, am igwi chadcha sūrkhaajem khūunau anum gaaimua.

17 Magju khāai Ēwandamag jēwaag sūrkhaawai, warag wajapha pāach khīir sūgpüinaa pör megbapäit,

18 bigaaum khūunau mag pāach sūrkha nəm ni abmuajā khap am ugua. Pārau magta amun, ãba maach Aai pāar dāi simuapaita khap aju; maagwai ichdëuta īchab pāar eeg oojugui ajim anaabá.

Ügthar augchëba naaimaag

(Lc 12:33-34)

19 'Muig eegarwe chan oob phatkhon wa nem inag pōm khāijā paarpaju ēkhamiet. Muiguin nem thum polieu ãrnnaa khukhungaujā jēumaajem; mag nəm dāi nem jīgmienaujā sīi dubwia jīgkhamaajemgui a jaaumajim anum.

20 Magju khāai nem wajapha wau nəmuata phatkhon ãkha phiemam dāi nem inag pōm paarpamamjö abat, ügthar paimaawaijā chadcha paraa naaimaag. Pāach jam paaukhaimaawaim atheeta pārau phatkhon phie nəmjö nem wajaphamta wau nəmən ūu simgui ajim anum. Jam chan polieujā ãrba, khukhungaujā jēuba, ni nem jīgmienaujā pōd jīgkhabam.

21 M̄aig jēb gaai n̄weta nem thum paraa aju kh̄irjuju kh̄yau ügthar paawaita nem thum paarpaju kh̄irju w̄enarr̄um̄un, magan chadcha pāar kh̄irjug āba Ŋwandam gaaita sim ajim an̄m.

Jesús iek maach daun õtdaujöta sim aajem maach mor gaai
(Lc 11:34-36)

22 'Maach daun õtdaujöta sim maach mor gaai. Maach daujāata wajapha sim aiguin, nem thum dawaata oojem. Ich agjöta sim maach thāarjā. Ŋwandam iek ükhanaa maach thāarta wajapha sim aiguin, nem thum Ŋwandamau khōsimjöta waaujem. Mag n̄m aiguin ararag ee n̄mjöta n̄mgui ajim an̄m.

23 Mam̄ magba agtha pāach pekau ee n̄m̄un, magan pāran sīi agtha kh̄ichag ee j̄urkha j̄urkha n̄mjöta n̄m. Mag n̄m aig pōd Ŋwandam düi naaju khaba n̄mgui ajim anaabá, pekau eeta naawai.

Jesús iek Ŋwandamag w̄rpanaa pōd phatkhonagjā w̄rpaju khaba n̄m aajem
(Lc 16:13)

24 'Ni ābmuajā pōd patronnaan numiim kh̄un chogkhaju khaba simgui ajim an̄m. Patronnaan numí akhiin, iwiir ābpaita ürcha kha khōsi aju. Ich agjöta sim īchab Ŋwandam d̄ijā. Pōd pārau Ŋwandam kh̄irrag w̄rpanaa, phatkhonag khāijā w̄rpaju khaba n̄m. Pāar magta n̄m chan Ŋwandam ipier-raa khaba n̄mgui ajim anaabá.

Khani khöju wa khani jūaju kh̄irjupiba jaautarr
(Lc 12:22-31)

25 Mag nem khīir pogkhe jajawagmamua magjim anum ich Jesuu: 'Oob pārau "¿khani khōju wa khanta dōjuuta maach mæg nūma?" a khīirjumiet. Wa magbam khai, ya khajūa chukhu nūm "¿Khani jūajuuta mæg nūmua?" a khāijā khīirjumiet ajim anum. Pāarta nem khoojem nem khāijā wajapchanaa khajūa khāyaujā Ēwandam dau na ürūcha balee sīsid aawai, irua pārag oobamjōo abajugui ajim anaabá.

26 Pāadē ar nemchaaindam edjā ee ūrr phophog aajem khūn oobat. Am phidkhajā phidkhaba aajeewai amach phathaudam ākhaagjā di chukhu nūm. Mag phidkhaba sīi naajeeb mamu, maach Aai ügthar chiraajemuata amag phathaudam daumeraa dee wai simua am khee wai sīejemgui ajim anum. Magum pāar chará nemchaain jāg thānum khāijā ürcha balee naawai, ¿jāga irua būrjā pārag ooba abarju? a jaaumajim anaabá.

27 Oob atcha pāachdēu nem ig nūmta khīirju nūu amiet. Mag pārau pāachdēu khōsimta ig nūu akhi-injā, ¿khaíuta mæg nūm aig mag ichdēu khīirju sim gaaimuapai ich meeju arr ür oradam ābpai khāijā ich iiupiju aai sī? ajim anum.

28 'Mag nūmta khajūa chukhu aawaijā ¿khan-thee atcha khīirju nūu aajē? Pāadē ar pamaardam ooihmū thānaajem khīirjubat. Amjā īchab būrjā phidkhajā phidkhaba, ni amach khajūa jūaju khīirjuwia ēkhakha nūujā aba aajem.

29 Mag naab mamu ñor ābmuajā am dūi barba aajem, ooimæg athee. Warrgar rey Salomón khararrajā phatkhon pōm paraanaa nem wajapham pōm paraa aajerraujā pamaardam ooimægjō chan

pöd khajüa jüaba aajeejimgui ajim anum.

³⁰ Pamaar jäg ooihmü thünum edau wħħabaadēmuapai kħiugphēbaadeewai sīi khħejjemjā Ěwandamau jäg ooihmü wai sīejemta, żjägwi pāar pamaar khāai ürcha balee nūmua nem jēeu nūmta irua deeba abarju? ɻWa pāachdēu jēeu nūmjā pöd deebajupii aajēwa? ajim anum.

³¹ Oob atcha “żkhanta khoogáwa?” wa “żkhanta doogáwa?”, wa magbam khai, “żkhandamta jūabaraag khai?” amiet ajim anaabá.

³² Pārau khaphu nūmgui ajim anum, õor Ěwandam iek ükhabam khuenta magum nem thum khīrju phöbaadēmjā pħaba sīerrjēem. Mamu pāar Aai ügħtar chiraajemua pārau nem ig nūmjā thum khaphu sim aawai pāar chan warm khħunjö magbaju aai nūmgui ajim anum.

³³ Āba Ěwandamau nem waupi jaau simpaita waunaa irigpaita pāach dūi ichdēu ampierr apibat. Pārau chadħcha magta amn, tagam nem pāachdēu igbarmjā irua deeb khaba deejugui ajim anum.

³⁴ Oob atcha “żKhanta nan khōbarju wa khanta jūabarju?” a khīrjumiet. Ag nawe khīrjuwiajā par khabahab ajim anum. Phithurgan āspapakħampierr oojem. Magua maadēu ag nawe khīrjuba awiajā, ichiita maadēu nem ig nūm chan chuk khabajugui ajim anaabá, magum khīrjuju aag.

7

Chikham jaaupiba jaautarr (Lc 6:37-38,41-42)

¹ 'Chikham īgħam khōchgaupai chan oob chikham pekau phēmiet, eeu Ěwandamau pāach

chach nūm ed magūm iek pāachig igdukham ajim anūm Jesuu.

² Pārauta chikham jaaum khōchgau “Jāan magta sīerrūm” amūn, pāachdēu chikham jaaum nūmjō aju Ēwandamaujā pāar dāi. Pāachdēu chikham jaaum nūmjō ich ag jaautarr iekhau Ēwandamaujā pāach khīr pāar jaaum thūnūujugui ajim anaabá.

³ Mag simta ḥjāgwi pua sīi pūch khapeer dau ee pasurdam wai simta eerpa nūn aajēma, pūch dau eejā agjō pasur pōmkham wai sim khaugba? Maachin nacha dich khīrjunaata iekha nūmgui ajim anūm.

⁴ ḥJāga pua pūch khaperag, “Daai kakē, mua pū dau eem pasur noi aukhim” aju, pūch dau eejā ag khāyau nem pōm sim joothū thūnūm noi auba simta?

⁵ Khīrjug chukdam, nacha dich dau eem pasurta noi auba aajeeb ajim anūm, wajapha oog; maimuan chadau jūrr dich khapeer dau eemjā agjō noipūi nūm. Magua dichta nacha khīrjuba aajeeb chikham jawaag. Dichjā agjō chirūm chan pōd dich khapeen jaauju khabam ajim anūm.

⁶ Magnaa mag jajawagmamua ichdēupai, ‘Saak khōriimjō sīsidūm khūnag oob mūg pāach peerdūajem iek jaaumiet, eeu magbam jāgūm khūnau warag pāach gaai mas adukham ajim anaabá. Mūg iekta nem thumaam khāai chi wajapcharam aawai khūsnaanjō nem wajaphamjā aai abam khūnagjā oob mūg iek jaaumiet, eeu warag sīi nem parhoobamta jaaum nūmjō ag igwia khaigba iyūu adukhamgui ajim anūm.

*Jāga aju aajē Ŋwandamag jēeuwai
(Lc 11:9-13; 6:31)*

7 Maimua īchab ich Jesuupai magjim anum: 'P̄aba jēeubat; pāachdēu nem igbarm Ŋwandamau deeju. Pārau i jārmān, i baauju; i sim aar dubaag pāach weeu aupi jēeumān, irua pāar weeu auju ajim anum.

8 Pārau khaphu nāmgui ajim anum, ar ðor nem jēeu paraam khūnagan deeb khaba deejem; ar amachdēu nem inag ig nām p̄aba jār nām khūnau baaujem; maagwai īchab chi puertdi sirbaichēm khujā weeu auwia dubpiejem a jaaumajim aajem.

9 'Pārau ābmua khāijā pāach chaairau thachdam jēebaawai, ḡmokdauta phēdeeju khai, thach awi?

10 Wa magbam khai, chaairau āwarrdam khāijā jēeu khitaawai, ḡnemkhōrta āwarr awi thōo deeju khai? Ni ābmujā mag chan abajugui ajim anum ichdēupai.

11 Magnaa, Pāar jāg ö ākhāraa khithēem khūnaujā pāach chaainau nem jēeuwai, ḡnem wajaphamjā īgkhaba deeba aajē? ajim anum. Pārau jāg deejem khai, pāar Aai ügthar simua chará pārau pāach chaainag nem deejem khāijā wajapcharamta deebajup ajim anum, ichig jēeu nām khūnag.

12 'Magua mua pārag īchab mag chirāmgui ajim anum: Chikhamnau pāach dūi khaigba apimapha nām khai, pāach garmuajā oob chikham dūi khaigba amiet. Örau pāach dūi apim khōsimjōta pāach garmuajā am dūi abat ajim anum. Moiseeu ley phā p̄aatarr gaaijā magta jaaunaa īchab

Êwandamau ich iek jaaupiejerr khunaujä ich magta jaaujerr aawai, magta aju aai numgui ajim anaabá.

*Ùgthar maajem khudan phurkhi khitum aajem
(Lc 13:24)*

¹³ 'Ùgthar öbërm khosi num khai, puertdi phurkhim garta dubju ëkhabat ajim anum Jesuu. Ðjägwi? Dösät aar maajem khudta khudjä pömnaa chi puertdijä nem wäg sujeewaima. Mag sim garta õor pöm ërërëu aajem.

¹⁴ Pari jûrr ùgthar arrjem khudan phurkhinaa chi dub num aram puertdijä phurkhi khitum. Mag sim aawai chadcha dubju phithur suerrumgui ajim anum. Magua ïchab mag gar chan õor pöm wutba aajem ajim anaabá.

*Jäga õor ö ajaug khaphu aajë
(Lc 6:43-44)*

¹⁵ 'Kharin Êwandamau ich iek jaaupibaawaita i iek jaau wuenurrum aajem khunnan chi suumienta mag wuenurrurajem. Magum khunn düi khuñir khaphu abat ajim anum. Mag susidumta puar khuñguraag sui ovejadamjö daumeraa puar aig bueujem. Pari am ödiin sui khum nem oo wai simjöta susidumgui ajim anum, puarjä amachjö amkhuñir amach gar thereu awaag.

¹⁶ Ich jäg miu gayam uva phierrba ni igojä ag bu gayam khabam phierrba aajemjö, amau nem wau num gaaimua purau am khaphu aju aai num, õor wajapham khunná wa õor khaigbam khunná.

¹⁷ Purau khaphu num, nemjüir buñn ich chü sim gaaimuata khaphu aajem, nemjö ajaphamu wa nemjö khaigbamu.

18 Nemjō ajapham chan mie neeme chëba ni nemjō ākhāraamjā mie chukkhu khaba sīerrūm.

19 Pārau khaphu n̄mgui ajim anum īchab, nemjō ākhāraa cheejemān thu wērpnaa jūubaadee örpäajem.

20 Ich agjöta ajugui ajim anum ēwandamau mag sēukha n̄urrjēem khūn dūijā, mag nemjō ākhāraamjöta naawai. Magua khaphu abat: Ōran amachdēu nem wau n̄m gaaimuata amachdēupai amach jaaujem, õor wājāuná wa õor khaibgam khūná.

*Õor thum chan ügthar öbērbam aajem
(Lc 13:25-27)*

21 Mag iekhakhagmamua Jesuu magjim anum īchab: 'Ar m̄rug "Señor, Señor" aajem khūnjā thum chan ēwandamta thumaam khūn Pörkha sim aar öbērbam. Chi öbērju khūnan, ar m̄ Aai ügthar simua nem jaau sim ipierraajem khūnpaita i sim aar öbērjugui ajim anum.

22 Mag ed paawai õor pōm thūnum eemua m̄rug par amach iphithur, "Señor, pua maar khaugbata sīeba. Pū thür gaai marau pū iek õrag jaauba aajeejieb. Pū juapaau khabajieb, marau õor mor eem mepeerjā jūr wērpnaa ag na õrau ooba aajem nempa waaujerr. ¿Magtarcta pua maar khaugba chirú?" ajurau ajim anum.

23 Pari magbaawai mua amag, "Mua chan büürjā pāar khaugba chitum. Pāach sīi pāach khōchagpierr nem khaigbampai wau sīerrjēe arr khab, pāadē warag pāachta m̄ aigmua èréubaadét" aju a jaaumajim anum, ich Jesuu.

*Wounaan numí di ëutarr khʉun
(Mr 1:22; Lc 6:47-49)*

24 Magua, ábmiecha paawai pārag mag chirʉmgui ajim anʉm, ich Jesuu: Chi mʉg mʉ iek ūrnnaa mua jaaumam ipierraan nem wau sim wounan, woun ãb khīrjug khaug sīerrau durrkhudau ee ich dibü jukhanaa di ëutarrjöta simgui ajim anʉm.

25 Mag durrkhu ee ëu sīerr aawai, noseg pōm chēwia, dō pōm bēewia, phūād pōm wētarrijā, chueababa ich mag sīsijim anʉm, durrkhu eeta wajapha jukha dʉnarr aawai.

26 Pari jūrr ar sīi par jügʉupai mʉ iek ūrnnaa mua nem jaau chirʉmjā mʉ ipierraan wauba sim wounan, jūrr agjö woun ãb khīrjugjā chukhu sīi khōmarii mosjā ee di ëutarrjöta simgui ajim anʉm.

27 Ya ëu dʉnaisim ee noseg pōm chēwia, dō pōm aadēm dūi phūpa wēbaadeewai, sīi aphēbaadējim anʉm. Mag, nem thumaa okhoojim aajem.

28 Chadcha Jesuu mag nem khīr pogkhe jaaubarm ūrwia sīita ñor jügderraa naajim anaabá,

29 amachdēu ūrwai Jesuu Moiseeu ley phā pʉarr jawaag chi khaphʉm khaphʉm aajem khʉun khāyaujā jaau khaphʉcha jaaumatarr aawai.

8

*Jesuu woun ãb kokobé bënëu sīerr monaautarr
(Mr 1:40-45; Lc 5:12-16)*

1 Mag durrsī gaai Jesuu ñrag jaau sīi awia ʉurbaau, ñor pōoma i ñudee wētjim anʉm.

2 Mag i mamta i khīrphee woun ãb kokobé bënëu bar sim öberchēwia i khīrphee jīepör phōbkhanaa irig, —Señor, pua khōs chirʉm khai, mʉg phīedau

warre mu gaaimua chugpaabapüi aichéjim anaabá.

³ Magbaa Jesuu i gaai pürnaa, —Mua pu monaaupüim khösi chirüm; monaau chirsí magan ajim anüm irig.

Magbarm bürre chi phüe kha dodos chirarr monaau sísiewai mor wajappha aadéjim anaabá.

⁴ Magbaadeewai chi Jesuu irig, —Püch mügbarm oob chikhamnag jawamgui ajim anüm. Magju khäai nacha Jerusalén mawia Aai i jëeujem degam phadüg püch mor oopibaimá. Maimuan chad püch chadcha monaau sísim thumaam khüunag khap amkhüir, Moiseeu iek phä püarr gaai jaau simjö nemchaain ofrendakha deebá ajim anüm.

*Jesuu Romaam capitán chog monaautarr
(Lc 7:1-10)*

⁵ Mag kokobé bënëu süerr monaaupüiwia petaau, phöbördam Capernaum anüm ee dubimajim aa-jem. Mag barbaimam khaug athaawai capitán soldaaun pör i aig büewia

⁶ irig chaigpamamua, —Señor, mu di aar aau-naan wai chirüm, mu chog. Süi put eepai pöd phiidüba kherüm, kha chkhu khitaawai. Mag nüm düi kha machagaupata warag eeg pamam ajim anüm, chi capitanau Jesuug.

⁷ Magbaawai Jesuu jürr irig, —Oob khüirjum; mua pu chog monaaupüain majugui ajim anüm.

⁸ Pari magbaa chi capitán garmua deeu Jesuug, —Señor, pu mapimaaugau khabam, pari mu chad-chä Êwandum dau na üu khaba chirüm, pu mu deg dubaag. Ich maupaimua mu chog monaaupi

jaaubá. Pua mag jaaumun, pach iekhau aawai i monaaubajupa ajim anum Jesuug.

9 Muajā much gaaita khaphu chitumgui ajim anum, muchjā īchab much pörnaan juu eegarpai chiraawai. Mag chirab mamu, muchdēujā īchab soldaan much juu eegar phē wai chirum. Makhuun ee ābamug khāijā mua “Pet” aawai maajem, mu ipierraa; maimua deeumugjā “Pídú” aawai bēejem. Wa much chogag khāijā “Muḡta abá” aawai mu ipierr aajem. Magua, maupaimua pua monaaupi jaaumun chadcha monaauju khaphu chirumgui ajim anum irig.

10 Chi capitanau ich jüg daar mag iekhabaawai jügderraad aadēmua ich ēudee wētmarr khūnagta, –Keena, pāadē oobat: Muḡ maach israelnaan ee muḡ woun dēnjo ḥkha nūm chan mua agtha ooba chitumgui ajim anum ich Jesuu.

11 Chadcha muḡ atag ñor pōm durrpierram khūnta maach jöoin Abrán khararr dūi, Isá khararr dūi maimua Jacob khararrpa ügthar Ěwandam dūi ābam mes gaai ohood aphöbaadēju, i dūi āba thach khoog. Maig thūnaaju: ed öbeerjem garm khūn dūi edau burrjem garm khūnpa maach meeun dūi āba.

12 Pari mag ed pāar chi israelnaanta chadcha Ěwandam thumaam khūn Pörkha sim aar naaju aai nūmta, pāachdēu ḥhaba nūm gaaimua pāachta jūrr khīmie durr barkhūn ipūiju ajim anaabá, amach khīrcha. Mam barkhūnibapäaiwaita icharaucha pāar bīep jēbh abarju. Maigta mamaq khaphöbaadēmūn ich maig ich mag nūsim iekhau a jaaumajim anaabá.

13 Mag iekhapäiwi deeu chi capitanag eerpanaa, –Puch diig petá; puchdëu äba müa puch chog monaaujupaita khüirju siewai chadcha pü chog monaaujugui a ajim anum irig.

Mag Jesuu “Pü chog monaauju” abarm bürre mam warp mor mas khérarrta chadcha monakkha aadëjim anaabá.

*Jesuu Pedro phaauhüan monaautarr
(Mr 1:29-31; Lc 4:38-39)*

14 Maimua petaau, ich Jesús jürr Pedro di aar majim aajem. Mam barwi ooimaawai, ich chi Pedro phaauhüan mor mas khüumie paar thünum ooimajim aajem.

15 Mag oobaimaawai Jesuu i aar mawi i juu gaai purbaawai, warre chi khüumie meeudubaadëjim anaabá. Mag khüumie meeudubaadee, phiidüwi am jäogaagpajim aajem.

*Jesuu õor pöm monaautarr
(Mr 1:32-34; Lc 4:40-41)*

16 Maimua ya edau khüubaadëm ee, õor dösät bënëu sisiidüm khüun khapaana Jesús aig waibëemajierram anum. Mag ich aig waibée nüm khüenan, sii par iekhaupai öbeerpi jaaubaawai, mag am mor eem bën khaigbamjä öbeerpuinaa sii khajapham khamor machgau sisiidümjä monaaupüi maajeejim aajem.

17 Mag irua õor monaumaajerran, warrgar Ëwandam i jaaumie Isaías khararrau jaautarrjö, “Ichdëuta maach kha thüg ich gaai auwia, maach khamor machagjä chugpaapüijim” a simjö, chadcha ich ag eyaa öbërmkhüir ajim.

*Jesús däi wënhrram ig narr khüun
(Lc 9:57-62)*

18 Mag õor pöm bëe thñum khüunau ich phüur thuurbaadeewai Jesuu ich ag thürrdö eepai thoom igar arrpijim aajem, ich khapeenag.

19 Pari mag nám ee Moiseeu ley phä puarr jawaag chi machnaan eem äb bëewi irig, — Maestro, mün puampierr pu däi chitam khösi chirum aichëjim anum.

20 Magbaa jürr Jesuu irig, —Puchdëu mag mu däi mam khösi chirum khai, marrau magan; mamu purug jaaukhimgui ajim anum: Mu khäyau pabü eem nemchaain amach khäaijem jëbdi paraam; nem ichpanjä kheeeupaawai amach khäaijem khäidu wai sësidum. Mamu much chi Emkhooi Iewaa chan mug chitum aig khëubaadeewai khäyaag wajapha werba chiraju didamjä chukhu chitumgui ajim anum. Puja möjö magta chitam khösi chirum khai, marrau magan ajim anum.

21 Magbaawai äb mag khapan thñum ee däi i iek ūraag i ëudee nürrajerrau jürr irig, —Señor, mujä pu däi chitam khösi chirum, pari idëu nacha much aai aar mawia i däi chiruu apibá ajim anum. Mug atag much juadamaucha jöoi aukhér puabajeen chadau mu pu däi ogduba chitajugui ajim anum.

22 Magbaa jürr Jesuu irig, —Magju khäai warre mu dütä marrau ajim anum. Idëu ar jäg amach Ëwandum iek ükhamaaugau chi thõmjö nüm khüunagta amach binaan bëppibá ajim anum irig.

*Jesuu phū dūi phūas thumbapitarr
(Mr 4:35-41; Lc 8:22-25)*

²³ Mag ich arrpibaawai, ya wëtumua Jesús am na jap ee waaidubaadeewai, chi khapeenau i arrjim aajem.

²⁴ Ya mag döjärr paaukhabaadäm eeta, dëgölp phūas meeukhabaadëwi phūas theega japau pöd ãwatbajujö aadëjim aajem. Pari mag thñum ee ich Jesús khäi jörrajim anaabá.

²⁵ Magbaawai i khapeen ãaur khñunau i phir-iupüyaan wëtwia irig, –Señor, phiidubaad. Ya maach khöogpabahaba. Maar khaigpér athá ajier-ram anum.

²⁶ Magbaawai ichdëu amag, –¿Khantheeta atcha jäphierr nüma? ajim anaabá. Jägan päräu chan ma pääch düi chitumjä khaugbata naab ajim anum, jägcha jäphierraag.

Magnaa phiiduwia phūug meeurrau sñunaa ïchab chi phūasagjä meeurrau sñubaawai, tag phūjä wëba, phūasdaujä baupa khaba, warre sii döjä meuu jösisijim anaabá.

²⁷ Jesuu amach dakhñir magbarm oowia dauder-raa nümuu amach wir aigpaita, –Keena, ¿khanim wounta jäg mæg phūasaujä i ipierraanaa phūujä i ipierraata nüma irua iekhaawai? anaajim aajem.

Gadara durr dösät dau eerpamieu baarjerr khñun numí Jesuu monaautarr

(Mr 5:1-20; Lc 8:26-39)

²⁸ Mag wëtmaa awia, ya thoom igar Gadara durr paaukhabaimaawai, wounaan numí dösät dau eerpamieu bar sñsidum khñunta ujä aarmua öbärdutkhachëwi, chi Jesús sim dakha bëejierram aajem. Mag sñsidum sii pabü eem nem maach

khoojem khuunjöta s̄̄sid arr aawai mag am num
gar õor dichju akhar aajeejim anaabá.

29 Mag i dakha beewi i thurcha thurthurnaa irig,
—Jesús, Êwandam Iewaa, ¿khantheeta pu maar dai
mugbaichema? Mugwaiwe chan oob maar chig
a chiram ajierram anum, mag chi dösät ben wai
narr khuunau.

30 Maigmua warpcha khaba khusnaan khapan
phathau jur kho wenrrajim aajem.

31 Chi mepeenaujã makhuun khusnaan maig
wenrrum khaphu narr aawai warag Jesuug
chaigpanaa irig, —Pua maar jurkhuyaaggpam khai,
ideu warag jakhuun khusnaan eeta marag dubpibá
ajierram anum.

32 Magbaawai Jesuu amag, —Magan jakhuun
khusnaan ee dubjurauma ajim anum.

Magbaawai makhuun mepeen makhuun
wounaan eemua öberdatkhawi jur makhuun
khusnaan eeta dubphöbaadejim anaabá.
Magbaawai sii por lököomjö parhooba thurrdöog
khaphig phöbaadewi dö ee durbagkha sii khusnaan
khapan kheu khuurbu khechjierram aajem.

33 Magbarm oowi, chi khusnaan thua narr khuun
japhierrwi, phöbörög khaphig phöbaadewi, mag
wounaan numí dösät dau eerpamieu s̄̄sid arr mor
eem mepeen öberdatkhawia jur khusnaan ee dub-
tarr thumaa phöbör eem khuunag jaaumajierram
aajem.

34 Magbaawai chi phöbör eem khuun khapan ag
bürre chi Jesús aar wetwi warag ichta maigmua
jur deeum durrag mapi jaaujierram aajem.

9

*Jesuu woun āb khapá j̄user khitum monaautarr
(Mr 2:1-12; Lc 5:17-26)*

¹ Mag õor mor eem mepeen j̄arkh̄uiwi, deeu ich khapeen d̄üi jap ee pawi d̄urbabaadeeu, deeu thoom igar ich s̄ierr phöbör ee s̄eimajim aajem, Capernaum phöbör ee.

² Mag i barbaichém khaug athaawai woun āb s̄ii khapá j̄user khitumta pa b̄urkham gaai i aig aibëejierram aajem. Mag ich aig aaunaan wai barbaichém oowia, chi wounaan ó akhaar āba iruata amach aaunaan monaaupäiju khaph̄ s̄ierr aawai, chi khapá j̄user khitumugta, —Onee abá, p̄u pekau ya thum chugpaa s̄isimgui ajim anum.

³ Pari Jesuu mag iekhabarm ūrwia, Moiseeu ley phā p̄uarr jawaag chi machnaanjā aig th̄narr aawai, amach ödegpai, “Mag woun maachjöpai s̄iewai mag iekhaju khaba simta ichta Ēwandamjö mag iekha sim” a kh̄irju naajim anaabá.

⁴ Mam̄ amau mag kh̄irju n̄mjā Jesuu khaph̄ s̄ierr aawai magbaawai amag magjim anum:

—¿Khantheeta p̄aar jāg th̄aar khaigbata kh̄irju s̄isid aajēma?

⁵ ¿Wa mag pekau chugpaabarmjā dau daau ooba naawai p̄arau kh̄irjuawai chadcha phithurg chukhu thumaam kh̄unau mag iekhaju aai n̄m a n̄wa? Chadcha thumaam kh̄unau mag iekhaju aaima. Mam̄ mua irig “Phiid̄wi d̄urd̄er abá” akhiin, õrau amach daúacha ooju, i monaau s̄isi wa monauba kh̄ijā ich mag s̄isim. Magua p̄arau cha mua jawaagpamjö chan abaju.

6 Mamh mach chi Emkhooi Iewaata chadcha Êwandamau juapá deetarrau mug eegar õor pekau chugpaagjä jua theeg chirm khap amkhir, pârag oopikhimgui ajim anm.

Magnaa chi khapá juser khitmugta, — Phiidbaad, maimua puch put juurwia puch diig petá ajim anm.

7 Jesuu ichig magbaa chadcha chi khapá juser khitarrau i ipierr nem moná phiidbaadëwi ich diig petajim anaabá.

8 Magbarm oowia aig narr khun dauderraan uuisijim anm. Mag nm iekhau warag Êwandamagta, “Uuhcha jägbarm, Êwandam. Jääñ puch jua theegauta mug wounag jägpibarm” ajierram aajem.

*Jesuu Leví ich däi ëeurrattarr
(Mr 2:13-17; Lc 5:27-32)*

9 Mag äb khapá juser khitarr monaaupüwi bëeuta, õrau gobiernoog dëbpaar phagaan bëejem mes gaai mh oo chirm oochëjim ich Jesuu, mag gobiernoog õrau dëbpaar paraa nm jëeu nm phidagta phidkha chirarr aawai. Maig mh oobaicheewaita ich Jesuu mh thürcha thürnaa, — Mateo, mh däi marrau ajim.

Magbaa chadcha mh i däi mawia ich mag i bë ogdba chirsijem.

10 Ag khur maach ich däi ogdba wënrraajerr khun thum äba ich Jesús däi mh di aig thach khö naajim. Mag maar thach khö nm aig ïchab õor khapan mh khapeen mh phidkhaajerrjö Romaam gobierno athee dëbpaar jëejem khun däi sii õor

amach khaigba nām gaaimua agjö thürphöö aa-jem khūnpa bëewi maar aig ābam mes gaai ohood aichējim.

¹¹ Mag oobaawai, Moiseeu phā p̄atarr wajapcha ṫurkhaajem khūnjā aig narr aawai, jūrr mag maach chi Jesús d̄eicha wēnūrraajerr khūnagta, —Jāga jāg pāar maestro sīi dēbpaar jēumien d̄ui pekau pōm s̄isidum khūnpata āba thach khō sī? a jēeujierram.

¹² Pari amau mag jēebaichēm ich Jesuujā ūr sīerr aawai amag magjim:

—Chi kha monakha nām khūnau chan doctor igba aajem; mor masi nām khūnauta doctor iig-jem ajim amag.

¹³ Maimua magjim īchab:

—Wajapha khūirjunaa Ēwandam iek phā sim gaaim mua jawaagpam khap abat. Chi phā sim iek gaai Ēwandamau mag sim: “Muan pāragan sīi nemchaainta khēchnaa mūrug jēeu nān aju khāai, pāach khapeenta ürcha dau aug khaug paraa apim khōsi chirām” a simgui ajim Jesuu. Maguata muajā am pekau pōm nāmjā igba, am d̄ui thach khō chirāmgui ajim. Ma chan būrjā pekau chukhu wajapha khithēem aajem khūn jūraanjā bēeba, mān õor pekau pōoma khithēem khūn peerdu awaanta bēejimgui ajim, khūirjug iiur aumkhūir. Maguata mag õor pekau pōm nāmjā igba, am d̄ui thach khō chirabahab ajim, amjā Ēwandam dēnkha awaag.

¿Khanthee thach khōba surkhaju aai nā?
(Mr 2:18-22; Lc 5:33-39)

14 Maimua ya öbër phöbaadëm ee, Juan chi ñor pör choomie däi wënurraajerr khüun bëewia Je-suug jéeuchéjierram:

—Järgwi maar maimua fariseonaanjä agjö Ëwandamag jëeu khëwaag üiba sùrkhaajemta, pü khapeenta sùrkhaba aajemma? aichéjierram irig.

15 Magbaa Jesuu amag magjim:

—Pärau khiijuawai juu pür nüm aig ñor thürkhüuitarr ökhiijuu thach khöba naaju aai nu chi juu pür sim woun am däi sim aig? ajim amag. Magnaa ichdëupai, Ich agjöta nüngui ajim mä khapeenjä. Am ökhiijuu ajuun, mä am jaajö am däi chitüm pür atham ed gayan chadau amach khïrauta sùrkhwia ïchab am thachjä khöba nüisip aju, gaai machgau. Mamä muggwaiwe chan am sùrkhabu khaba nüngui ajim, agtha mä am däi chiraawai.

16 'Päädë khiijurbat. Päran chadcha pääch jöoinau jaaujerrjö thach khöba sùrkha nüm. Mamä pärau jäg mua iek iiur jaau chirumjä khösinnaa agjö war-garm khiijug chi jöojä agtha khösi wënurrumün, magan mag khiijugan sii put iiur auwia jürr khajüa jöoi gaai phëekhabarmjöta sësimgui ajim. Äbmua khäijä put iiur khajüa jöoi gaai phëekhakhiin, mag put iiur i pächdu-baadëmua chi kha sim ee thärrdu-baadeeu, warag ich warr sëerr khäaijä nem wäg sësijugui ajim amag. Magua chi mä iek ükha simua chan mäg iek iiur mua jaau chitümjä ükhanaa pöd amach jöoin ijä agjö sùrkhabu khaba simgui ajim, chi Jesús garmua.

17 Mäg mä iek ükha nüman vino nemhëu iiur ee püajemjöta simgui ajim. Pärau khaphä nüm, vino ñorr pöd nemhëu jöoi ya chi püajem ee püju khaba

sim. Mag pukhiin, chi vino õrr achpabaadeewai, chi nemhëu jöoiraa siewai, ãwatba jëgdubaadee, chi vinojä ãrbaadäm däi chi nemhëujä ya tag serbiiba Sisijugui ajim. Maguata vino õrran agjö nemhëu iiur eeta püajem; maagwai nemhëujä jëgduba, chi vinojä ãrbamgui ajim, mag ichig jëeuchëtarr khuenag.

Jairo kha, maimua ህወወ abmua Jesús khajūa gaipai partarr

(*Mr 5:21-43; Lc 8:40-56*)

18 Mag Jesús agtha Juan pör choomieu ðor püitarr däi iyuu dunum ee, maach meeun eem judío äb chi pörkha sim bëewi sii i khirphee kanieu phöbkhabaichëjim. Mag phöbkhachëwi irig chaigpamamua, —Chaigpai mu khadam chugpajimgui ajim. Pari pua mu di aar manaa i gaai purimakhiin, mua khaphu chirumgui ajim, pua deeu i iuu auju.

19 Magbaawai Jesús phiiduwi petaawai maach chi khapeenjä i däi wëtjim.

20-21 Pari mag wëtum ee, ህወወ äb phömieu bar sim bëewi meraa èugarmua i khajūa i gaai purchëjim, ich ödegpai “Nau i khajūa gaai purbarmuapai mu monaauju” a khirjuwia. Ich mag ህወወ doce años mag phömie däi sëejim, bëurjä chugpaa khaugba.

22 Pari mag ich gaai purbaichëmjä khaphu sìerr aawai ich chi Jesuu irig ewag phëurba oonaa, —Oob chigaa am; mua pach monaauju khaphu mu gaai purchëtarr gaaimua, uu pu monaauwi peerdujä peerdu uisibahab ajim chi ህወወ irag.

Mag, chadcha Jesuu magbarm bürre mag ህወወ monaau Sisijim.

23 Maimuan chad warag ेréubaadëwi, chi binaandam wai narr di aar barwi ooimaawai, ökhñirjuu nám iekhau sii ürrsirpa jéb thñum dñi gaai machgau bñep sereu thñumta ooimajim, amach i arr aawai.

24 Magbaawai amag, –¿Khantheeta jág thñuma? Chaai meeba sii khñi sñebahab ajim. Magnaa, Jöpcha dawag ेréubaadët ajim amag.

Pari irua mag iekha sim ürwia aig thñnarr khñunau warag i wau iekha naajim.

25 Maimua ñor thum dawag öbeerkhapüiwia, chi binaandam aar dubwi, i juadam gaai pürbaimaawai warag dñi pñr phiidbaadëjim.

26 Mag irua chaai phiriu autarran ich ag durr ee warpham magweta bñi jöisijim.

Dau khñsu khithëe arr khñun numí Jesuu dau monaautarr

27 Mag Jairo kha deeu iiu auwia petaau, dau khñsu khithëem khñunta numí i ëudee ääag wëtjim. Mag ääakhamua, –Jesús, pñata rey David khachitarr ag chaain ewagam khñun Iewaa marau nñ narr; maar apdurrum maar dau aug khaugbahur aajeejim, amach dau monaaupääin bëemkhñir.

28 Pari Jesús warag ich jéer sñerr diig majim. Pari magñmjä pñaba i ëudee wëtwi, ich aar bardñkhabaimaawaita, amag, –¿Pñrau khñirjuawai mua chadcha pñar dau monaaupüiju chirú? a jëejim.

Magbaawai amachdëu, –Eera, marau khaphñ nñmgui ajierram, chadcha pua maar dau monaauju.

29 Magbaawai Jesuu am dau ëu aaithñ aaiithñnaa, –Mua pñach dau monaaupüijuuta

pāachdēu khīirju narr aawai chadcha pāar dau monaaupäikhimgui ajim amag.

³⁰ Mag chadcha irua magbarm bürre amach numwe sīi daujā wajappha aphöbaadējim. Maimua Jesuu amag būrjā bithurgam khūnag jaaupibajim mag amach dau monaaubarm.

³¹ Pari magtarrta, sīi aigmua öbēr phöbaadēwi ich mag durr eepain amach wēnūrrūmpier jaaumi-jierram anaabá, jāga Jesuu am dau monaaujī.

Woun āb pōd iekhaba khitarra Jesuu iekhapi-tarr

³² Mag dau khīsu khithēe arr khūn Jesús aig naawi daau paaukhabaadēm ee, jūrr woun āb pōd iekhaba khitumta i aig aibēejierram. Ma pōr bēnmie paraa sīejim, dösät bēn.

³³ Mag ich aig waipierrwai mag bēnjā Jesuu jēu werbajim. Magbaa mag meu meraa sīerrta nem meu öphērg ich māg iekha sīsijim. Magbarm oowi õor dauderraan nūm iekhau, “Keena, māig Israel durr chan maach ee ag na maadēu māg ooba aajerr īsta chadcha maadēu māg oo nūmwai” aajeejim jūrram khūnau.

³⁴ Pari bithurgam khūnau sīi mag durrum ee, jūrr fariseonaanau warag am ichaaur, “Jā sīi dösätnaan pōr dāi khapeerkha sīewaita ag juapaauta irua jāg õor mor eem mepeenjā dau daau jūrkhūni sīebahab” aajeejim.

Ēwandam iin jaauju pōoma thūnūm; mamū chi jaauju khūnta chukhum

³⁵ Jesús phöbörpierr nūrrūmu didam khapan khaba khēkhēdūm eem magwe phūurdū nūrraajeejim. Mag nūrrūmu ēwandam iek

jaaujem deg dubwi maach peerduajem iek jaauumamua, “Ēwandumta maach thumaam khun Pôrkhaimu sim; magua irigta ideupâach thâar ajaug paapibat” a jaaujeejim. Mag nûm d*üi* īchab ðor khamor machagjâ khîirpierr monaaumaajeejim, kha mamachdögpa.

³⁶ Mag nûrrumua sîi ðor pöoma oveja chaain-damta chi thuajâ chukhu sîi dau aphu parhoob aaidu thunumjô oobaawai, am dau aug khaugwi,

³⁷ maar ich khapeenagta, —Chadcha Ēwandum i jaau nûmun, arrozdö pöm phur wëjömjöta phidag pöoma simgui ajim. Mag simta chi jaau wënurraju khun chan khapan khabata durrum.

³⁸ Magua muan pâragan Ēwandamag jéeubat a chirumgui ajim, warag ich i jaauju khun khapan jöphëecha ich i jawaan püimkhîir.

10

*Jesuu ich d*üi* ogduba wënurramkhîir doce jur autarr*

(Mr 3:13-19; Lc 6:12-16)

¹ Biek ãb Jesuu maach ich khapeen doce ich d*üi*cha ogduba wënurraju khun ich aig thûrkha auwi maachta meepen khâaijâ jua theeg ürcha apijim, bén ðor mor ee sísidumjâ maach jua jumpiba jur wérpnaa, aaunaanjâ amach khamor machagpierr monaaunaa, sîi pa mamachdögjâ monaaumamkhîir.

² Mag maach ich iek jaauumkhîir ichdëucha doce jur autarr khun mukhun ajim:
Simón, (ichpai Pedro a thuurjem);
Andrés, chi Simón euem;

Santiago, jöoi Zebedeo iewaa, (ichpai īchab Jacobo aajem);
 Juan, agjö jöoi Zebedeo iewaa, Santiago eeum;
³ Felipe,
 Bartolomé,
 Tomás,
 Mateo, gobierno dëbpaar jēeumie arr, (ajapcharan mūchma, mūchpai īchab Leví aajem);
 Santiago, jöoi Alfeo iewaa, (ichpai īchab Jacobo aajem);
 Tadeo, ichpai īchab Lebeo a thüürjem;
⁴ Simón, celotenaan ee sīerr; maimua Judas Iscariote.
 Maagwai maadēu khaphu chirarr akhiin, iin mag Judas Iscarioteuta thethem khūunag Jesús pur deeu ajima, i thōomkhīir.

*Mag doce ichdēu jūr auwi pūitarr khūun
 (Mr 6:7-13; Lc 9:1-6)*

⁵ Makħūn doce ich Jesuucha jūr autarr khūnta ichdēucha pūijim. Pari mag maar pūyaaggpamua marag, judionaan khabam khūn ee chan wētpiba, ni Samaria durram phōbör eejā wētpiba jaaujim.

⁶ —Magju khāai maach judionaan ee Ēwandam iek ükhabagau oveja pap chukhu okhoo wēnarrūmjō thūnum khūn eeta ērēubaadēt ajim.

⁷ Mag wēnarrūmua amag, “Ēwandamta thumaam khūn Pörkhaimū sim; pāar peerdūju khai, irigta udūraa pāach Pörkhapibat” a jaaupetat ajim marag.

⁸ Magnaa aaunaanjā monaaunaa, kokobé bēnēu sīsidūmjā monaaunaa, õor chi meemjā deeu phiriū auna, õor mor eem bēnjā jēu wērppetat. Pārag magamkhīir mua mūch juapá sīi parta dee chirūm

aawai pāachdēu õor dūi mag nām paarjā oob jēumiet ajim marag.

9 Mag jajawagmamua, 'Oob agumua nem pērkhoog awi phatkhon khāijā arrmiet.

10 Ni khād jārr thach khoogjā oob phiejāb arrmiet ajim. Khajūajā pāach mor gaaim appai arrwi zapatjā pāachdēu jūa nām appaita athaadēt. Bordonjā chukhu ich jāg ērēubaadēt ajim. Mua pārag mag chirāmun, pāachdēu am dūi wajapha nām khūn ūraupai agjō pārāu nem igbarmjā khap naaju aawaita būurjā nem arrpiba chirāmgui ajim.

11 Phöbör ee pāach dubimaawai, wa sīi didam khapan khabam aig khāijā pāach barimaawai, khap aag nacha jēeu oobat, khai di aigta pāach jēerimaju aai nā a khap aag. Mag pāach jēerbaimam degpai naawia ērēubaadēt a jaaumajim, sīi parhoob dipierr khāi wēnūrraba.

12 Mag pāach jēerimaju di aig barimaawaijā wajapha saludaabat ajim chi di khūn dūi.

13 Chadcha amau mag pāar amach aig jēerpimūn, pāach Ŋwandam dūi khōināa wēnūrrūmjō amachjā i dūi khōināa naaju. Magbam chan amachta warag Ŋwandam dūi khōināa ajujā khaugba nūsisiju.

14 Maagwai pāach amach aig barpiba ni sīi pāach iekpajā ūrmapha abaawai mag di aigmua wa mag phöbör eemua khāijā ērēubaadēt ajim. Mamū mag wētaagpamuajā warre amach dakhīirwe pāach bū gaaim jēb ūrphē ūrphēnaa amag, "Pāachdēu jāg ūrba abarm gaaimua Ŋwandam dūita khīir khap abat" a iekhawia ērēubaadēt ajim.

15 Mū cha iekha chirām iekhau, mag amau pāar igba, ni pāar iekjā ūrmapha abarm jūrran war-

rgar Ÿwandamau Sodomapien däi maimua Gomorrapien däi atarr khääijä am gaai athuuchata burrju a jaaumajim ich Jesuu maachigcha.

Mag ichdëu pääitarr khuun phithurg wauju jaau-tarr

¹⁶ Mag maar püyaagpamua ūchab marag magjim: 'Mua chadcha päär püi chirum, pari mä iek ūrbat ajim: Päran sii oveja chaaindam khum nem thänäm ee puakhuibapäimjöta abarm, õor khaibagkham eeta wénurraju aawai. Magua, mäch imeerba muan pärigan, khüirjug khaug ichkhumjöta abat a chirum. Mag naab mamä ūchab khüir machag chukhu duburdamjö abat ajim.

¹⁷ Khüir khaphu wénurrathä. Päran õrau pur arrwi Ÿwandam iek jaaujem degam chi thethemnaanag deebaimap aju. Magbaa amau päär wüjä wümaju.

¹⁸ Mä gaaimua päär khaibag waumkhüir, õrau päär gobernadornaan aarjä arrnaa reinaan aarjä aharr aju. Pari mag chi thethemnaan aar pääch arrwai, üu präau amag ūrmkhüir mä jaaunaa sii judionaan khabam khüunagjä mä jaaujurau.

¹⁹ Pari mag chi thethemnaanag pääch pur deewaijä oob pääch kõit päächdëupai iekhaju khüirjuvia ag nawe, "¿Mä khan ata iekhajuwa?" a khüirjumiet ajim, ya päär iekhaagpaawai ich Ÿwandamauta ichdëu khap päärag iekhapiju aawai.

²⁰ Mua päärag mag chirumän, päär Aai ügthar sim ag Akharauta päärag iekhamkhüir khüirjug deeju aawaita mag chirumgui ajim.

21 'Mag jaran wir aig khod ābam khuunjā chi ükhaba sim garmua ūu mu iek ükha kherum thethemnaanag jaaupüimajugui ajim, ich khodpai wir aig thōomkhiir. Amach dēnnaanjā agjö mu gaaimua thōomkhiir thethemnaanag jaaupüimaawai chi dēnnaanaujā ich agjö aju amach chaain düi wir aig.

22 Mu gaaimua thumaam khuunau pāar oomappha aju, pari ðrau pāach düi mag numjā magum iek igba warag Êwandam düita ubunaa ich gaai magum dichpi athamun, ūu peerduwi ügtharcha öberjugui ajim.

23 Pāach num phöbör ee pāach thet parbaichee jūrr deeum phöbörög èrëupetat. Mag wenurrumua mag Israel durr phöbör khapan nunuidum ee durju jur wenurrawiajā, pārau phöbör thum phuurpüiju nawe much chi Emkhooi Iewaa deeu pāar ee chiraichüjugui ajim, magbarm aigmua Êwandamta ðor thāar ee chi Pörkhaju aai sim khap apieg.

24 'Mag pāach dau aphu aju anum ūurwaijā oob jügderraam amiet ajim. Pārau khaphu numgui ajim, eeu nem khaug simua chan ich maestro khāai atcha nem khaug khaba, ni sii chikham chogkha simjā ich patrón khāai ürpai khaba sijem.

25 Magua, āb khāijā chadcha ich maestroou jaau simjöta narrum khai, magan chi maestro düi aa-jemjö aju i düijā. Jāga chi patrón jöoi dau āaukha num ee chi chognaanta daupii abarju. Maguama, much pāar Pörkha chirumag ðrau muun mepeen por Beelzebu düita chirum a iekhaajewai pārag chará amau athuucha khaigba iekhajugui a jaaumajim maachigcha.

*Khaita ökhö aju aai nₙ
(Lc 12:2-7)*

26 'Mug jēb gaai maach wounaan āba thₙnₙm khₙn oob ögkhamiet, pāach thōoju khīrjuwia. Amaun mₙig eegar amachdēu pāar dēi mag khaigbanaa parhooba khāijā iekhabarmjā sīi ich mag khīr okhoojupii aju. Mamₙ magtarr iekhan mug atag paawai Ŋwandamau deeu eeupemjö èudₙ awia thumaam khₙnag ūrpijugui ajim.

27 Mag pāar dau aphₙn ajujā chadcha īs mua meraamjōta jaau chirₙm, maach appai. Mamₙ pāach peerdₙajem iek pāachig jaaujem chan ikhua jaauba, thetta jaaupetat ajim, thumaam khₙnag ūrmkhīr, mag chi ūr nₙm khₙnau pāach dēi khaigba ajujā khīrjuba.

28 Amau pāar chi ūrumₙn chadcha thōoju awiajā thōoju; pari pāar akhaar chan pōd thōo aubam. Magum khₙn oob ögkhamiet ajim. Magarrau ögkhaju awiajā pāach chi ūrumjā thōowia pāach akhaarjā khīmie durr ich mag sīerramkhīr barpüyaaggā jua theeg simₙ chadau, chadcha ökhö abat ajim, Ŋwandam igwi.

29 Pārau khaphₙ nₙm, nemchaaindam par erraam gaai pēr aaujem. Pari mag baleebamjō khithēe ab mamₙ, maach Aai ügthar chiraajemua thōpibam aig chan ābjā thōba aajemgui ajim.

30 Magum pāar charā nemchaain khāajā ūrcha balee naawai pāarta irua wajapcha thₙa wai sīejem. Ichdēun pāar pōrbₙ khapanagjā khapphₙ wai sīejem.

31 Magua, oob atcha pāach khīrjumiet; pāarta nemchaain khāajā ūrcha balee naabahab ajim.

*Meerba Jesú斯 dën amₘₙ ichdëujā amjā i dënëu aju
(Lc 12:8-9)*

32 'Āb khāijā mₙ igar sñewai õor dakhñirjā meerba mₙ iek ükhaajem a jaau sim wounan, muajā īchab mₙch Aai ügthar sim dakhñir, "Jāan chadcha mₙ garmₙu" ajugui ajim.

33 Mamₙ jūrr ābmua khāijā õor dakhñir mₙ igwi "Mₙ chan i igarm khabam" a sim wounan, muajā īchab mₙch Aai ügthar sim dakhñir, "Jā chan mₙ dën khabam, mua i khaugba chitₙm" a iekhaju ajim.

Chi chaairaujā ich dënnaan igar khaba aju jaau-tarr

(Lc 12:51-53; 14:26-27)

34 'Oob pārāu, mₙun sñi mₙg durr gaai õor khōinaa bibigagjā chukhu apiegt a bëejim amiet. Mₙ chan pāar khōinaa apiegt khaba, warag iek phithurg apiegjöta bëejimgui ajim ich Jesuu.

35 Mₙ maig mₙg durr gaai bëetarran, mₙch iek gaaimua chaain chi emkhoojinjā amach aai dāi khaigba, chi ɻainaujā amach ād dāi khaigba maimua chi āignaanjā amach phaauhñan dāi khaigba jūrr chikham ichaaur aadēphₙm gaaimua iek phithurg apiegt a bëejimgui ajim.

36 Wajapcharan deeum khₙunjā khaba, dich wir aiguim khₙunpaita kha ukhur thₙnaajugui ajim, iwiir ābmua mₙ iek ükhamapha aadēphₙm gaaimua.

37 'Ābmua khāijā ürcha ich aaita mₙ khāai khōsi wa ich ād khāijā mₙ khāijā ürcha khōsi sim chan magan mag woun chan mₙ dën aju khaba simgui ajim. Wa magba mₙuta ürcha khōsi aju khāai,

ich iewaa wa ich kha khāijā ürcha khōsi wai sim wounjā m✉ dēn aju khaba simgui ajim īchab.

38 Chi m✉ dāi nərram khōsi simuan warre ich phithurg au nərrajujā khaph✉ aju aai sim, m✉ gaaimua chikhamnau ich thōoju khaph✉ awiajā ich mag m✉ b✉ ogd✉ba nərraju aawai. Mag āwatbaju chan parta idēu khōs m✉ dūi sim a iekhajgui ajim.

39 Ar m✉ gaaimua b✉urjā phithurg aumapha sim chan meem edjā ügthar öbērbam. Mam✉ ar mua nem jaau chirām waum khōchgau wa m✉ gaaimua khāijā dau aph✉ abarmun chadau ügtharcha öbērjugui a jaaujim maachigcha.

*Regalo deeju
(Mr 9:41)*

40 Mag iekhakhagmamua marag, 'Pāar m✉ iek jaau wēnarrum aig, ñrau üuta pāar amach aig baarpinaa pāar iek ūr nəmən magan mupata īchab ȳd✉ur amach aig barpi nəmgui ajim, muata pāar pūi chiraawai. Mag amau m✉jā amach aig barpi nəm aig, ich chi m✉ pūitarr Jōoipata barpi nəmgui ajim, m✉chjā ichdēuta pūitarr aawai.

41 Ēwandamau ich iek jaaumkhīir jūr auwi pūitarrta üu amach aig au nəm kh✉n dūin, mag ichdēu pūi sim dāi ajapha abarmjō aju am dūijā; maimua sīi woun wajapham khāijā agjō amach aig aumən, i dāi ajapha arrjō ajugui ajim īchab am dūijā.

42 Maimua ābmua khāijā m✉g m✉ iek ükhawi m✉ iek jaau durrum kh✉n amach aig barimaawai

nemdam büruum khāijā deem khōsi deeman, mag-tarr paar agjö īchab Ņwandamau irig nem wa-japham deeb khaba deejugui a jaaumajim.

11

*Juan chi ðor pör choomieu ich khapeen püitarr
(Lc 7:18-35)*

¹ Mag maach doce ich dëi ogduba wënurraajerr khuunag mag nem jaaudubwi, wëtpi jaaubaawai, maar wëtjim. Magbaawai jûrr ich deeum phöbör nunaidumug petajim, ich ag durr eepai, mamaam khuunagjä agjö maach peerduajem iek jawaag.

² Ich maagwai Juanau cárcel deg simua Cristoou nem wau narrum ūr slejim aajem. Magbaawai ich khapeen eem ãaur khuun ich aig thärkha auwi chi Jesús aar püijim aajem,

³ i aar mawi, iita chadcha ich Ņwandam i jaumienu jaauwai Ņwandamau püiju jaaujerrá wa ar khabam khai ich jäg nuag a khap jeeumkhiir.

⁴ Mag bëewi, chadcha ichig jeeubaicheewai, ich Jesuu amag, —Ērëubaadëwi Juanag jaaubaimat ajim anum, paach jügucha ūrnna paach daúacha mug oobarm.

⁵ Irig, “Dau khaugba khëkhëd arr khuun dau wajapha thunum” abat. “Bü wëdu wëdu sisid arr khuunjä ya wajapha narrjëem. Kach khisu sisid arr khuunjä wajapha ūr sisidum. Chi meem arr khuunjä deeu iiu narrjëem, maimua aphuum khuunagjä īchab ðor peerduajem iek jaau chirum” a jaaubaimat ajim.

⁶ Magnaa īchab irig, “Chi mu iek ükhawi ogduba mu gaai ükha chirum wounan onee ich mag

chitaju a jaaubaimat” ajim anum, mag ichig jëeuwimarr khunag.

7 Mag chi Juan khapeen ich aig naawi deeu ëréubaadeewai, ich aig narr khunagta Juan igwi iekhamamua amag magjim anum:

—Pärau Jordán igaau woun Ëwandam i jaau narrum oon weetwai, ¿sii woun iek theeg chukhu phuu choomaar sösöii jürba ahau aajemjökhamta oon wëtjierrá? Magum woun khabajim.

8 Magan, ¿khanim wounta oon wëtjima? ajim anum amag. ¿Woun khajúa wajapha júa simta oojupii awi oon wëtjierrá? Pärau khaphu numgui ajim anum, khajúa wajapha júajem khunanan sii phöbör ee di ooimum eeta naajem, reinaan dëi äba.

9 Mamä pärau magjömta ooimabajierram. Pärau ooimatarran woun äb Ëwandam i jaau narrum ajim. Mamä päädë ürbat: Juan chan warrgar Ëwandam i jaaujerr khunjöpae khaba, am khääijä ürpaita simgui ajim anaabá.

10 I igwia Ëwandamau ich i jaau mienag warrgarwe ich iek phäpitarr gaai jaauwai,

Jäata irua mä na püiju ajim, ichdëuta mä na mä maju ee õrag jaau peetwai thumaam khunau mä iek ürm khösi sii mä nü naamkhüir. *(Mal. 3:1)*

11 'Magua, mua pärag mäch imeerba jaau chirumgui ajim anum ich Jesuu: Warrgar Ëwandam i jaaujerr khun eejä Juan chi õor pör choomie khääi ürucharam chan äbjä chukhu ajim. Mamä chi mä iek ürwia, mua nem waubarmjä khaphunaa, Ëwandamta ich thäar ee au sim wounan chadau, maadëu nem igba khitawiajä,

Juan khāyau khapcha ajugui ajim anum, jāga Ěwandam ichdēu ñor peerdu atham thāar ee ūleicheejē.

12 Mag jaaumamua, 'Pārag jaaukhimgui ajim anum: Juan sīsierr aigmua īs ewagjā chadcha ñor pōm Ěwandamagta amach thāar ajaug paap-inaa amach Pörkha aum khōchkhā thānūm. Pari amau mag ēkha durrum dāi īchab chi thethem khūnau jūrr khajapham nemjō mag Ěwandam amach Pörkha auju iekta warre chugpaapūju ēkhaajem.

13 Warrgar Ěwandam i jaaujerr khūnau jaaujerr iek dāi Moiseeu ley phā pūatarran, sī Juan bēe nūm ora Ěwandamauta mag ñor thāar ajaug paanaa am Pörkhaan bēeju khap jawaag ajim. Magtarr aawai Juan bēewi jaauchētarraan mag warrgarwe mu igwi amau jaaujerrjōaadēm ajim.

14 Maagwai mag i iek ükham khōsi nūm khūnau khaphu ajugui ajim anum, Juanan warrgarm profeta Elías aajerr bēeju jaaujerr kōit pūwiata jāg nūr Rajim.

15 Magnaa ich Jesuupai, 'Keena, jüg ürūnnaa cha mua jaau chirūm wajapha ūrbat ajim anum.

16 Mag iekhakhagmamua, maach Pör Jesuu aig narr khūnag, 'Mua pārag jaaukhimgui ajim anum, pāar jāga nūm abarí. Magnaa, Pāar ar Juan isegwi mūjā iseg nūm khūnan, chaain jemkha nūmua amach khapeen dāi khūr auphöbaadēmjöta nūmgui ajim anum. Warm khūn garmua, "Maar dāi karris sir nūm gaai onee jemkhabahut" aawaijā jemkhamapha nūm.

17 Maimua jūrr, “Magan sīi ökhīirjuu õor mee wai nūm aiguimjō ohood abat” aawaijā magjā khōchhaba nūmgui ajim anūm. Paarjā magta naawai, ḡkhani khōsi nūmma? ajim anūm.

18 Pāar ee Juan chi õor pōr choomie nūrraajeewai irua Īwandamag jēwaag sūrkhaajeejim, ajap thach khöba. Magum vino chará būrjā dōbajim. Mamū mag oowi pārau, “Jāan mepeer dūi khapeerkha sīewaita sīi ich jāg aai thach khöba nūrraajem” a iekhaajem pārau.

19 Mamū īs māch chi Emkhooi Iewaa chaar bēewi, pāach dūi parhooba thachdamjā khōnaa vinodampa dō khitaawai, jūrr magjā khōchhaba warag pārau mā eugar, thach bipöm khōnaa vino pigjā chitum aajem. Magnaa gobierno dēbpaar jēeu nūmuu õor khūguurjem khūn dūijā khapeerkhanaa pekau pōm sīsidum khūn dūipa khapeerkha chitum a iekhaajerramgui ajim anūm, mājā iseg nūm iekhau. Pari ar chi Īwandamaau khīirjug deetarraucha khīirju nūm khūnau chan magba, amau chadcha khaphū nūm, chijā khūnta ich Īwandamaucha pāitarr khūn agā a iekhamajim aajem.

*Jesuu ich nūrraajerr phöbör igwia iekhatarr
(Lc 10:13-15)*

20 Jesuu oowai irua ḫrcha ag na õrau nem oo ba aajem nem waumatarr phöbör eem khūnauta būrjā Īwandam igba ni i iekjā ḫhaba naajim anaabá. Magbaawai khīesir iekhamamua makħħūn phöbör eem khūn igwiata magjim anūm:

21 —¡Ë, apdurr, Corazinpien! ¡Ë, apdurr, Betsaidapienjā agjö, Ëwandamau am i agkham ed! Am ee nem ooba aajem nem wau n̄umua Ëwandamau ich juapá oopitarr Tiro phöbör eeta wa Sidón phöbör ee khāijā wautarr amuan, nawe amau amach khūirjug khaigbam isegwi s̄urkhakhamgui ajim an̄am. Magtarr amuan amau theerju theerwia, ür jupnaa, putiu pör börrnaa, khoopa n̄am kh̄eun s̄urkhaajemjö s̄urkhakham. Mag n̄umua amau amach mor āsie ewag khūirjuwia Ëwandamag jēukham, amach khaibag chugpamkhīr.

22 Pari cha m̄a iekha chirum iekhau Ëwandamau m̄ag durr i agkham ed Corazinpienta Betsaidapien däi irua am gaai masiicha waupüijugui ajim an̄am, Tiropien däi Sidonpien khāaijā, amachdēu ürtarrta ükhaba arr gaaimua.

23 Maagwai Capernaumpien igwiajā, ¿khan abarju? ajim an̄am. Magnaa ichdēupai, ¡Ë! Amaun amach thö n̄umgui ajim an̄am, amachta chi wājāaun awia. Amaun ügthar paaukhabaimaajā amachta chi pörnaan khajupii n̄am. Mamu jākhūn chan Ëwandamau ich aar öbeerpiba, khīmie durrtar warag barkhūipüijugui iekhamajim aajem. Sodoma phöbör eeta jäg pāar ee õrau ooba aajem nem waumatarr wautarr amuan, jäg phöbör agtha s̄ierrakham, Ëwandam iek ükhatarr gaaimua.

24 Pari m̄a cha iekha chirum iekhau Ëwandamau m̄ag durr i agkham ed gaai, pāar gaaita Ëwandamau athuucha mas deejugui ajim an̄am, Sodomapien khāaijā.

*Jesuu, "Mu iekta ükhabat, mua pāar khūir mee-upiju" a iekhatarr
(Lc 10:21-22)*

25 Ich mag jaar īchab ich Jesuu ich Ayag jēeumamua, —Tata, mua pārug üu ajim a chirumgui ajim anum, pāchta ügtharm magwe nem thum mag wējōm Pör aawai. Mu onee chirumgui ajim anum, ðor amach khūirjug khaug thöwia, nem thum khaphum khaphum aajem khūunaujā amach peerdēju iek khaugba arrta, jūrr pua khūirjugdam meraa chaainjö khithëem khūunagta üu khaugpibaawai.

26 Chadcha puata nem wajapha waaujem Tata, pāchdēu juau am dēi magju atarr aawai ajim aa-jem mag jēeumamua.

27 Mag ich Ayag üu ajim awia jūrr aig narr khūunagta, 'Nem thum mag thēnūmēn mu Ayau murugta deejimgui ajim anum. Mamu ābmuajā khaugba sim, khai agá i Iewaa. Āba ich mu Ayau paita khaphu sim, chadcha mu i Chaairau. Mag nūm aig ābmuajā khaugba sim, khai agá mu Aai. Āba much chi Chaairau paita much Aai khaphu chitum. Bigaaum khūunau khaphu aju awiajā, muchdēu amag jaaubarm khūunaupaita īchab khaphu aju aai nūmgui ajim anum.

28 Magua, muan pāragan, chadcha mu Aai khap am khōsi nūm khai, mu iekta ükhabat a chirumgui ajim anum. Pāach pekau pōmag khaphu naa ökhūirjugau gaai machaaga nūm khūun, muata pārau pāach thāar ee aumēn, muata pāar ökhūirjug meeupijugui ajim anum.

29 Idēu murugta uduraa pāachig nem jaaupibat;

muān ökhar ithūuta jaauamaajem. Pārau muā jaau chirūm ipierraata amēn, ū pāar khīr meeū nūisiju.

³⁰ Mua nem jaau chirūm chan atcha phithurg aawai pārau pōdbajööom khabam. Muān nem thum pāachdēu pōdju ayaam nemta jaaujemgui a jaaumajim aajem.

12

*Jesús khapeenau jua ūijem ed trigo phierrtarr
(Mr 2:23-28; Lc 6:1-5)*

¹ Ich mag jaar biek ūb jua ūi nūm edcha maach i dūi wēnūrrajerr khūn thum i iek jaauthurwia deeu i dūi narr aawai, ich Jesuu trigo phur wējöm ee maar phē wai dichjim. Magbaawai maar ee ūaur khūnau chi bich thūrrēunaa, jua eepai sigthūnaa khö wēnūrrajim.

² Maig īchab fariseonaanjā dūi narr aawai mag oowi ich Jesuugta, —Pudē oobá, jua ūi nūm ed aawai būrjā phidkhaju khaba nūmta, pū khapeenau jāg trigo phierrnnaa khö wēnūrrūm. ¿Pua chan khaugba ab, jāgpai phier nūmjā nem pōm eeu nūm dūi ūba sim? ajierram irig.

³ Magbaawaita jūrr Jesuu amag, —Mamū ¿khani mū khapeenau khaigba abar? ajim. ¿Magan pārau chan ūwandam iek phā sim gaaai thūrwai ooba aajeeb, Daviiu ich dūi wēnūrrarr khūn dāimua amach jāsōo phöbaadeewai ūwandam atheem pan khötarr?

⁴ Mag pan parhoobam khūnau khöju khaba, ūba phadnaanaupaita khöju aai naajim. Mamū pārau khaphū nūm, jāga irua ūwandamag jēeujem

deg dubwi Ŋwandum atheem pan nasād gaai phē sīerr auwi khöjī. Mamū mag khötarr paarjā Ŋwandamau i chig abajim.

⁵ Ḷwa pārau Moiseeu ley phā p̄atarr gaai thūurwai ooba aajēwa? Jua üuijem ed awiajā phadnaan Aai i jēejem deg phidkhaawai pekau khabam a sim.

⁶ Mag Aai i jēejem deg phidkhaju aai sim khai, Ḷjāgwi mū mag Aai i jēejem di khāaijā ich Jōoiraucha pūitarrauta sabarhed awi māch khapeenag trigo phier khöpi jaauu khaba chirū?

⁷ Wajapcharan jäg Ŋwandum iek phā sim gaai jaau sim pārau khaugbata naabahab, Ŋwandamau ich iek gaai “Nemchaain thōonaa mārāg jēeuwai üu sīeb mamū, muan pāach khapeenta ürcha dau aug khaug paraa apim khōsi chirām” a sim. Pārau irua mag sim wajapha khaphū naakhiin, jäg ðor iekkhōr chukhum khūndampa pārau khaigba nūm a jaaubajugui ajim.

⁸ Maimua am jägdaar mag iekhapūiwia deeu ichdēupai, 'Mūn Ŋwandum Iewaa Emkhooirau. Muata thumaam khūnag khan nemta wauju aai nū wa wauju khaba nū a jaauju aai chirāmgui ajim, jua üuijem ed awiajā.

*Woun āb jua juser khitarr Jesuu monaaupūitarr
(Mr 3:1-6; Lc 6:6-11)*

⁹ Mag trigodō ee fariseonaan dūi ijējēb sīewi petaau, aigmua dakha maach meeun Ŋwandum iek jaaujem di sīerr ee dubimajim.

¹⁰ Mag Aai i jaaujem deg woun āb jua juser khitāmjā sīejim. Amach chi fariseonaanau Jesús ipeerduwi nem agcha khaba jaaubarm gaaimua

i imeraa pär auju ēkhaajerr aawai, juau ogthom irig, —Jua üuijem ed awiajā, õor mor masim khūn monaauju aai sī? a jēeujierram.

11 Magbaawai ichdēu amag magjim:

—Pāar māg nām aig pāar ovejadam dau āb khāijā jēbdeg buudimaawai, ḡkhāluta juu üuijem ed awia jēu awaan maba aajē? Mag sim, ḡpārāu oowai maach wounaanta nemchaain khāijā ūrcha balee naabá? ajim.

12 Mag sim aawai juu üuijem ed awiajā ichiita muan õor dau aug khaugju aai nām a chirām ajim amag.

13 Magnaa ich Jesuupai chi woun mag juu jāser khitarraga, —Dayag juu ɬabá ajim.

Magbaa chadcha juu ɬabaa juu monakkha warm chi wajapha sīerr dāi āba sīsijim.

14 Mamā juu üuijem edta magbarm oobaawai, aigmua öbéraau, chi fariseonaanau Jesús thōopüyaag jāga akhiina a khīirju nāisijim anaabá.

Jesús igwia warrgarwe jaautarr

15 Mag ich thōopüju khīirju phöbaadēm ich Jesuu khaug athaawai ichta warag aigmua petajim. Mag i petaawai õor pōm dāi i ēudee wētjim. Jesuu mor masim khūn thum ich aig waibēe nām monaaupüi maajeejim.

16 Mamā ichdēu mag õor monaaau simjā sīi khanagan ee parhooba ich jaaupiba aajeejim.

17 Pari magtarran, Ēwandam i jaaumie jōoi Isaías khararrau ich Jesús igwia jaautarrjō amkhīir ajim. Chi Ēwandam iek gaai i igwia mag sim:

18 “Achá sim mā chog” a sim Ēwandamau, “māchdēu jār autarr māchdēu khōsim.

I gaaimuata mu onee chirm.

I gaai, mua much Akhaarta phs deeju.

Magbaawai irua jaauju, jäga õor mu düi wënürraju
aai nu.

19 Í chan õor düijj meeurraunaa khëesir ijëjëbj
aba, ni kaaijj ee õor düi meeukharrj
chukhu aju.

20 Mag i päibarm chan õor dau aphü khithëem
khëan warag dau aug waupiegjj khaba,
ni ich iek gaai ubu khaba khithëem khëan
okhoopiegjj khaba,
warag ich meebarm gaaimua õor üu peerduju
ayaa apiegtu päiju.

21 Magbaawai durrpierram khënau i igwia,
'Jaguata chadcha üu maach peerdu auju
khabahab' ajurau" a sim Êwandamau ich iek
gaai. *(Is. 42:1-4)*

*Fariseonaan iek meperauta Jesuug juapá dee
slejim aajem*

(Mr 3:20-30; Lc 11:14-23; 12:10)

22 Biek ãb woun ãb dösät bënëu sim Jesús aig
aibëejierram. Mag woun ich ag bënëu meu mer-
aanaa daujj khësu khitajim. Mag ich aig aipier-
rwai Jesuu i dau monaaupüiwia mag meu meraa
sîerrj wajapha iekhapijim.

23 Mag oowi õor dauderram iekhau amach
wir aigpai, "¿Keena, mäg woun jöoi David khararr
chaain ewagam khëan eem maach peerdu
aumkhëir päiju aajerr khabam khai?" aajeejim,
Jesús igwia.

24 Pari õordamau sîi mag num ūrbaawai fariseon-
aanau jürr am ichaaur, —Dösätnaan pör Beelzebú

düi bën dötarr aawaita ag juapaaauta jāg ñor mor eem mepeenjā dau daau jürkhüni nürrum aajee-jim.

25 Pari amau amach eepai mag nümjā Jesuu khaphü sīerr aawai jūrr ich garmua amag magjim:

—Pārāu oowai, gobiernoou ich igar nām khüan jārrcha thöonaa amach wir aigpai wērbüpikhiin, ¿mag gobieno warre khüt mabaju khai? Wa äbmua khāijā ich chaain düipai meeukhawi amach wir aigpai wērbükhiin, ¿warag aaidübaju khai?

26 Pāar iek mag mūjā dösät düita chirum anaawai, dösätauta wir aig dösätpai jür wērpkhiin, pöd ich mag jua theeg sīerrabajugui ajim.

27 Chadcha mag dösätnaan pör Beelzebuuta mürug ich jua theeg dee sim khai, magan ar pāach igar thünüm khüunaujā agjö i juapaaauta mepeen jür wērp nām. Mag nümta ¿jāgwi pārāu makħünnag chan būurjā magum aba nu? ¿Chadcha ich Ěwandamauta amag magamkhīir ich juapá dee sim pāachdēu khaphü naawai khabá? Pāar iek mag chi dösätaupaita wir aig ich khaibag waau-jem anüpí, magan jāg chi mū dënjo dau daau mepeen jür wērp nām khünnagchata jēeu oobat, daau amau chadcha dösät juapaaauta jāg jür wērp nām abarju. Pāach chi mürug mag iekha nām khünta ag eyaajā khaba iekha naabahab.

28 Muan chadcha Ěwandam jua theegauta mepeenjā jāg jür wērp chitümgui ajim. Mag mepeen mua jür wērp chirum gaaimua pārāu khaphü aju aai nām, ya ich Ěwandam chi jua thierrta mūig pāar ee sīechém. Mamü magumjā pārāu khaugba nümgui ajim.

29 'Pāadē khīirjubat. Ni ābmuajā mág nūm aig sīi āb jierrnem wajapham dūi ich di thūa sim aig dubwi i nem jīgkhabaju. Sīi khapanaam khūunau wa i khāai ürūucharamua i ibūur auwi khabam chan, pōd i nem jīgkhabamgui ajim. Ich agjöta simgui ajim mepeerjā. Mu i khāai jua theeg ür khaba chirakhiin, muajā pōd õor mor eem mepeen jāg dau daau jūr wērbaju. Mamū mua chadcha Ņwandam juapaauta mág nem wau chitaawai meperaujā mu jua jūmba aajem.

30 Magua, mua mag chirām: Ar chi mu igar khaba sim wounan ichta dösät igar sim; maimua Ņwandam iek ükhapi awaag mu ipierr õor ābamug jūr phēba simuan waragta jūr wērp simjō simgui ajim.

31 'Magua, mua mag chirabma ajim ich Jesuupai: Ņwandamaun chadcha õor khaibag thumaa chugpaaju, am parhoob iekhamatarra pa thum. Mamū pekau āb sim, maan mua Ņwandam Akhaar jua theegau nem wau chitām oo nūmta warag mepeer gaai thū nūmū. Mag pekau chan Ņwandamau būurjā khīir okhoobamgui ajim.

32 Much chi Emkhooi Iewaa igwiata khaigba khāijā iekha nūm pekaun üu chugpaaju; mamū chaig pārāu mua mag Ņwandam Akhaar juapaau khaba Beelzebú jua theegauta mepeenjā jūr wērp chitām anarr chan muig eegarjā chugpaaba, ni mág atag Ņwandamau deeu jēb iiur ompaabarm gaaijā chugpaaba ich mag sīsijugui ajim, Ņwandam Akhaar igwiata mag iekha naawai.

*Jāga õor wajaug khaphu aajē
(Lc 6:43-45)*

³³ Mag iekhakhagmamua īchab amag magjim Jesuu: 'Pāadē mu sēu awia nemjūr jīirwaijā wajap jarba sīi ich jāg bāaupibat. Mag nemjūr wajap chēabajgui ajim. Mamu wajaphata phāichichagau bü khuanaa jar bāaumun, mag nemjō wajapha chēju. Wajapcharan ich chē sim gaaimuata khaphu aajemgui ajim, jāga sī mag nemjō. Ich jāgta naabahab ajim pāarjā agjō. Pāach nem wau nūm gaaimuata pāachdēupai pāach jaau naabahab, õor wājāaunā wa õor khaigbam khūnā.

³⁴ Khīirjug chuknaan, jāg pāar õ khaibag sīsidūm khūnau, ɿjāga pārāu nem wajapham ig iyūu abarju? Nem dich khīirjug ee khīirju ahaukhamta dich iiu jaauuba aajeeb.

³⁵ Õor khīirjug wajapham khūnau nem wajapham nemta iekha nūm, amau nem wajaphamta wauju khīirju naawai. Mamu õ khaigbam khūnaun, iekhaawaijā khaigbata iekha nūm, am ödi sīi nem khaigbamta wauju khīirju sīsid aawai.

³⁶ Pari mu cha iekha chirūm iekhau, Ÿwandamau õor i agkham edan, muig eegar aawai pāach iekhaigbam iekhaajerr thumaa pāach idamaucha irig jaaujugui ajim, khan jāgwia mag iekhaajeejī.

³⁷ Wajapcharan muig eegar aawai pāach iekhamaaajerr iekhaupaita wir aig pāach iekkhōr chukhu nūm a jaaupiju, wa warag pāach khaibag khāijā waupi jaaujugui a jaaumajim chi fariseonaanag.

Fariseonaanau amachdēu nem ooba aajem

*waupijaautarr**(Mr 8:12; Lc 11:29-32)*

38 Biek äb fariseonaan eem khuuñau maestron-aan eem khuuñ dëimua Jesuug, —Maestro, maa-ran maach dakhīrta p̄urug ag na būrjā maadēu ooba aajem nemta waupim khōsi nūmguí ajier-ram.

39 Magbaawai ich Jesuu amag magjim:

—Pāran pāachdēu Ņwandum iseg nūm gaaimua warag chi ajaugjā chukhu thūnaawaita warag pāachdēu nem ooba aajem nempata pāach dakhīr waupi nūm. Mamū mua waubamgui ajim. Mag khāai warrgar jöoi Jonás aajerr nemmeeurrkhan buch ee khāai thārjup sīerr gaaimua Nínivepienau Ņwandamau i pūitarr khaug autarrjöta, īchab māchjā Ņwandamau pūitarr pārag khap apijugui ajim, māch iiu phiidubarm gaaimua.

40 Ich jāg Jonás nemmeeurrkhan bi ee äsdawam khāai thārjupnaa edaramjā khāai thārjup sīerrjö, ich agjö māch chi Emkhooi Iewaajā īchab äsdawam khāai thārjupnaa edaramjā khāai thārjup chirajugui ajim, jēb ee. Mamū mag oobarmjā pārau ükhabajugui ajim amachigcha.

41 Magua, Ņwandamau ðor ich aar phē auju wa phē auba khāijā aju jaau nūm ed, Nínivepien phiidutkhawi amach ipaarmua pāar khaibagta warag Ņwandamag īgka thūnūuju, warag pāar khaibag waumkhīr. ¿Khan jāgwí? Jonaau Ņwandam iek amach aar jaaubaaimaawai amau magumjā aba ükhatarr aawaima. Mamū ūs mū Jonás khāajā ürūucha chirūmuata Ņwandam iek jaau chitumjā pārau būrjā ükhamapha nūmguí ajim.

42 Mag Êwandamau am phiriutkha auwia chachbarm jaar īchab Sabá durrmuā rey Salomón oon bēetarr uuiraujā ich ipaarmua īchab pāar khaibagta Êwandamag īgħa thunħu ujugui ajim, i pāar khāaijā warpmuata Êwandamau Salomonag khūirjug deetarr iekha sim ūraan bēetarr aawai. Mag khāai mħ Salomón khāai īrpai chirumuata māig pāach nūm aig Êwandam iek jaau chirumjā pārav ūrmapha nūmgui ajim, mag amachdēu nem ooba aajemta amach dakhīr waupi narr khunag.

Bēn ākhāar deeu õor mor ee sīeicheewai jāga aajē a jaautarr

(Lc 11:24-26)

43 Mag iekhakhagmamua, īs māg mħ iek ūrbarmjā īkhaba abarm gaaimua warram khāaijā warag Êwandam däi iekkhōr pōm nūsim khap amkhīr, pārag māg ejemplo jaaukhimgui ajim. Magnaa ichdēupai, Bēn khaigbam õor mor eemua jūrpāiwain warp õor chukag ee pharëu nūrraajem. Mamħ pōd ich sīeimaju baauba abaawai khīrju sī awia,

44 “Deeu mħch chiraajerr deg chiraimaag ma-jugui” awia, deeu ich ag woun jūrmaajemgui ajim. Mag mawia ooimaawai, chadcha di chaarta wajap thūapwi ābamug nem jökhanaa au sīsidumjō dijā pari ooimaajem.

45 Mag oobaimaawai, deeu mawia, ich daumaai ich khapeen ich khāaijā khaigbacharam khun siete jür phē auwia, deeu mag woun mor ee naaicheejemgui ajim. Magbarm aigmua chi wounjā warr ich sīerr khāai warag athuuchata khaibag sīsiejem. īsim khun jāg khaibag sīsidum

khuunjā ich magta ajugui ajim meperau am düi,
Ēwandum iek ūrtarrra ükhaba arr gaaaimua.

*Jesús eeugpeenau amach ãd d*ü*i iekham
ig narr*

(*Mr 3:31-35; Lc 8:19-21*)

46 Agtha Jesuu õrag iekha sim ee, i ãd i eeug-
peen d*ü*i bardukhachëwia i d*ü*i iekham ig naajim.
Mamu i sim aar dubba daaugajärpai naaichëtarr
aawai

47 ābmua chi Jesuug, —Pu ãd pu eeugpeen d*ü*i
daaugajär numawai; am iek pu d*ü*i iekham khoosi
num aajem a jaaujim.

48 Magbaa jūrr ichduu, —Chijā agá mag mu ãd,
maimua chijā khuun agá mag mu eeugpeen? ajim.

49 Magnaa maach ich d*ü*i ogduba wenurraajerr
khuunagta juu uanaa, —Chamu khuunta mu ãd
anaa mu eeugpeenauwai ajim.

50 Murugan mu Aai ügthar chiraajemua khoosimjö
nem wau num khuunta mu ãd anaa mu üphuinaiu,
maimua īchab makhuunta mu khodnaanaaugui
ajim, ich Jesuu.

13

*Woun ābmua nemjūr dau phötarr ag nem ūkhaa
(Mr 4:1-9; Lc 8:4-8)*

1 Khaai ãb Jesu ich jēer slerr degmua mawia
thurrdö igaau oo ssijim.

2 Maigmua ich bigaau õor pom phuurbaadeewai
ichta warag bote ee waaiduwi döjärraa barjöisijim.
Maagwai chi õran durr mos gaaipaita pos
thunaajim.

3 Mag mam barjopnaata ejemplodam jaaumamua nem khñir pogkhe jaaumajim. Mag jajawagmamua magjim:

—Woun ãb nemjñir dau phoon majim aajem.

4 Mag sñi phömam atarr aawai ãaurag chi nemjñir daudam bü diichjem ee burrjim aajem. Magbaa nemchaain bëewia sñi khökhñipüijim anaabá.

5 Maimua ãaur khñun sñi mok pör jojoodög eeta burrjim aajem, wajappai jëb chukhu sierr ee. Makhnunan chi tharrphéen üu jöpcha tharrphé öbérjim aajem.

6 Pari edau pechag wñubaadeeu sñi ënanauk aadémua phuabaadëjim anaabá, mokdau khurau pöd ierr khaar jërkhaba üruuta khaarkha khithée arr aawai.

7 Maimua īchab tagam phötarr miudö arr ee burrwia, chi miuta nemjñir khñaijä bñau khaphí bñauwia, sñi chi nemjñirdam ichdëuta pör pürëu aejim aajem.

8 Mam tagam üu jëb wajaug ee burrtarran, wajapha öbérwia üu nem wajaug phur jopjim anaabá, nem bich dapag maimuajä bich thñ, maimua pogkha bich dñi; mam mag sñsidñ chan bñurjä chi vano chukhu.

9 Mag nem īgkhaadam jaau öpüiwi aig narr khñunag, 'Keena, jëg üruuna Chamug nem īgkhaadam mua jaau chirñ chan wajapha ûrbatgui aejim ich Jesuupai.

*Khan jāgwi ejemplodamauta Jesuu õrag nem jaaujeej̃
(Mr 4:10-12; Lc 8:9-10)*

10 Mag i nem īgkha öpinaa maach chi khapeenauta irig, —Jāgwiata pua jāg ejemplodam jaauamuata ūrag nem jaaujē? a jēeu naajim.

11 Magbaawai ichdēu marag magjim:

—Pārau khaugam khōsi ūr naawai warre māchdēuta pārag khaphu api chirumgui ajim, jāgata Ēwandam ūor thāar ee sēicheejē. Pari warm khūnag mag khaugpibamgui ajim, amau khaugam khōsi ūrba naawai.

12 Mag khāai ar chi thāar onee ūrm khōsi ūr nūm khūnagta Ēwandamau warag khūrjug deeju, ich iek khapcha amkhīir. Mamu ar mag nem waumapha nūm khūnag chan deeba, warag am juu eem khecheu aumaju ajim.

13 Maguata mua sūi ejempla jaauamuata amag nem jauba aajeeb, mua nem wau chitum amau oo nūmta oobamjōnaa mua nem jaau chitumjā ūr nūmta ūrbamjō naawai.

14 Amach jāg nūm gaaimua am gaaita pa sēbahab Ēwandamau ich iek gaai jōoi Isaías khararrag phāpitarr. Irua phātarr mag sim:

“Par amau ūrwiajā ūrbamjō khaugbajurau.

Par wajap oo nūu awiajā oobamjō ajurau.

15 Mūkhūn wounaan khūrjugan sūita ãr sim; kachjā khīnaa daupata khī sīsidum.

Mag naawai pōd ūrjā ūrba ni oojā ooba, ni mārugjā amach pekau chugpaapi jēeuba nūm, amach peerdu aumkhīir.” *(Is. 6:9-10)*

16 Mag iekhapäinaa deeu maragta, ’Pari pāar onee abat ajim; pārau pāach daúacha mua nem wau chitum oonaa pāach jügħucha mu iekjā ūrjeewai

makhuun jöoi Isaiaau jaautarrjö khaba namgui ajim.

17 Magnaa, Chadcha much imeerba pārag mag chirumgui ajim: Warrgar khapan Êwandum i jaau-jerr khuunau cha mua nem wau chitum pāar dēnjö amach daúacha oom khōsi atarrjä pōd oobajier-ram. Cha pārau ûr namjä amach jüguucha ûrm khōsi atarrjä pōd ûrba durrajimgui ajim.

*Khani jaau sinemjüir dau phötarr ag nem ïgkhaau
(Mr 4:13-20; Lc 8:11-15)*

18 Maimuan chadau ich Jesuu, 'Urbaat, mua pārag jaaukhimgui ajim, khani jaau si chaig muchdeu nemjüir dau jaau chirarr ag ejemploou.

19 Ar mug Êwandum iek jaau nam ûr namjä pōd khaugbam khuunan, chi nemjüir daudam khudjä ee burrwia nemchaainau khöpüitarrjöta namgui ajim: Meperau bëewia, sili khügurbaicheewai, Êwandum iek ükhatarrdam deeu ûrba arrjö apäaijem.

20 Maimua ar Êwandum iek jaau nam ûrbaawai ükham khōsi ükhatarr khuun, jürr nemjüir daudam mok pör jojoodög ee burrtarrjöta namgui ajim.

21 Mamu jeb chukag gaaimua chi nemjüirdam wajap khaarkhaba arrjö, ïchab mag ûrm khōsi ûrnaa ükhatarrjä wajappai ubu khaba nam. Mag khukhurpai naawai, mag iek wajapham gaaimua chikhamrau khaigbanaa phithurg aawaijä, deeu Êwandum iekta isegwi, warr amach naajerrjöta wenu^urram khōsi nam.

22 Maagwai maach khapeen ihäsisisdöm khuun, jürr mag nemjüir dau miu ee burrwia chi miua pör püreu autarrjöta namgui ajim. Amau

Ēwandam iek ūrm khōsi ūurjem, mamₔ deeu amach khīirjug eepai, “Jāgₔm gaaimua pōd mₔ phatkhon auba khāijā chitaju,” wa magbam khai, “Mua chadcha ükhakhiinjā, pōd parhooba māchdēu ampierr abaju” a khīirjuajem. Mag gaaimua mag nemjīrdam aphuₔ bāauwia pōd chēba arrjō, Ēwandam athee nem wajapha wawaagjā pōdba, sī serbiibata nₔmgui ajim.

²³ Magarrau ar Ēwandam iek ūrwia thāraucha ükhaajem khuₔnan chad, jūrr mag nemjīir jēb wajaug ee burrtarrjöta nₔmgui ajim. Magₔm khuₔn Ēwandam athee nem waum khōsi wau naawai, amachdēu nem wauju ayagpierr waaujemgui ajim: ãaur khuₔnau nemjīir chi chémiejō dūrrcha, ãaur khuₔnau agpierrpai maimua ãaur khuₔnau bāchkhunpai. Mamₔ thumaam khuₔnau ichiita ichdēu khōsimjō aajemgui ajim.

Phūak dau khaigbam trigo eeu jīr wējōm ee phōtarr

²⁴ Mag jaauwia, deeu ichdēupai m̄ug ejemplodam jaaumamua magjim: ’Īs mua pārag jaaukhimgui ajim, Ēwandamau ichdēu õor i agkham ed jāga khaigbam khuₔn chi wājāaun eemua isegju. Maan m̄gaugui ajim: Woun ābmua trigo jīrjim aajem.

²⁵ Mamₔ mag trigo apha sīerrta, õor thum khāiphōbaadēmich, mag chi nemjīir pap kha ukhurm bēewia jūrr i nemjīir ee phūak dau khaigbam agjō trigojōo simta phōthurjim anaabá.

²⁶ Maimua chi trigo bich baupa aadeewai chi phūakjā agjōo dūi bich baupa jōisijim anₔm.

27 Magbaadëm chi chognaanau oo athaawai amach patrón aar wëtwi irig, “Patrón, pua jíirwai trigo appai jíirtarra, ¿jága ís jág phúak khaigbampata ag ee bich baupa wëjö?” ajim anum.

28 Magbaawai chi papkhuu, “Já, maach däi iekkhõr paraam khuuñau khääjä ag ee phúak dau phöwia khabahab” ajim anum. Magbaa chi chognaanau deeu püaba irig, “¿Pua oowai marau ag appai chi khaarpa jéu wérphoon maju aai na?” ajierram anum.

29 Mam magbaa chi nemjíir khü jöoirau, “Oob jëwaan wëtmiet” ajim anum, “magba akhiin eeu pârau chi trigo khaardampa khääjä thürrëudukham.

30 Magju khääi idëu warag äba bääupibat” ajim anaabá. “Maimua ya phierr nüm jaar paawaita mua ag athee õor püijugui ajim anum, nacha ag appai thürrphënaa, khõorjünaa örpüimkhüir. Maimuan chadau agjö chi trigo appai phierrwia chi auslüjem ee auslüjugui” ajim anaabá. Magtarr aawai ichdëu jaautarrjö idëu bääupiwia, phierr jaar paawaita ich mag chi phúak thürrphënaa, ag appai khïet örpäijim anaabá. Maagwai õor i agkham edjä ich magta aju Ëwandamajä ich iek ükhabam khuuñ däi. Mam ich iek ükha nüm khuuñan, mag trigo wajap äkha sütarrjö ich aarchata phë auwi ich däi ich mag wai sísiju a jaaumajim, ich Jesuucha.

*Mostaza dën nem īgkhaadam
(Mr 4:30-32; Lc 13:18-19)*

31 Mag nem khüir pogkhe jaaumamua ich Jesupai īchab mag nem īgkhaadamjä jaaujim, mostaza daudam bürħu khitam igwi: ‘Pârau khaphu nu, jäga

sim abarí Êwandam iek mua jaau chitum, maimua khanjöta sim a mua pārag jaaubarkhiin ajim. Mug Êwandam iek mua jaau chitum, mostaza daudam jēb ee jīir sīubarmjöta simgui ajim.

³² Iin chadcha tagam nemjīr dau khāaijā ichtha bürūcha khitum. Mamū mag khitum, nem bāau khaphí bāauwia, nem bū pōm ādēe aadeewai, sīi nemchaaindam bēewi ag gaai di èucheejemgui ajim. Ich agjöta sīebahab ajim īchab mug Êwandam iek mua pārag jaau chitumjā: Muugwaiwe chan kha-pan khabata ükha durrum; pari mag durru muata warag nem pōm aaidubapääiwai ðor khapankham khūnau ükhajugui ajim.

*Levadura dēn nem īgkhaa
(Lc 13:20-21)*

³³ Mag jaaumamua ich Jesuupai, 'Êwandamau ich iiu aawai mag ich iek aaidupi nūmūn, uwi ābmua arin därrcha sim ee levadura püitarrjöta simgui ajim. Pārau khaphū nūmgui ajim, levadura bürū püitarrjā aaidumam ooba simta, arin thum urpi aaujem. Ich agjöta sīebahab ajim īchab Êwandam iek mug mua jaau chitumjā. Muugwaiwe chan ðor pōm mug wējom ee agtha pōmcha aaiduba sim. Mama mug atag paawaita durr warpham magwe aaidubaadee thumaam khūnau ūrab khaba ūrjugui a jaaumajim.

*Jāgwi ejempla jaaumamuata Jesuu nem jaaujejjī
(Mr 4:33-34)*

³⁴ Magta Jesuu nem khīir pogkhe jaaumajim, ejemplodam deemamua. Ejemplo chuk chan ðrag nem jaauba aajeejim.

35 Mam^h mag ejempleadoopai nem jaaujerran, warrgar Ŋwandam i jaaujerrau Jesús igwia jaautarrjö, ejemplo deemamuata õrag nem jaauju arr aawai ajim. Mag irua ejempleadoou nem jaaumaju atarran, warrgarwe Ŋwandamau õrag khaugpiba ich thāar eepai wai sīsierra jūrr ewag pawi õrag khap amkhīir jaaumaju ajim. Magtarr aawaita mag ejemplo jaaumam aigjā chadcha ag eyaa öbēbergmajim.

Jesuu jaaujim, khanta jaau sī mag phūak khaigbam trigo ee phötarr

36 Mag õrag ejempleadoou nem jaau öbaadeewai õrag wētpi jaaujim. Maimua thum ērēubaadee ich jēer sīerr di aar majim. Maig maach appai aphöbaadee, marau irig maachig jaaupijim, mag phūak dau khaigbam trigo eeu jīr wējom ee phötarr.

37 Magbaa ichdēu jaubaadēwi magjim:

—Ar mag chi nemjīir dau wajapham phōjim a chirarr, jā m^hachpaíugui ajim, m^hach chi Emkhooi Iewaa.

38 Maagwai irua phötarr jēb, jā m^hg õor pōm wējomta jaau sim. Chi nemjīir dau wajapham, õor Ŋwandamagta ɻduraa amach Pörkhapi nūm khūnaaugui ajim. Maagwai chi phūak khaigbam, ar sī Ŋwandam igar khaba mepeer igar nūm khūnau.

39 Maagwai chi patrón kha ukhur i nemjīir ee mag phūak dau phōthurtarr, jā chi meperaugui ajim. Maimua chi trigo phur jōisiewai th^huju a jaautarr, Ŋwandamau m^hg durr i agkhajuuta jaau sim. Chi trigo th^hu nūmjo õor dajēk aju kh^han, ich Ŋwandam chognaanaaugui ajim, angelnaan.

40 Pārau khaphu naabá, phūak phūnaa,
juupinaa örpäaijem. Ich jāgta aju īchab
Ēwandamajā ðor däi ichdēu mug durr i agkhabarm
ed.

41 Mag ed mach chi Emkhooi Iewaau mua mach
chognaan pāijugui ajim, sī bigaaum khūnagjā
pekau waupinaa amachdēupa nem khaigbam
wau sīerrjēem khūn thum ābamug jur phēmkhīir.

42 Mag ābamug jur phēnaa orno paa dūnūmō
sim eeta barkhūiju. Magbaawai mag eeta icha-
raucha bīenaa gaai machgau am khierr ujākkhū
abarjugui ajim.

43 Mamu warm khūn mamagkham ee, jūrr
Ēwanda magta udūraa amach wajaug paapi nūmua
i dēnkhū narr khūn nan maach Aai thumaam
khūn Pörkha sim däita nūisijugui ajim. Magnaa
ichdēupai, Keena, jüg ürūnaa cha mua nem jaau
chirūm wajapha ūrbat ajim, mag iekhamamua.

Jesús dēnkaag jāga aju aai nu

44 Mag jajawagmamua īchab mug nem
īgkhaadamjā jaaujim, ich Jesuu: 'Woun āb chikham
jēb gaai phidkha sīe�im aajem. Mag phidkha
simuata jēb eem nem wajapham oobaadējim
anaabá. Magbaawai pöd ichdēu arrju khaba
aawai, sī oo pāawia, ich nemta warag isegamō
thumaa pārkhuipāiwia, ag phatkhonauta mag
ichdēu nem oo pāatarr chi jēbpa pār aujim aajem.

Maimua ich Jesuupai mag ich nem īgkha sim ūr
narr khūnag magjim: 'Chi mu dēnkhaju khūnaun
mag wounau mag phīr aum khōchgau ich nem
thum pārkhuittarrjō amach nem wai nūmjā

thumta iseg n̄umjö aju aai n̄umgui ajim, m̄uuta jūrr mag nem ajapham amachdēu ig n̄umjö paarpaag.

45 'Mag m̄uuta nem wajapham amachdēu ig n̄umjö paarpaagan, chihöö chi üruecha balee simta pēr awaag jūr wēnūrrūmjö aju aai n̄umgui ajim.

46 Mag jūr n̄umua chi baau atham kh̄uu ich nem wai sim thumaa pērkh̄uuwi jūrr mag chihöö mag ich nem pērkh̄uitarr khāaijā ürcha balee simta pēr athamjöta aju, chadcha m̄ dēnkham khōsi m̄ jūrwia baau athaawai.

Õor i agkham edan reeu dō urreu n̄umjö aju jaau-tarr

47 Mag jajawagmamua, 'Ēwandamau õor i agkham edan, ãwarr p̄uraag reeu dōjārr dō urreu n̄umjöta ajugui ajim, ich Jesupai.

48 ¿Pārau oowai mag urreu wai jörröö awia jiir auna, chi ākhāar theernaa barp̄uiwia, chi wajapham appaita auba aajē? ajim.

49 Ich jägta ajugui ajim īchab Ēwandamau pāar düijā, m̄ug durr ichdēu i agkhabarm ed. Ēwandamau ich chognaanag õor khaigbam kh̄uun chi wājāaun eemua kh̄iet theerpi jaauju;

50 magna mag chi ākhāram kh̄uun mag orno paa simjö sim ee barkh̄uipäiju. Mag barkh̄uipäaiwai mamta icharaucha bñenaa gaai machgau am khierr ujākkh̄ur ajugui ajim, amach khaigba wēnūrrarr jūrr.

51 Mag jaau dichwia ich Jesupai maach ich düi wēnūrrarr kh̄uunagta, —¿Pārau cha mua jaau chirum wajapha khaph̄u n̄? a jēejim.

Magbaawai marau, —Ëera, maraun khaphh
numgui anaajim.

52 Magbaa ichdeu marag magjim:

—Mug iek iiur mua jaau chirmjä pärara chadcha
khaphh naawai deeum khuunag jawaagjä ya
chi machnaankha numgui ajim. Jäg nam aig
õor Ëwandam igwia i jur nam khuunag pärara
jaauju aai numgui ajim, chadcha pääachdeuta
nawe Ëwandamau ich i jaaumienag phäpitarrjä
khaphhnaa mug iek iiur mua jaau chitmjä
khaphh naawai.

Jesús Nazaret phöbör ee

(*Mr 6:1-6; Lc 4:16-30*)

53 Mag ejemplodamau nem jaau síewi jaau
aaipabaadeewai aigmua mawia

54 jürr Nazaret phöbörög petajim, ich bäautarr
aar. Mam pabaimaa, Ëwandam iek jaau nam
ûraag maach meeun biirduajem deg dubwi, õrag
Ëwandam iek jaaubaadëjim. Mag irua jajawag-
mam ûrwia jügderraan unum iekhau warag amach
eepaita, —¿Magum ichdeu jamta khaugjiimta mag
jaaumáma? ¿Jäga ichdeu jäg õor monaau nurrúma?
anaa ïchab,

55 Keena, ¿pärara oowai jäg woun José pa waumie
ag iewaa khabá, María däím? ¿Jä Santiago däi khod
khabá, José däi, Simón däi maimua Judas däijä
agjö?

56 I üphuuin thum muig maach däi ich mug
phöbör ee naajem; maagwai ichjä maadeu khaphh
numgui ajierram, ich muiguim aawai. Mag
simta, ¿jam khaugthurwiata jäg nem jaau khaauga
ichdeu jaumaajéma? aajeejim jürram khuunau.

57 Amachdëu mag nám gaaimua irua nem jaau simjā asekasba, warag i däi khřir khueukha phöbaadéjim. Pari magbaa ich Jesuu amag, — Chadcha deeum durram khueunaun mug Ēwandum iek jaau wënurrum khueunag eenaam däi ajapha aba aajeeb ajim. Mamu mag sim, jürr dich di aig wa dich bāautarr durrpai chan magjā magba warag am kha isée aajerramgui ajim, jürr amach khřircha.

58 Mag, warag maig chan Jesuu õor mor masim khueun pöm monaaubajim, amachdëu i iek ükhamapha narr aawai.

14

*Juan chi õor pör choomie thōotarr
(Mr 6:14-29; Lc 9:7-9)*

1 Mag Jesús nem khřir pogkhe õor dakhřir wau nurrum jaar īchab Erodeta Galilea durr reikha s̄ejim. Mag ag na õrau nem ooba aajempa ich Jesuu wau sim s̄ii b̄ii wějöm chi Erodeeu ūr athaawai

2 ich däi ābam degam khueunag, —Maan Juan chi õor pör choomie khararrta deeu iiu phiiduwia mag nurrumgui ajim anum; maguata mag õor mor masim khueunpa monaau nurrabahab ajim anaabá.

3-4 Irua mag s̄ierran mug aajem: Maata ich Erodeeu ich naam Felipe uai Erodías anumta khecheu auwi s̄ejim anaabá. Mag atheeta Juanau chi reíg, “Pua pöd pach naam uai khecheu auwi pach uikha auju khaba simgui” ajim anum. Mamu s̄ii ichig magbaawai warag Juan pur aui jaauwi, cárcel deg phāar s̄iupinaa cadenau jü s̄iupijim anaabá.

5 Ichig mag iekhatarr aawaita chi Erodeeū i thōopüim iigjeejim anum. Mamu thumaam khunau Juanau Éwandam iekta jaau sim khaphu narr aawai, irua thōopüikhiin, jurr ñor ichta khaibaju a khíirjuwia pöd thōoba aajeejim aajem.

6 Mamu mag nüm ee, biek áb chi Erodes año cumplitarr ag phiesta kha nüm ee chi Erodías kha jemkhajim aajem, ñor khapan thanum na. Mag i jemkha sim oowia, ich Erodeeū khóchkha thanusisiwi,

7 ich báaurrag, “Pachdëu nem khōsim märug jéeubá; mäch imerba mua deeb khaba deejugui” ajim anaabá.

8 Mamu magbarm chi ádaujä ürtarr aawai ich chaai wawí sñujim anum. Magbaawai chi chaairau ich báaurr jöoyag, “Magan mu athee Juan chi ñor pör choomie pörta thëp ee audeebá; jåata mua khōsi umgui” ajim anum.

9 Mamu mag Juan pörta ichig jéeubaawai warre chi rey ökhíirjuu aadéjim anaabá. Mamu ichdëu ñor thürkhuitarr düi ábam mes gaai numuata mag ichig jéeubarm nem deeju a iekhatarr aawai

10 chadcha Juan cárcel deg sñerr aar ñor päiwia thōonaa, chi pör appai thëp ee waibëepi jaaujim anaabá.

11 Magbaawai i ipierr wëtwi, chadcha ichdëu jaautarrjö thōonaa, chi pör thüpnaa aibëewi, chi daupeer mag chi jemkha sñerrag deechëjierram aajem. Magbaa ichdëu jurr ich ádag deejim anaabá.

12 Mag chi Juan ö thüpapüim abaawai, i düi wënñrrajerr khundamau bëewi, arrwi, aukhérjierram anaabá. Maimua ya mag amau i thōobapääwaita maar aig Jesuug jawaan

bëejierram.

*Jesuu õor cinco mil jãogtarr
(Mr 6:30-44; Lc 9:10-17; Jn 6:1-14)*

13 Mag Juan ö th  ap th  obarm ich aar jaaubaimam   rwia,   kh  irjugau warag chawag õor chukag aar maju abaawai, marau i joo arrjim. Pari mag w  etumua ya maar d  j  arr paaukhabaad  m   rau oop  itarr aawai ag dakha ph  b  r n  n  id  m eem kh  unau j  rr kh  d garmua maar na   r  ubaad  ejim.

14 Maimua ya jopimawia ooimaawai i na õor p  oma th  naajim. Magbaawai am dau aug khaugwi am aaunaanj   monaaup  imajim.

15 Mag n  m ee, ya kheeu  aa aadeewai maach garmuata irig, —M  g   orj   chukag eeta ya kheeu  aa aad  m; amag w  tpi jaaubá, ph  b  r ee w  etwi amach athee kh  judam p  r aumkh  ir anaajim.

16 Magbaawai, —Kh  ju j  raanpai chan am w  etju khaba n  m.   J  g p  achd  uta am j  ogbamma? ajim, ich Jesuu maachigta.

17 Magbaawai marau, —Maar kh  ju chukhu n  mgui ajim amag deeg.   Ba pandamta cinco wai n  m d  i   warrdamta dau numpai wai n  m ajim irig.

18 Magbaawaita ichd  u, —Makh  undam m   aig aipidut ajim.

19 Mag chadcha ich aig aipierrwai õor p  m mag th  narrag, —Ph  ak ee ohood abat ajim.

Maimua mag pandam cinco narr d  i chi   warrdampa ph  e auwia ügthaag eerpanaa,   wandamag ag paar   u ajim anaa, ichd  upai chi

pan thorreunaa marag uapüimajim. Magbaawai jūrr maachdëuta õrag jigmajim.

²⁰ Mag jigmamua, jigmamua, ich iiu aawai thumaam khuunau amachdëu khöm aig khötarrjä dërr apiwi, pan pöm sobjim, chi ãwarrjä agjö. Mag chi sobtarr phë aunaa oowai thubut khapan docen ãb öbérjim chi ipiirkham.

²¹ Mag ed mag Jesuu jääogtarr khuun chi khanag cinco mil naajim, emkhooin appai, uuin beerba ni chaainjä beerba.

*Jesús döjä ür nurrarr
(Mr 6:45-52; Jn 6:16-21)*

²² Mag õor pöm thach khöpiwi jūrr maachta ich na maach durbagkhatarr jap ee wëtpi jaaujim, ich na thoom igar naaimamkhiir. Maagwai ichin agtha ich aig sïsijim õor oopäiwai.

²³ Maimua õor thum èréuwia ich appai aadeewaita, i iek buchag gaai ich appai ich Ayag jëwaan majim aajem. Maagwai ya edau kheubaadeewajä mam ich appai chirajim aajem.

²⁴ Magumich maran ya döjarr naajim. Mamu maar khiir garmuata phu wë thunarr aawai maar japan phuasau öpphërtja jiir ahau khajim.

²⁵ Maimua ya ãspa urumuata ich Jesús maar ëudee bëejim. Pari mag urumjä sïi döjä ürta jëb thetag gayamjö urajim.

²⁶ Mag döjä ürta jëb gayamjö maachig urum oobaawai jãphierwi maar ääi khaphöbaadëjim. Mag jãphiernaa ääikhamua, –Keena, akhaar khabahaba anaajim marau.

²⁷ Pari magbaawai ich Jesuu, –Keena, oob jãphiermiet; mu khabahab ajim marag.

28 Magbaa Pedroou irig, —Señor, chadcha pãchta Jesús khai, magan mãjā pãchjö döjā ür pãch aar mapibá ajim.

29 Magbaawai irig, —Bëejuma ajim Jesuu.

Magbaawai chadcha Pedroou jap eemua waaidãbaadëwi Jesús khãirphee dãdurgmaa ajim, döjā ürta durramjö.

30 Pari phãas dau dapag oowi jãphierbaadëjim. Mag jãphierbaadëm ee ïchab ya ierrpamajim. Magbaawita maach Pörög, —Señor, mã oobahur, mãun ierrpamamgui ajim.

31 Magbarm bärre Jesuu i juu gaai pãrnaa, —¿Khanthee pua pãch ierrpaju khãirjují? Jägan pua chan mua pãchig nem mag aawaijā mã iek ükhaba chirabma ajim irig.

32 Maimua ya am jap ee waaidãtkhabaadee chi phã meuu aadëjim.

33 Mag chi Jesús jap ee pabaadee i khãirphee kanieu phãbkhanaa, —Chadcha pãhta Êwandam Iewaau anaajim, marau irig.

Genesaretpien Jesuu monaaukhatarr (Mr 6:53-56)

34 Mag wãtumua thoom igar Genesaret durr phãeubaimajierram.

35 Mag Jesús barbaimam õrau khaugphöbaadee, sãi ag perás bãi jöisijim. Mag amachdãu khaugphöbaadee i aig õor mor masim khãun aibëenaa irig,

36 —Maar aaunaanag pãch khajãuhidam gaaipai khãijā pãrpibá aajeejim, monaaukmhãir.

Mag chadcha thum i khajãa gaai pãrmam khãunan warre monaaukha maajeejim, mag sãi pãrbarmuapai.

15

*Sūi juu sūgba thach khö n̄muapai chan maach
ārba aajem a jaautarr
(Mr 7:1-23)*

¹ Īchab Moiseeu phā p̄atarr iek wajapcha սրկհայեմ kh̄eun d̄ui ēwandam iek jawaag chi machnaan i aig b̄eejierram. Makh̄eun Jerusalenmua b̄etarr kh̄eun ajim.

² Mag b̄ewi irig, —¿Jāgwi p̄ khapeenau maach jōoin i p̄a n̄? ¿Jāgwi thach khoowaijā juu սbata thach khoojē? ¿Pārau khaugba naab jāg սu khaba sim? aichējierram.

³ Magbaawai Jesuu īchab, —¿Khanthee pāraujā agjō ēwandamau jaau sim thum ipierraabanaa sīi pāach jōoin iita ürcha սrkhaju ēkhaajerráma? ajim amag.

⁴ Magnaa amag, ¿Pārau khaugba n̄ ajim, ēwandam iek phā sim gaai jaauwai, “Puch aajijā puch ād d̄ui jāsenenaa ökhö abá” a sim? Maimua “Ar iwiir ābmua khāijā ich aai wa ich ād khāijā thōpnnaa աaukha iekha simn̄ warreta thōopüiju aai n̄um” a sim, ¿majā pārau khaugba n̄? ajim amag.

⁵ Magnaa ichdēupai, Pari ēwandamau ich iek gaai mag jaau simta, jūrr pāar iek mag ābmua khāijā dich ayag wa dich ādag khāijā, “Pārau ig n̄um mua wai chirab mam̄, pōd mua deeju khabam, ya thum ēwandam atheem aawai” a iekhaju aai sim an̄um, dich dēnnaan dau aug khaugba.

⁶ Pari pārau õrag mag jaau n̄um aig, ēwandamau nem jaau sim isegnaa jūrr pāach jōoin iita ürcha սrkha naabahab ajim Jesuu, amach kh̄ircha.

7 Magnaa, Chadcha jāg Ŋwandam iek gayam pāachdēu nem jaaujemjō khaba jūrr ag chaaur nem wau sīerrjēem khapta Ŋwandamau ich i jaau-mie jöoi Isaías khararrag pāach igwia ich iekhatarr iek mæg phāpjimgui ajim.

Magnaa chadcha ag gayam jaaubaadēmua,

8 “Pāran, sīi par iekhaupaita Ŋwandam iek ükha nūm ükha nūm aajemgui” ajim Jesuu amag.

“Pari mag nūm chan par chadcha thāraucha ükhabamta mag sīerrjēem.

Pāach mag nūm gaaimua pāar thāar chan i dakhajā khaba, sīi i warpta thānūmgui” ajim.

9 “Jāg nūm aiguin parii pāach iphithur pārau irig jēeuju.

Pārau jaau nūmjā sīi wir aig pāach khīirjugpai; jā i iek khabamgui” ajim Jesuu amag, war-rgarwe Ŋwandamau jaautarr igwia. *(Is. 29:13)*

10 Magnaa ūragta eerpanaa, ‘Wajapha mæ iek ūrbat ajim.

11 Maadēu nem parhooba khö nūmuapai chan Ŋwandam dau na maach ārpiba aajemgui ajim. Ŋwandam na ūor ārpiejemun iekhaju khabam nempa khīrjunaa iekha nūmuata ūor ārpiejemgui ajim.

12 Irua magbapääiwai maach chi khapeenauta irig, —Fariseonaan iek, mag pua magbarm aig, am khīrta iekhabapüim aajem anaajim.

13 Magbaawai jūrr ichdēu maachigta iekham-mua, —Oob am iek asekasmiet ajim. Pārau khaphæ nūm, nemjūr ee phūak khaigbam öbeerwai thārrēupäajem. Ich jägtä ajugui ajim mæ Ayau

am däi. Am ichdëu jär au sim khʉn khaba aawai nemjír ajapham eemua phãak chi khaarpa thãrréunaa barbapãimjöta ajugui ajim.

¹⁴ Magua, idëu warag khãuu sãubat ajim. Jãkhãunan amachjã dau khãsu nãmta agjõ dau khãsum khãun jua gaai pãurnaa éudã arrjem khãnnjöta nãmgui ajim. Pãrau oowai merag chukhu sãebá, dau khaugba khitãmuu agjõ dau khãsu khitãum jua gaai pãurnaa arrkhiin, ãb büãu subaadee amach numwe burrjugui ajim.

¹⁵ Magbaawaita maar eem ãb Pedro aajemua irig, —Señor, cha pãchdëu jaaubapãim deeu marag wajapha jaaubá; marau pãd khaugba abarmgui ajim irig.

¹⁶ Magbaawai Jesuu marag jaaubaadëwia magjim:

—¿Wa pãrau agtha khaugbata nãwa? ajim.

¹⁷ ¿Pãrau khaphã naabá, maadëu nem khõ nãm thum maach bi ee mawia chãbapãaiwai deeu chukhu aadeejem? Magua dichdëu thach khõ nãmuapai chan maach ãrba aajemgui ajim.

¹⁸ Maach ãrpi nãmãn thãar eemua khãirjug khaigbam iekha nãmuata Êwandam na maach ãrpiejemgui ajim, ya khãirjunaata iekhamaawai.

¹⁹ Nem thum maach khãirjug eemuata öbãr thãnãm: khãirjug khaigbam, ðor thãoju, dich ðor khabam dãi khapes aju, dich khaman apha khãijã dich ðor dãimjö aju, nem jãgkhaju, sãukhaju maimua chikham ãugar chad khabam iek iekhaju.

²⁰ Magãm nemeuta chadcha Êwandam na ðor ãrpiejem. Mamã chi machnaanau jaau nãmjö sãi

juā sūgba thach khö nāmuapai chan Ŋwandam dau na maach ārba aajem a jaaujim marag, ich Jesuu.

Canaanpie ॥irau Jesuu ich chaai monaauju khaphu sīerr

(Mr 7:24-30)

21 Maigmua igbaadeeu jūrr phöbör numí Tiro Sidón dāi nāmug petaawai maarjā i dāi wētjim.

22 Maimua ya mam paaukhabaimamta, ॥i ab Israel durram khaba Canaanpie ॥i mag perás sīejerra ääag bēewia Jesuug, —Señor, mū ap ॥rrum mū dau aug khaugbá ajim. Mua khaphu umgui ajim, pūata chadcha Ŋwandaunu pūiju aajeru. Maagwai mū chaai monawaagjā pū juā theeg sim. Mū kha dösät bënēu baarjemta pūrug monaaubapüi a umgui aichéjim, irig chaigpamamua.

23 Pari par ūanau mag chaigpa khit̄mjā Jesuu būtrjā i iek ükhabajim. Magbaawaita marau irig, —Senōr, ¿jāg pua irig mapi jaaubamma? Ya atcha magaaajā marau ūrmapha nām. Magbamūn ich jāg maach ēudee ääag majuwai anaajim.

24 Pari magbaawai jūrr Jesuu chi ॥iragta, — Ŋwandaunu mū pūitarran, maach meeun israel-naan sīi oveja okhoo durrumjö durrum khūn peerdū aumkhīrta mū pūijim ajim.

25 Pari mag nām ee, warag i aigcha bēenaa kanieu phöbkhanaata, —Señor, mū ap ॥rrum mū chaai monaaubapüi ajim.

26 Magbaa, judionaan khabam khūn chan monaauju khabam awi juau ogthompai chi Jesuu warag, —¿Pua mū iekha chirū ūrbata sī? ajim. Pū deeum durram aawai, mua pū chaaita nacha monaaukhiin, mua oowai dich chaainag deeju arr

panta khecheunaa saakienag deebarmjö ajugui ajim irig.

27 Pari magbaa ūanau düi, —Señor, jāan chadaugui ajim. Mamʉ pua oowai, ɿsaakienaujā amach pap juasur mes eegar khūimam khöba aajē? ajim. Maagjeewai mʉ Israelpie ʉui khaba ʉab mamʉ, ɿpua mʉ chaaijā dau aug khaugbaju khai? Mua khaphʉ ʉm, pua i monaaupʉiju aai simgui ajim irig.

28 Magbaawaita, —Jōo! Jāgan chadchata mua pach chaai monaauju khaphʉnaata pua ʉkha ʉmgui ajim. Magan chadcha pʉchdēu jaau simjö pʉ chaai monaauju ajim irig Jesuu.

Mag, chadcha Jesuu mag iekhabarm bürre chi chaai monakkha aadējim aajem.

Jesuu õor põm monaautarr

29 Mag Sidonmua deeu maar bēewia ūwaai mag thərrdō põm sim Galilea aajem igaau naaichējim, ich Jesús düi. Maimua buchag gaai waaidʉwia oo sīsijim.

30 Mag amach dakhīr jupbaimaawai õor põm i aar wētwi i bigaau phūrbaadējim. Mag õor põm thʉnʉm ee i aig aibēemajim: bū wēdʉ wēdʉ khithēem khʉn, dau khīsum khʉn, būdam wa juadam khāijā ākhāraam khʉn, meu meraam khʉn maimua tag aaunaan khamor machag khīrpierr i aig aibēenaa i bükheterr ausīumaajeejim. Maagwai magʉm thum ichdēu monaaupʉi maa-jeejim.

31 Amach daúacha mag meu meraa khithēe arrjā ijēb nʉrrjēe, juadam wa būdam khāijā ākhāraa khithēe arrjā monakha, maimua

dau kh̄īsu khithēe arr kh̄ūnpa dau wajapha n̄urrjēem oowia, s̄ī õor dauderraajim. Mag amachdēu oo n̄am gaaimua maach meeun khabam kh̄ūnaupata maach meeun israelnaan Ěwandamag j̄eeuphōo th̄naajim.

*Emkhoooin appai cuatro mil Jesuu j̄āogtarr
(Mr 8:1-10)*

³² Maimua mag maach ich d̄äi ogd̄uba w̄en̄rraajerr kh̄ūnagta, —Óor p̄om mug th̄n̄um m̄u dau ee dau aph̄u durrumgui ajim. Ya khāai thārjup pam am maach aigmua b̄ūrjā ogd̄uba, thachdam khōjujā chukhu n̄am. Ich jāg thach khōba chan mua amach diig p̄eimapha chir̄umgui ajim. Ich jāg p̄uikhiin, di aar barba khāijā kh̄ud ee jādaúa ph̄urēubajupa ajim, ich Jesuu.

³³ Magbaawaita marau irig, —Mam̄u mug õorjā chuk sim ee, ¿jam maadēu khōju bawaagauma? anaajim, õor p̄om mug th̄n̄um khöpieg.

³⁴ Magbaawai ich Jesuu marag, —¿Pārau pan dau kharr wai n̄uma? a j̄eeujim.

Magbaa marau, —Sietepai, maimua ãwarrdamjā ar dau khapan khaba durrumgui anaajim.

³⁵ Magbaawai ichdēu õrag kh̄ut jupkhapi jaauwia,

³⁶ mag pandam siete narrjā chi ãwarrdam d̄äi ãba juu ee ph̄e auwia, Ěwandamag üu ajim anaa thorreubaadējim. Magnaa maachig uapüimaawai marau jūrr õrag jigmajim.

³⁷ Mag jig ph̄uurdudugmamua thumaam kh̄ūnau amachdēu khōm aig khötarrjā, pan p̄om sob th̄n̄aisijim. Mag chi sobtarr, th̄ubut siete marau ipiirkha aujim.

³⁸ Mag ed mag chi thach khö narr khun cuatro mil naajim, emkhooin appai, uinjā beerba ni chaainjā beerba.

³⁹ Maimuan chadau õrag wëtpi jaaubaawai agdaujö amach majupierr aaidujierram. Mag thumaa érëubaadeewain chadau, ichjā jap ee waaidubaadee, marau i Magadanag arrjim.

16

*The themnaanaau amach dakhīr amachdēu nem ooba aajem ompaa upi narr
(Mr 8:11-13; Lc 12:54-56)*

¹ Mag Magadán durr paaukhabaimaawai fariseonaanau Saduceonaan däimua Jesús oon bëejierram. Pari mag bëetarran sii i imeraa pur aum khõchgaupai arr aawai irig amachdēu bùurjā ooba aajem nemta amach dakhīr edjā ee waipi jaau naajim, mag gaaimua chadcha Êwandamau püwiata mag nurrum a amachig khab jaaumkhīr.

² Pari Jesuu am ipierraajā khaba, warag sii amag, —¿Khan jāgwi pārau kheeurag edau dubmamua edjā phur waau thunum oowia, “Nan edau wärjäphä aju” aajē;

³ maimua jūrr edaupherrejā agjö edau öbér urum bueu edjā phur thunum oowi, “Nan edau khõrkhaju” a jaaujē? ajim. Pārau jāg edjā oobarm gaaimuapai ed wärjäug aju wa ed khõrkhajujā nem khaug numta, ¿jāga jāg pārau pāach daúa mua nem wau chitum oo numjā pöd khaug auba nu mu chadcha Êwandamau püiju jaaujerr? ajim amag.

⁴ Pāran pāachdēu Êwandam iseg num gaaimua warag chi ajaugjā chukhu thunaawaита warag

pāachdēu nem ooba aajem nempata pāach dakhīir waupi nūm. Mamū mua waubamgui ajim. Mag khāai warrgar jōoi Jonás aajerr nemmeeurrkhan buch ee khāai thārjup sīethurtarr gaaimua Nínivepienau Ėwandamau i pāitarr khaug autarrjöta, īchab māchjā Ėwandamau pāitarr pārag khaphū apijugui ajim, māch iiu phiidubarm gaaimua. Mamū magumjā pārau ükhabajugui ajim.

Mag iekhapet awi ichta warag chaaug igbaadējim.

Jesuu ich khapeenag fariseonaanjö apiba jaau-tarr

(Mr 8:14-21)

5 Mag igbaadēwi ya thoom igar paaukhabaimaawaita maar khīir ee dūnaisijim, panjā aibēeba sīi ich jägta wēnurrūm.

6 Magbarm düichata ich Jesuujā marag, —Khīir khaphū wēnurrathū ajim. Fariseonaan bēnta sa-duceonaan bēn dūi jäg levadurajö sim pāach gaai durbapimiet ajim marag.

7 Mag ūrwia, chadcha levadurata jaau simpii awi, maach appaijā, —Keena, maach chan chad-chata pan aibēebajimwai anaajim.

8 Mama maar mag iyūu nūmjā ich Jesuu khaphū sīerr aawai, —¿Khantheeta pāar mag pan aibēebajim anāma? Pārau chan jägan mua nem wau chitumjā oobamjöta aajeeb ajim, māg mū dāi āba wēnurrūmjā ükhaba aag.

9 ¿Pārau khīir ee paba nū, mua pandam cincopai narrau uuinjā beerba, chaainjā beerba, emkhooin appai cinco mil jäogtarr? Maimua ¿thubut kharr ipiirkha aujī chi sobau?

10 ¿Khīir ee paba n̄ agjö, pan sietepai narrau ñor pōm cuatro mil narr jāogtarr? Maimua jāg edjā, ¿thabut kharr ipiirkha auijerrá chi sobau? Pan chaarta ig n̄um akhiinjā, ¿pārau khīirjuawai īsjā mua pōd pāach jāog aubajupii n̄?

11 Jāga jāg pārau būrjā khaug auba n̄ ajim, mua pāachig, “Fariseonaan bēn saduceonaan bēn dūi levadurajö simta pāach gaai durbapimiet” aawai? Mua mag chirum aig chan pan chaar igwiata pārag mag iekhaba chirum; wajapcharan muan maiguin, oob amjö chikham khīir aawaipaita chadam iekjö iekhamiet a chirumāu ajim marag.

12 Magbaawita marau khaugphöbaadējim, Jesuu levadura chaar jaauba, sīi fariseonaanau saduceonaan dāimua nem jaaujemta jaau sim.

*Pedroou jaauwai Jesuun warrgarwe ich
Ēwandamau püiju aajerrau a jaautarr
(Mr 8:27-30; Lc 9:18-21)*

13 Mag wētwia deeum durr Cesarea de Filipo anum paaukhabaimaawai ich Jesuu marag, —Órau māch chi Emkhooi Iewaa igwia iyuu n̄um ūurwai, am iek ¿mu khai aajē? ¿Pārau ūrba aajē? a jēeujim.

14 Magbaawai marau irig, —Am iek p̄ Juan chi ñor pōr choomie aajem; deeum khūnau jaauwai p̄uuta Elías aajem, warrgar Ēwandam i jaaujerr; wa magba Jeremias khabam khai, dewam khāijā aajem, agjö Ēwandam i jaaujerr.

15 Marau ichig magbaawai jūrr maachigta, —¿Ma pāachdēujāma? Pārau khīirjuawai, ¿mu khai agá? ajim.

16 Magbaawai Simón Pedroou, —Pu Cristo khabahab ajim irig, ich Ŋwandam Iewaa warrgarwe ichdeu jur auwia ñor peerdu aumkhir

17 Magbaawai Jesuu irig, —Simón Pedro, Jonás iewaa, ñrau büurjä purug jaautarr khabamta chadcha pua ag eyaa jaaubapüimkë ajim. Jäg pua khaphu jaaubapüimun, jaan ich mu Aai ügthar chirraajemuata purug mag khirjupiwi ajim. Maguata pua ag eyaa jaaubapüibahab ajim.

18 Pedro, maagwai puhn chadcha puch thüriu jaau simjö mokdauu ajim irig. Pua mu iek jaaubaadem gaaimuata mua much iek ükha nem khuun khapaana apiju. Mag khapaana aadem chan puach chi ürum khuunan khéchwajä, puar akhaar chan okhooba ich mag Ŋwandam düita nuisju ajim.

19 Pedro, purugta mua much iek jaaumkhir jaau chirumgui ajim. Pua mu iek jaaubaadem ürwi ükha nem khuun mu denkha nuisju. Mamu ũchab pua jaau khitum ür nemjä asekasba warag iseg nem khuunan amach mag nem gaaimua warag ich mag okhoo wenurrajgui ajim. Mag nem aiguin pua chi mu aar öberju aai nem khunag puertdi weeu deenaa pod dubbaju aai nem khunag athee sii warag phäar ſisiukhamjöta aju.

20 Mamu Jesuu mag ich chadcha ich Ŋwandamau jur auwia püitarrkha simjä büurjä ñrag jaaupiba jaaujim marag.

*Ñrau ich thüoju jaautarr
(Mr 8:31-9:1; Lc 9:22-27)*

21 Maimua jaaumamua ich Jerusalenag majujā jaaujim. Mag Jerusalén pabaimaawai jöoin chi pörkha nám khüunau phadnaan chi pörkha nám khüunaupa Moisés iek jawaag chi machnaan düimua ich dau aphuu wai naawi ich thoojujā jaaujim. Mamu mag amau i thooowiajā deeu ūwaai khääi thärjup nám ee deeu ich iiu phiidujā jaaujim.

22 Mag jaaumam ūrwia, Pedroou ich appai chaaaur thärnaa, —Señor, ¿khanii Ēwandamau pü düi magpibarju? Pü düi chan õrau magju khaba nüngui ajim irig.

23 Pari Pedroou ichig magbaawai, jürr chi Jesusu irig, —Jöpkhaa mu aigmua chaaug petá ajim. Meperauta purug mag iekhapi s̄iebahab. Puan mag sim aig sii warag khaibag ee mu burrpijuuta ēkha simgui ajim. Pua chan Ēwandamau nem waum ig simjā khaugba, sii parhoobam khüunjöta khūirju simgui ajim irig.

24 Maimua ichdëupai jürr maach thumaam khüunagta, —Chadcha pārau mu iek pāach thäraucha ükha nám khai, magan mua nem waupi jaau chirum appaita waubat, “Machdëuta khap chirum machdëu nem wauju” a iekhaba. Mu gaaimua chikhamnau pāach dau aphuu thooju khūirjuwia khäijā magumjā igba waragta ükhanaat ajim.

25 Ar muig eegarjā mu gaaimua phithurg aumapha nám khüun chan bürjā ügthar öbärbam. Magarrau ar chi mua nem jaau chirum waum khōchgauta amach nemjā khūirjuba, sii warag mu gaaimuata dau aphuu anum khüunan chadau ügtharcha öbärlju jaaujim.

26 Pārau oowai, ḡkhan wajaug sī ajim, ābmua mūg durr thum ichdēupai jüa wai sīsim, mamū mag sim meeabaadee khīmie durr petam? ḡIrua ich durr thum ich dūi arrju aai sī? Pōd arrbam. ḡPārau khīrjuawai ābmua khāijā ügthar öbēraag phatkhon pōm phagju aai sī? Mag phagwiajā pōd dubbamgui ajim.

27 Mūgnaa mū Ayau mūg durr i agkham edjā māchta ichdēu jua theeg deetarr dāi i chognaan angelnaanpa bēewi, mūg eegar amach nem waau-jerrpierr aju am dāi: chi nem wajapha waaujerr khūn dāijā ich agjō maimua nem khaigba waaujerr khūn dāijā ich agjō.

28 Cha mū iekha chirūm iekhau ãaur khūn cha mū iek ūr nūm khūn chan māch chi Emkhooi Iewaa thumaam khūn Pörkha bēju edamjō aadēm oobam aigjā meebajugui a jaaumajim.

17

*Jesús sī būmjo aaderr
(Mr 9:2-13; Lc 9:28-36)*

1 Mag ich Jesús maar dāi iyūu simua mag maar khapeen ãaur khūnag amach daúa ich oopiju jaautarr khur seis días aadēm ee, cerro pōm sim gaai petajim. Mag ich mam dāi phē arrjim: Pedro, Santiago maimua Juan, ich Santiago eeum.

2 Mag mam wētwi am dakhīrta Jesús khīr chaaupabaadējim aajem. I khīr oowai mūg edau ãsdawam khīrjōta būu thūnūisijim aajem; maagwai i khajūa chará phuumjō aadējim aajem, ich bāpgau.

3 I magbaadēm ee oowai warrgarm jōoin Moiseeta Elías dāi iyūu dūnūnūihdu naajim aajem, Jesús dūi.

4 Mag oobaawaita Pedroou Jesuug, —Señor, äu chi agamjö nem wajaug maar mäig nüngui ajim aajem. Pua khõs akhiin mua räichdidam thärjup ëukham ajim anum: äb pu athee, äb Moisés athee maimua äb Elías athee.

5 Mamä Pedro mag iekha dñum ee, jñunthumie baug bëewi am jöodä athaichéjim anaabá. Magbarm ee mag chi jñunthumie eemuata woun iekjö, “Chamäta mä Iewaa mächdëu jäsehne wai chitamäu, õor peerdä aumkhüir mächdëu jür autarr. Irua nem jaau simta ipierraa abat” a iekhabarm ûrjierram anum.

6 Amach chi däi wënurrarr khüunaucha jaauwai, amachdëu mag ûrbaawaita jäphier phöbaadëm iekhau warag kanieu thük Höökhanaa eeg khökhöod aphöbaadëjim anaabá, khïeb jëb gaai dagau däkha.

7 Magbaa Jesuu am aig bëenaa am gaai juau slesñenaa, —Phiidätkhabat, oob jäphiermiet ajim anum.

8 Magbaawai chadcha amau phiidätkhanaa oowai, tagam khüun chukhu, äba Jesús appaita sleşim anaabá.

9 Maimua deeu jerag bëejieram aajem. Mag üurbagkha wëdurumua chi Jesuu amag, —Mag päächdëu ootarr oob deeum khüunag jaaumiet. Ya mäch chi Emkhooi Iewaa meewia deeu phiidäbaawain chadau jaaubat ajim aajem.

10 Magbaawaita jürr amach garmua irig, —Jägwi Êwandam iek jawaag chi machnaanau jaauwai, mag Eliata ich Êwandamaucha pälju jaaujem na bëeju aajë? ajierram aajem irig.

11 Magbaawai ich Jesuu, —Chadcha chi bëen Eliata nacha bëema ajim anum. Pari mag i bëeju jaautarran, mag Êwandamau püiju aajerr õrag napi jaaumkhürtä bëeju jaaujimgui ajim anum.

12 Pari Eliás ya barthurjim. Mag i barthu-urwaijä amau i khaug auba, sii warag deeum khünpii awi i dëi amachdëu ampierr awi warag i thöopüijierramgui ajim anum. Amachdëu i dëi jägtarrijö mäch chi Emkhooi Iewaa däijä ajugui ajim anaabá. Mug chirumän müen wajap am juu machag äwatjugui ajim anum amag.

13 Pari Jesuu amachig magbaawai warre khaug athajierram anaabá, warrgar Êwandam i jaaujerr Eliás khaba, Juan chi õor pör choomie igwiata mag sim.

*Jesuu chaai mor eem mepeer jëupüitarr
(Mr 9:14-29; Lc 9:43-45)*

14 Mag wëdurumua ya maar tagam khün dëi narr aig jér paaukhabaichëm ee, woun äb bëewi i khürphee phöbkhanaa irig chaigpamamua magchëjim:

15 —Señor, mä chaai wai chirum thöthörrsö khitum. Mä ap chitum mä chaai dau aug khaug-wia monaaubapüi aichëjim. Jäg khitumän nem theegtabaarjem. Khar chará ooju chukhu aawai barbaadëmua öt eejä burrjem; wa magbamän dö eejä sii dobojo aimajemgui ajim.

16 Mua mäig pü khapeen aig aibëetarrjä amau pödbajierramgui ajim.

17 Magbaawai Jesuu magjim, õrag eerpanaa:
—Päran chadcha pääch thäar khaibag gaaimuata Êwandamau jäg chaai monaujujä khüirjüba nüm.

Pārau jāg Ņwandam jua theeg simjā khaugbamjō nūm, ḡich jāgta sīi mua āwat chitaju aai chirú pārau oowai? ḡKhan atchata pārau mū pāach dūi chitapim ig nūma? ajim, ajapcha ükhaag. Magnaa, Mū aig mag chaai aipidut ajim.

18 Magbaa chadcha chi chaai ich aig aipierrwai chi meperag meeurraunaa öbérpi jaaubaawai, i ipierr öbérbaadējim. Magbarm aigmua chi chaai monakha ich mag sīsijim.

19 Mag chi chaai monaautarr khur maach ap paaukhawi marau ich Jesuug, —Jāgwi marau pöd jāg chaai mor eem mepeer öbeerpi aubajī? a jēeujim.

20 Magbaawai ich Jesuu marag magjim:

—Jāan pāachdēu mūg chaai Ņwandamaau monaaujujā khīrjuba narr gaaimuaugui ajim. Pārau Ņwandam jua theeg sim khaphūnaa pāachdēu nem mag abarmjō apiju khīrjunaata nem waukhiin, Ņwandam athee chan phithurm nem chukhu aajeewai, chadcha pāachdēu jajaaukhampierr ich mag pāachdēu jaau nūm jō apiju. Pāar khīrjug oojem anaa chi pōmag mostaza daudam ar maach dau ee paba khitaajemjō khāijā khitakhiin, chag durrsīg khāijā, “Jōpai mūigmua mawia chum dūnūubaimā” abaawai chadcha phithurg chukhu mawia pāar ipierr pāachdēu jaaubarm aar dūnūuwimajugui ajim. [

21 Magnaa ichdēupai, Jāg mepeer khīr chan sīi iekhabarmuapai öbérba sīerrūm. Jāg öbérpi awaagan, būrjā thach khöba sīi Ņwandamagpai jēeu nūu awiata öbérpi jaaubaawai öbeerjemgui ajim marag.]

*Puaba Jesuu chikhamnau ich thooju jaautarr
(Mr 9:30-32; Lc 9:43-45)*

²² Galilea durr maach ich Jesús düi āba wenurraajeewai ichdëu marag magjim:

—Much chi Emkhooi Iewaa mag chirumun chi thierrnaanag par deebaawai

²³ sii amau mu thoopüiju. Mamu mag amau mu thoowiaja khaai tharjup num ee deeu mu iiu phiidujugui ajim.

Maachigcha mag jaaubaawai chadcha maar ökhirjuu aphöbaadëjim.

Aai i jeeujem di paarja phagju aai narr

²⁴ Jesuu maar ich düi phe arrwi Capernaum phöbör barimajim. Magbaawai Aai i jeeujem di paar phatkhon jeeujem khuunau Pedro ich appai sim aar wettwia irigta, —¿Pu maestroou chan Aai i jeeujem di paar phagju aai simta phagba aajeeb? aimajierram aajem.

²⁵ Magbaawai irua, —Keena, mu maestroou phagba aajeeb a chirajim aajem amag.

Maagwai ya maar maach jeer narr di aar naajim. Maimua ya chi Pedro maach aar barbaimaawaija jurr Jesuu irig ich ag iekpai, —¿Pua jaga khirju chirú Simón? ajim. ¿Pua oowai mag durr gaai reinaan thunum khuunau chija khuunagta dëbpaar jeeuje: amach khodnaanag wa sii parhoobam khuunag?

²⁶ Magbaawai Pedroou irig, —Amach khod khabam khuunagma ajim.

Magbaata Jesuuja, —Chadcha chi khodnaanau chan phagba aajemgui ajim. Magua muaja much Aai gaaimua agjo phagbaju aai chirabahab. Chi

Aai i jëeujem di i dën aawai muajā phagba, pāraujā phagbaju aai nūmgui ajim.

²⁷ Mamū amag maach ēugar iekham uguā maadēujā ichiita phagju aai nūmgui ajim Pedroog. Maimua, Thərrdō ee dō əhabamí ajim. Nau nacha pūch juā gaai khöbaichēm pua jiir atham ö ee phatkhon sīeju. Mag phatkhonau ūu pua mū kōitjā phagwi, pūch dēnjā phagpüijugui ajim Jesuu Pedroog.

Magbaawai Pedroou chadcha ichig jaautarrjö ajim.

18

Chijāata ürħucha aju aai sī a jaautarr

(Mr 9:33-37; Lc 9:46-48)

¹ Ich mag iyūu nūmuā marau ich Jesuug jēeu naajim, ichta mūg atag thumaam khūan Pörkhabaadeewai maach mūg wēnūrrūm eem khaita ürħucha sīsiju khai a khap aag.

² Magbaawai Jesuu chaaidamta thärnaa maar jārr dñunħupinaa magjim:

³ —Mū cha iekha chirħam iekhau pārau pāachta ürħucha am khōchgau pāachdēu mag khīrju nūm isegnaa chaain mūgħumdam agħtha serbiibamjōo abam chan, pāar pōd mū däi chi pōrnaan khaju khaba nūm.

⁴ Mag mächtta chi Pörkha chirsim ed mū garcha jooothimaju khīrju nūm khūnan warag amachta serbiibamjōnaa chaain mūgħumdamjōta aju aai nūmgui ajim, mag amachta ürħucha ajujā khīrjuba.

⁵ Pārau mū dēnjō mūg khithħem āb khāijā jāsenkhawia pāach di aig aumān magan pārau

mæchchata khñir jãsenkhabarmjö abarmgui ajim,
marag iekhamamua.

*Jäga nu Êwandamau chikham khaibag ee burrpiejem khæn dëi
(Mr 9:42-48; Lc 17:1-2)*

6 Mag warag iekhakhagmamua magjim: 'Ãbmua khäijä mæ chaai mæg mæ iek ükha khërûmta pekau ee burrpimæn, Êwandam dëi iekkhõr põomata sîsiju. Mag mæ chaai äbam gaaimua khäijä warag Êwandam dëita iekkhõr paarpaju khääi, ichdëupai ich ö gaai mokpör põm jünaa phûas ee baudukhiin üucha ajugui ajim.

7 Mæg jëb gaai ichiita ich jäg õor dich khapeen pekau waupiejem khæn paraa aju. ¡Mamæ ë, apkhiitæ, chi mag dich khapeendam pekau ee burrpiejem khæn!

8 'Magua, mua pâragjä mag chirum: Pâach juau wa pâach bëhu khäijä pekau ee burrpiju sim khai, warag thuapnaa barbapäit ajim. Pâach thum monakha okhoowi õtdau ich mag thðojä khaugba sîerrum ee maju khääi, üucha simgui ajim, sii juu bisi wa bü khäijä bisi ügthar öbérju.

9 Wa pâach daúapai khäijä pekau ee burrpiju sim khai, ag dau jëunaa warag barbapäit ajim. Dau numwe wajapha simta khîmie durr maju khääi, üucha simgui ajim, dau äbpaim dëipai ügthar öbérju. Wajapcharan magum pekau waumaagau, dau chukhumjö oobamjönaa magum nem khaigbam wawaaggä jua chukhumjö abat ajim, bëurjä wauba. Magju khääi Êwandam dau na pâach morta sarkhabat a jaaumajim marag.

*Oveja okhootarr nem īgkhaa
(Lc 15:3-7)*

¹⁰ Mag jajawagmamua īchab, 'Mug daumeraa khithēem khūn oob āb khāijā isegmiet ajim. Am thāa mu Aai aar thānūm khūunaun amag dau par khaba thānūmgui ajim.

[
¹¹ 'Mug chi Emkhooi Iewaan chadcha ðor amach khaibag gaaimua okhoo khithēem khūn peerdu awaanta bēejim a jaaujim.]

¹² Magnaa, Mua pārag jēeu ookhimgui ajim, jāga sim khai pārag; Woun ābmua cien ovejas wai sim. Mag khapan thānūm eem āb okhoobaadee, ḡirua tagam khūn ābam aig phēphawia mag chi okhoo khērūmta jūraan mabaju khai? ajim.

¹³ Mag jūr nūrrūu awi baau athakhiin, mag ābpai okhootarr baau atham paarta ürcha i onee ajugui ajim, tagam khūn khapan okhooba narr paar onee aju khāijā.

¹⁴ Ich jäg ābmuajā ich nemchaain okhoopimapha aajemjö, īchab mu Aai ügthar simuajā mug mu iek ükha durrum khūn chan ābjā okhoopimapha simgui ajim.

*Jāga dich khapeen perdonaaaju aai nu a jaautarr
(Lc 17:3)*

¹⁵ Mag nem khūr pogkhe jajawagmamua, 'Pārag khap amkhūr jaaukhimgui ajim Jesuu. Pāachjö mu iek ükha simua pāach ee iwiir ābam dūi khāijā khaigba abaawai i dūi iyūumamua wajapha irig jaaubat ajim, jāga sī mag khaigba aawai. Pāachdēu mag iekhabaaawai üu ūrwia ükhamān magan pārav pāach khapeer mu athee gan atham ajim.

16 Mamu par pāachdēu iekha numjā ūrbamn magan pāach daumaai õor numí khāijā thürkha athat, maagwai iekhamamjā õor numí wa thārjup num dakhīrta mag iekhamamkhīir.

17 Mag numí wa thārjup num dakhīr iekhamamta būrjā asekasbamn magan warre thum chi ükha num khuun jügdaarta iekhaju aai numgui ajim. Mag thumaam khuun dakhīr iekhabarmjā asekasba abaawain chadau, Ņwandam iek ükhaba aajemjö wa Romaam gobierno den dēbpaar jëejem khuun chi khaibgam khuun düimjö abat ajim am d*üi*, tag pāach d*üi* khapeerkhapiba.

18 'Mag muig eegar aawai amach jüg theeg gaaimua pāachdēu nem jaau num ūrba aawai mag pāach d*üi* khapeerkhapiba abarmjā ich Ņwandamau īchab pāar igar sleju. Maimua deeu ich khaibag isegwi ūwaai pāach ee pāach khapeerkhapi aauwaijā īchab Ņwandamau pāar igar slejugui ajim.

19 Mag iekhamamua, 'Mua pārag mag chirumgui ajim: Muig eegar õor numí amachdēu nem ig num murug jëwaag āba ibëpwia jëeumn, mu Aai ügthar chirumua amag deeb khaba deeju.

20 Mag jëwaagta numí wa thārjup khāijā āba bিirdunaa murug jëeu numn mun maig chirumgui ajim, am jārr.

21 Magbaawai Pedroou Jesuug, —Señor, magan machjö pu iek ükha num khuunau ābmua khāijā mu d*üi* khaigba aawai, ¿biek kharr mua perdonaa-juma? a jëeujim. ¿Siete veces?

22 Magbaa Jesuu irig, —Mag siete vecespai khabam. Muan puragan, setenta veces sieteta

perdonaaju aai sim a chirum ajim. Ajapcharan dich dui khaigba abarmpierma.

Woun ābmua ich khapeer perdonaaba arr ag nem īgkhaa

²³ Maimua ich Jesuupai magjim:

—Mua mag pāraujā pāach khapeen perdon-aaju aai nūm a chirumun, Ěwandamaujā maach perdonaabam aba aajeewaita mag jaau chirum ajim. Ěwandaman rey āb sīerrau ich chognaan ich garcharam khūn wajapha phidkha nūm khap aag āābdö thürkhanaa khap jēeu oomatarrjöta sīerrumgui ajim.

²⁴ Ya chi reiu thürkhūibaadēm ee i aig aibējierram aajem, āb irig phatkhon pōm diez mil talentos paar sīerr.

²⁵ Mag dēbpaar pōm sim pōd ichig phag auba abaawai chi reiu mag woun ichig dēbpaar paar sīrrta warag ich uui dui ich chaain maimua ich nem wai sīerrpa thum pērpüipi jaaujim anaabá, jūrr deeum chogkhamkhīir, magbarmua chi dēbpaar phag öbērmkhīir.

²⁶ Magbaawai chi chogau chi rey bükharr phōbkhanaa chaigpa jöchkhērūmua, “Señor, idēu oo athá. Mua ökhar phagmamua pū dēbpaar thum öbeerpuibajupa” aajeejim anaabá.

²⁷ Pari mag ichig chaigpa jöchkhērūm oobaawai, chi reiu i dau aug khaugwi, mag dēbpaar pōm sīrrjā tag ichig phagpiba, sīi warag khīir okhoopi jauna, phāarju arrjā phāarba, sīi üu mapijim aajem.

²⁸ ’Pari mag ich pāibapääiwai, maigmua igbaadeeu, deeum agjö chi rey chogkha sim dui

thēujim aajem. Magua jūrr ichig cien denarios paraa sīerr aawai, purnaa ö thathaikhamuata, “Jöpkhaa pachdēu mārūg paar sim phagbá” ajim anaabá irig.

²⁹ Pari magbaawai ichdēu reíg atarrjö war-muajā i bükħurr phōbkhanāa chaigpa khitumua, “Pua khōs akhiin, idēu oo athá akham; ökhar phagmamua mua pü dëbpaardam thum phagpüibajupa” aajeejim anum.

³⁰ Pari chi dëbpaar jēeu sīerr garmua mag khōchkhaba, sīi warag ich khapeer dau augjā khaugba cárcel deg pāiwia, ābmiecharam centaaudam phagbam aigjā öbeerpi ba jaaujim anaabá.

³¹ Mag irua ich khapeer dūi magtarr oowi, warm khūn agjō chi rey chogkha thūnarr khūnnau oowai, am gaai masi ajim aajem. Mag gaai masi nūm iekhau chi reígcha magtarr thumaa wajapha ūrpipüijerram anaabá.

³² Mag ichig jaaubaa chi reíu thürpäiwia irig magjim anum: “Wounta chadcha khaigba chitumá” ajim anum. “Maachig dau aphū chaigpabaadeewai, mua pü perdonaawi chi dëbpaarjā tag māchig phagpiba ich jäg khīr okhoopijim.

³³ Magtarr aawai puajā agjō püch khapeer dau aug khaugwi i perdonaaju aai sīejimgui” ajim anum. “Pari pua būurjā i dūi magbajimgui” ajim anum.

³⁴ Mag, warag chi rey meeukhabaadëwi mag dëbpaar sīi khīr okhoopiju atarrta deeu eeupemjö thumaa phagpi jaaujim anaabá.

³⁵ Mag nem īgkhaadam jaauwi deeu ich Je-

suupai magjim: 'Mu cha iekha chirum iekhau pārauta pāach khapeendam chadcha perdonaawi tag magum iekjā igba ich mag khūir okhoobam chan, mu Aai ügthar chirumuajā ich agjö pāar perdonaabamgui ajim.

19

Jesuu ህወሮ በአብዛኛዎች ንዑስ የዚሁ ንዑስ (Mr 10:1-12; Lc 16:18)

¹ Mag marag nem jaau sīi awi, Galileamua mawia jūrr Judea sīeimajim, Jordán igaau thoogar durbā edau öbeerjem bi gar.

² Mag i petamjā ūrāu khaugpāitarr aawai ūr pōoma i ēudee wētjim. Mag ūr pōm thūnūm ee aaunaan khapan thūnarr aawai magum khūunpa monaaupūi maajeejim.

³ Mag nūm ee fariseonaan eem khūn ich Jesús aigcha bēewi juau ogthom irig, —¿Pua oowai sīi nem būr abarm gaaimua maadēu dich ህወሮ በአብዛኛዎች aai nū? aichējierram.

⁴ Magbaawai Jesuu amag magjim:

—Ēwandam iek phā sim gaai thūrwai, ¿pārau ooba aajē, warrcha chi ompaatarr Jōoiraujā emkhooi ህወሮ በአብዛኛዎች düita ompajim a sim?

⁵ Magtarr aawaita emkhooi ich ህወሮ በአብዛኛዎች düita pabaadēmūn ich dēnnaan kha ogdūajem, ya ich ህወሮ በአብዛኛዎች düita āba nūrraag. Ya magbarm aigmua warran agdaujō amach appai naajerrta, ūr ābpaimjō ich mag nūsiejemgui ajim.

⁶ Mag nūsim chan ya tag amach āābdō nūrrjēe aba, ūr ābpaimjō nūsijugui ajim. Mag warrgar-wejā ich Ēwandamauta mag papitarr aawai pōd

iwiir ābmuajā i ichaaaur awi dich õor p̄ajau khaba n̄umgui ajim amag.

⁷ Magbaawai jūrr amach garmua irig, —Pari pua mag simta, ḷkhan jägwi Moiseeu jaauwai dich ɻui p̄aagpaawai ēsap gaai “Mua ya p̄a p̄a chirum” a phānaa irig deeju aai sim a simma? ajierram irig.

⁸ Magbaawaita Jesuu amag, —Pari jā, nem jaauwaijā pāach jüg theeg s̄ierrjēem gaaimua khabahab ajim. Moiseeun chadcha ɻurraa ɻuin p̄aapiejeejim, pari warrcha ich Jōoirau ompaawai chan mag p̄hamkhīr khabata ompaajimgui ajim.

⁹ Pāadē m̄u iek ūrbat: ɻui b̄ūrjā deeum d̄ai p̄urp̄ar khaba simta s̄i p̄am khōchgaupai p̄awia deeum ɻui au simn̄ maan pekauta wau simgui ajim. [Mag ich ap sim awi chikhamnau p̄atarr ɻuita au sim wounjā pekauta wau sim, agtha chikham ɻuikha simta au s̄iewai ajim jūrr amag.]

¹⁰ Magbaawaita maach eem kh̄unaupai āaur kh̄unau jūrr, —Maach emkhooin dich ɻui d̄ai magta aju aai n̄am khai, magan warag ɻui auba-juuta simgui ajierram.

¹¹ Magbaa jūrr ich Jesuu marag, —Thumaam kh̄unau chan cha mua jaau chirum iek p̄od khaugbam; āba ich Ēwandamau khaugpi sim kh̄unaupaita khap ajugui ajim.

¹² Maimua, Pārag jaaukhimgui ajim, jägwi mag thumaam kh̄un bi eeweta mag ɻuin awaag khaba thaaba n̄umgui ajim. Pogkha ya chi jōoin pawiajā phārr japüi n̄am, khapes apimaaugau. Maagwai pogkha mag phārr jaba n̄amta, pari amachdēupai Ēwandamau nem jaau sim wajapcha wawaag awi,

büürjā khapes aba ich mag thənəumgui ajim, uuinjā khiiрjuba.

Mag jaauwi äbmiecha paawai ichdëupai magjim: 'Dichdëu oowai uuijā chukhu chitaju üu pödjööö sim khai, magan ich magta nərraju aai simgui ajim, uai chukhu.

Jesuu chaain kōit Ŋwandalamag jëeutarr

(*Mr 10:13-16; Lc 18:15-17*)

13 Mag nəm ee, jūrram khənau Jesús aig chaain aibée thənaajim, am gaai pərnaa Ŋwandalamag am kōit jeeumkhiiр. Pari mag jūrram khənau chaain aibëekham oowi chi aibée nəm khənagta maachdëuta meeukha naajim, tag aibëepimaaugau.

14 Mamə mag marau iekha nəm ūrbaawai Jesuu jūrr maachigta, —Idēu mə aig chaain aibëepibat. ¿Khanthee pārau am bëepimapha nə? ajim. Chi jōoin awiajā, chamə khən chaainjö mə iek ükhakharrsö ükha nəm khənanta məg jēb gaajā üu wēnərrawi ügtharjā onee wēnərrabajup ajim.

15 Magnaa warag am pör ür jua auslunaa, Ŋwandalamag am kōit jeeuwi, warag aigmua chawag maar phē arrjim.

Ēwan phatkhon paraam Jesús däi iyüu athurtarr

(*Mr 10:17-31; Lc 18:18-30*)

16 Biek äb woun äb ēwan sīerrau Jesús aig bëewi i däi iyüumamua, —Maestro, ¿khan nem wajaphamta mua wauju aai chirá ügthar öbéraag? Mərug jaaubá ajim.

17 Magbaawai Jesuu irig, —¿Khanthee mag nem wajaphamta wawaag pua mərug jēeu chirá? Nem wajaphamən äba äbpaita sim; ma Ŋwandamaau.

Mamu pu chadcha ügthar öbërm khõs chirm khai,
Êwandumau ich iek phãnaa Moiseeg deetarr gaai
jaau sim ipierraab abá ajim irig.

18 Magbaa, —Pari ag gaai jaau sim eem, ¿chijäg
igwiata pua mag jaau sï? ajim, chi ëwan mag i dïi
iyu aan berrau.

Magbaa Jesuu irig magjim:

—Oob õor thõo chitam; oob puch õor khabam
düijä khapes a chitam; nem jïgkham; sükhajä
chikham éugar nem jaau chitam;

19 puch aaijä daupiinaa puch ädjä daupii abá,
maimua puch khapeenjä wir aig puchdëu puch
khõsi simjö daupii abá ajim ich Jesús garmua.

20 Magbaawai chi ëwanau, —Mua magm thum
uarkha chitabahab. ¿Khani mua wauju agtha
waaur chiru? ajim.

21 Magbaawai deeu ich Jesuupai irig, —Pu
chadchata wajapcha am khõsi chirm khai,
puch nem pérkhuipüinaa chi phatkhon aphuum
khundamag jibapüi ajim. Mag khaita ügthar
pawiajä pu ich mag nem wajapham paraa chitaju.
Mag pérkhuipüinaa jigpäiwí, mu dïi marrau ajim.

22 Pari ich mag woundam chadcha phatkhon
paraam arr aawai Jesuu ichig magbarm ūrwia
warre ökhüirjuu petajim.

23 Mag woundam ökhüirjuu petam oobaawai jûrr
maragta ich Jesuu, —Phatkhon paraam khunta
Êwandum chi Pörkha sim aar öbëraagan chadchata
thethe simgui ajim.

24 Phatkhonpanta ügthar Êwandum chi Pörkha
sim aar öbërju khäyau, camello põm jäg maach
wounaan khääjä ürpai sïerrumta phithurg

chukhu nobeeu kach ee thoogar öbär dichjugui ajim.

25 Mag i iekhabapäim ūrwia chadcha jägderraanumua maach i däi wénurraajerr khüün eem äaur khüünau,—Mag khai, magan ḥkhaita peerduagáwa? anaajim.

26 Pari magbaa ich Jesuu marag oonaa, — Ōragan chadcha phithurgma mag ūurwai. Mamü Ēwandamag chan bürjä phithurg chukhu simgui ajim.

27 Jesuu magbaawai mag chi ēwan phatkhon paraam däi iyüü narr khīrjuwia,—Maraun chad pü däi wénurram khōchgau maach nemdam wai narrjä khīrjuba, sii thumaa phēphawi pü däi ogduba wénurram. Mūg püch däi ogduba wénurram jūrr ḥkhandamta marau au durrajuma mūg atag paawaijā? ajim Pedroou.

28 Magbaawai Jesuu magjim:

—Cha mū iekha chirüm iekhau mūg durr jöoi edaujā däi thum chi iiurig pawia mūch chi Emkhooi Iewaa õor Pörkhaag khu juupjem wajappha khitüm gaai oo chirsim ed, pāar mūg mū ogduba mū däi wénurraajem khüünta mū jup chirüm bigaau pörkhau doce num gaii ohood ajugui ajim. Pāachdëuta mū däi pāach ipaarmua jöoi Jacob khararr chaain doce narr khüün ag chaain ewagam khüünagjä khap jajaau aju, jāgaju Ēwandamau am däi.

29 Maimua ar thum chi mū gaaimua wa mū iek jaaum khōchgau khāijā amach di, amach naamkhüün, amach eeugpeen, amach aai, amach äd, amach chaain wa sii amach jēb khāijā khaugba

pua nəm khənagjā amach nem okhootarr khāyaujā är ag atcha deewi məch dāita ich mag wēnurramkhīr məch aarcha phē aujugui ajim.

30 Pari mag ed ãaur khən ar məig eegar aawai amachta chikham khāijā ürucha nəm aajerr khənta ügthar Ēwandam aar paaukhaimaawaijā jūrr serbiibacha aajerrjōo nəisijugui ajim. Maimua jūrr ar mə gaaimua chikhamnau serbiibag pheejerr khənta jūrr warm khən khāijā ürcha nəisijugui a iekhamajim ich Jesuu, marag ūrmkhīr.

20

Woun ãbmua piyonnaan jēertarr ag nem īgkhaa

1 Mag atag məch iek əkha durrum khənag amach phithur atarr jūrr mua nem deeju edan, woun āb uvadö papau ich piyonnaanag nemjō phierrtarr jūrr phagtarrjōta ajugui ajim. Mag wounau nacha piyón jēraag edpherre ðor juraan majim aajem.

2 Mag mawi, chi nacha ooimatarr khən dāi iekhaawai, khāai āb phidkhabarm paar phaagjemjō denario āb phagju ajim aajem. Mag iekhawi phidkhamkhīr pājjim aajem.

3 Maimua ya edau ügtharraa las nuevejō aadēm ee, deeu ðor juraan mawia kaaijā ee sīi ðor phidagjā chukhu par nəm ooimajim aajem.

4 Magbaa makħənagjā, “Pāarjā īchab mə phidag ee phidkhabamit; mua pārag pāach phidkhabarmpierr phagjugui” ajim anəm. Magbaa makħənjā īchab phidkhaan wētjim aajem.

5 Maimua edausīe aadee, ich chi morkh^u
jöoirupai deeu ūwaai õor j^uraan mawi, kheeuragjā
las tresjōnaa deeu ichpai majim aajem. Maimua
makhuun d^uijā iekhawi ich agjō phidkhaan p^uijim
aajem.

6 Maimua ya kheuraacha las cincojō aadēm
ee, deeu ūwaai nacha ichdēu õor ooimatarr aar
majim aajem. Maimua ooimaawai sīi õor phidagjā
chukkhu aig naajim aajem. Magbaawai amag,
“¿Khani jāg khēumaamta jāg sīi phidkhajā phid-
haba, parta khēud^utkhamaama?” ajim anum.

7 Magbaa amachdēu, “Marag ni ābmuajā phidag
jauba aawaita m^ug maar par naabahab” ajier-
ram anum. Magbaa jōirau makhuunagjā, “Magan
m^u nemjīr ee uva phierrbamit” ajim anum, “khēu
num ora.”

8 ’Maimua ya edau khēubaadee chi uva papau
ich chog mag õor phidag ee wai jēer sīerragta
jūrr, “Jāimua phidkha narr kh^unta thürkha aunaa
amag phagkhabá ajim anum. Ēudeecha doubtarr
kh^unta nacha phagnaa maimua nacha dub-
tarr kh^unta jūrr ēudeecha phagbá” ajim anum.

9 Mag, chadcha ēudeecha kheuraa las cincojō
doubtarr kh^unta nacha thürkha auwi khāai āb
phidkha khēutarr kh^unta nagamjō denario āābdö^u
phagkhamamajim anaabá, agdaujō.

10 Maimuata jūrr nacha doubtarr kh^unta thürkha
aujim aajem. Ya mag amach thürkh^unta aadee,
warm kh^unta mag denario āb deematarr aawai,
amaun jūrr amachigta ür phagjupii naajima,
amachta edpherre doubtarr aawai. Pari magba
amagjā ēudeecha doubtarr kh^unta phagtarrjöpai
phagkhajim anaabá.

11 Mamu amachig magpai phagbaawai khlujā ãwatba, chi morkhuugchata jūrr ābmua,

12 “Jākhun ya maar öbéraagpam eeta bardatkhachëtarr aawai ora ābpaita phidkhaijerram. Magtarra maar ed durr pōm phidkha khleuwi ed pechagjā jemer khledatkhamaam khluun düi ābata pua amag phagbarbma, jūrr amag erraapai phagju aai simta” ajim anum irig.

13 Pari magbaawai chi phidag khu jöoirau jūrr am eem ābakhaíg, “Kakë pari warr maach iekhaawaijā, ¿denario ābpaita purug phagju abajī, pu phidkhabarm paar? Magtarr aawai mua pu khlugurba chirum perá” ajim anum.

14 “Puch phatkondam auwia petá” ajim anum. “Pari mua ichiita kheuraacha doubtarragjā purug phagtarrjö phagam khlosi chirumgui” ajim anum.

15 “Much phatkhon aawai muchdeu phagam aig phagju aai chirumgui” ajim anum, “pōm phidkhaba arr khluunag awiajā. ¿Wa suita pua murug ðor düi ö wajapha apimaphata chiruwa?” ajim anum chi phidag khu jöoirau.

16 Mag nem īgkhaadam jaauwi ich Jesuupai, ‘Ich jāgta ajugui ajim īchab mug atagjā. Ëudeecha phidag ee doubtarr khluunagta nacha doubtarr khluunag phagtarrjö, ëudeecha much iek ükhatar्र khluunagjā nacha ükhatar्र khluunagamjö agdaujö nem deemaju. Maiguin Ëwandam athee pōm nem wauba arr khluunagjā warm khluunagamjö phagmajugui ajim.

*Örau ich thooji Jesuu jaautarr
(Mr 10:32-34; Lc 18:31-34)*

17 Maimua mag Jerusalenag mam arr aawai ya khud ee paaukhabaadee, ich Jesuu maar maach ap thürkha auwi marag jaaumamua magjim:

18 —Pārau oo n̄umgui ajim, maach Jerusalenag wētum. Mam⁹ nau maach barbaimaawai m⁹ach chi Emkhooi Iewaa m⁹g chirum⁹n thethem-naanag mu pur deeju. Magbaawai makhuunau mu thōopi jaauwi

19 jūrr maach meeun khabam khun jua ee mu thaslepüijugui ajim. Magbaawai makhuunau mu wau iekhanaa mu gaai mas waunaa pakuls gaai mu meerphëpüijugui ajim. Pari amau mag mu wau thōowiajā khääi thärjup n̄um ee deeu mu iiu phiidu a jaaumajim maachigcha.

*Jöoi Zebedeo ūanau ich chaain athee khäidu
jēeutarr*

(Mr 10:35-45)

20 Maimua i iekha öbaadēm ee, jöoi Zebedeo ūan ich chaain dūi bëewi nem inag jëwaagpamjö Jesús khūirphe phōbkha thunaachéjim.

21 Magbaawai Jesuu irig, —¿Khandamta ig u? ajim.

Magbaa ich ūanau, —Señor, magan ya puchta thu-maam khun Pörkhabaadeewai mu chaain mu khun numiita puch bigaau juppibá ajim, puch dāi iek theeg amkhīir: ãb puch juachaar gar, maagwai ãb puch juawē gar, Santiago Juan dāi igwi.

22 Magbaawai Jesuu warre chi chaainagta, —Pārau chan pāachdēu jēeu n̄umjā khaugbata n̄umgui ajim. ¿Pārau khūirjuawai mag pāachta warm khun khääi ürpai aag chikhamnau pāach dau aug wau n̄umjā mu dēnjo ãwatju aai nu? ajim amag.

Magbaawai amachdëu, —Ëera, marau ãwatbajup ajierram.

²³ Magbaa deeu Jesuu ichdëupai amag, — Chadcha pârau õrau pâach dau aphuu wau nûm ãwatma ajim. Pari mag mach juachaar gar wa juawë gar khäijä mach dëi ãba juppiju chan mua pöd jaauju khaba chirmgui ajim, ya jãig paawain mu Ayauta ichdëu khap jaauju aawai.

²⁴ Maach tagam khuun agjö ich Jesús dëi ogduba w  nurraajerr khuunau   urwai, mag warm khuunau i bigaau jupimaag khäidu j  eu nûm   rbaawai, chadcha am dëi maar th  ar ee khaba naajim.

²⁵ Pari magbaa deeu   waai maach appai kh  et thürkhanaa marag magjim, ich Jesuu:

—P  rau khaphu nûm, muig eegar ar amachta chi p  rkha nûm khuunan amachta chi p  rnaan aawai iek theeg nûm awi amach kh  ai sua eegpaim khuun d  i athuu aa jerram.

²⁶ Pari j  rr p  rau am d  nj   magju khaba n  mgu ajim pâach eepai. Magju kh  ai   bmua kh  aj   pâach eepai ichta thumaam khuun kh  aj     ru am kh  si sim khai, magan j  rr ich garmuata ich khapeenau nem mag abaawaij   am ipierr n  nuu aju aai simgui ajim.

²⁷ Maagwai ar ichta   gthar pawiaj     wandamau ich garcha juppi ahau apim kh  si sim khai, magan ichta s  i parhoobam khuun chogkhaju aai sim ajim.

²⁸ Mu p  ar kh  ai Emkhooi Iewaakha chirmj   mag s  i mach garmua chikham chogaagj   b  ebajim. Mu b  etarran s  i chikhamnag mach chogamkh  irta b  ejimgui ajim, mag chitmua

chikham jua machgau thōowi mag thōobarm gaaimua õor pōm sīi amach pekau ee preso sīsidumjö nām khūn öbeerkhapääin.

*Õor numí dau khīsu khithēem Jesuu monaautarr
(Mr 10:46-52; Lc 18:35-43)*

29 Mag wētumua Jericó phöbör ee naaimawi, deeu ērēu phöbaadeeu, õor pōoma Jesús ēudee wētjim.

30 Mag õor pōm wētum khad bigaau dau khīsu khithēem numí ohoodö durrajim. Mag durru-mua Jesús dichmam khaug athaawai ääakhamua, —Señor, pūta rey David khararr ag chaain ewagam khūn Iewaau marau nū narr. Maar apdurrum maar dau aug khaugbahur anaajim.

31 Mamū mag am ääakham ūrwia aig dich wētum khūnau amag meeurrarraw aajeejim, khīupamkhīr. Pari magumjā waragta Jesuug uhuukhamua, —Señor, jōoi David khararr Iewaa, maar apdurrum maar dau aug khaugbahur aajeejim.

32 Magbaawai Jesuu dānūisiwi mag chi dau khaugba khithēe arr khūn thürkhanaa, —Khani pārau mūrug pāach dūi apim khōsi nū? ajim amag.

33 Magbaawai amachdēu, —Señor, maraun pūrug maach dauta daujā wajaug paapim khōsi nāmgui ajierram irig.

34 Magbaa chadcha Jesuu am dau aug khaugwi, am dauhēu aaithū aaithū abaawai, warre daujā wajaug sīi bi eewe ich magta thaabatarrjō nāisijim. Mag amach dau monaaubapääiwai warag i dūi ērēubaadējim.

21

*Jerusalén phöbör ee Jesús dubimatarr
(Mr 11:1-11; Lc 19:28-40; Jn 12:12-19)*

¹ Mag wëtumua ya Jerusalén dakha Olivo durrsí gaai deeum phöbördam Betfagé anñm paaukhabaimaawai ich Jesuu maach ich däi wënurraajerr khüen eem numí thürnaa amag,

² —Cha maach khïrphee phöbördam sim ee ëréubaadët ajim. Nau pârav burro chi uuidam pabü gaaí jü sim ooimajugui ajim. Ag bigaau íchab chi chaaidamjä sïeju. Mag päächdëu oobaimam ëerwi aipidut ajim amag.

³ Mag päächdëu ëer waidurum oowi ãbmua khäijä päächig iekhaawai irig, mua ig chiraawaita arrum, mamü deeú jöpcha deepüiju abat a jaaujim, chi mag ichdëu päi sim khüunag.

⁴ Pari mag burrodam awaan mamkhïir ich khapeen püitarran, Ëwandum i jaaumie Zacarías khararrau phä püatarr eyaa öbërmkhïrta magjim. Mag irua phättarr gaai mag sim:

⁵ “Jerusalenpienag jaaubat:

‘Pârav warrgarwe nüajerr Reita sii parhoobam khüunjö khïir machag chukhu burrodam agtha chi jöoicha khaba khitum gaaita ya pääar aig urum’” a phä sim. (*Is. 62:11; Zac. 9:9*)

⁶ Mag amach chogbapääiwai chadcha ëréubaadëjim.

⁷ Mag wëtwi ooimaawai, chadcha ich Jesuu jaattarrjö chi burro uuidam ich chaai däi ooimajierram anaabá. Maimua ëer auwi, arrwi, ya ich Jesús sim aar pabaimaawai, amach khajüa ëerkhanaa

chi burrodam phō gar theerkhabapääiwai ag gaai Jesúš waaidubaadëjim.

⁸ Maagwai õor pōm th̄narr aawai, ãaur kh̄unau i maju ee amach khajūa ëernaa theerkhamaaawai, ãaur kh̄unau jūrr papiujöm th̄rrpnaa theerkhamajim.

⁹ Maagwain na wētum kh̄unaujā serereu khaawai ëudee wēdurum kh̄unaujā serereukhamua, “Uucha abarm Ŋwandam. Rey David khararr ag iewaajöm chan chukhukhum” aajeejim. “Ŋwandam, ich m̄uta p̄chdēu p̄ch jūrr p̄ibarm̄u. M̄ug Rey p̄ibarm gaaaimua ügtharm magwe onee aju aai n̄m” aajeejim jūrram kh̄unau.

¹⁰ Mamagag wētumua ya Jerusalén ee Jesúš dubbaimaaawai sīi phöbör ee õor thumta phogdubaadëmjö ajim. Magphöbaadëm̄an jūrram kh̄unau amach eepai, —Keena, jāan Ɂchijāg wounta jäg urúma? aajeejim.

¹¹ Magbaawai mag i däi õor pōm wēnarrum kh̄unau, —Ŋwandam i jaaumie Jesúš khabahab aajeejim, Galilea durr Nazaret phöbör ee bāautarr.

*Aai i jëeujem degmua Jesuu õor jarkhuitarr
(Mr 11:15-19; Lc 19:45-48; Jn 2:13-22)*

¹² Mag barwia Aai i jëeujem deg ooimaawaijā, sīi merrkau eemjö th̄n̄mta ooimajim. Magbaa mag ag ee Ŋwandamag ofrendakha deeg nem pēr n̄m kh̄un dawag jarkhuitipüinaa, phatkhon cambienaa dubur pēr n̄m kh̄un mesjā jēkhut s̄lepüimajim.

¹³ Magnaa amag, —Ŋwandamau ich igwia ich iek phā sim gaai “Mu diin sīi m̄rug jëeujem diiu” a

simta, pāachdëuta ag ee mag nem parhēpag pēr nāmua sīi chikham khūguurjem dikha wai naabma ajim.

14 Mag ñor dawag jarkhūipäiwi, ichta ag ee sīsiewai, dau khaugba khithéem khūn däi bë wëdu wëdu khithéem khūnpa ich aig bëemam Jesuu monaaupäi maajeejim.

15 Mam mag irua ñor monaaupäiukham phadnaan chi pörkha nūm khūnau Moiseeu ley phā pñarr jawaag chi machnaan däimua amach daúacha mag irua ñor monaaau sim oo nūm däi, chaainaupa i thö iekha nūm iekhau “Rey David khararr ag Iewaajöm chan chukhukhumkham” ūrbaawai,

16 meeukha nūm iekhau khñir mor chigpai chi Jesuugta, —¿Mag serereukham khūnau iekha nūm pua ūr chirá? ajierram irig.

Magbaa ichdëu, —Muakha ūr chirumgui ajim. Pari pārau Êwandam iek phā sim gaai thüürwai ooba aajeeb, amau mag serereu aju igwi David khararrau,

“Chaain daumeraam khūn däi agtha jūd dō khithéem khūndamaupa irig jëeujem” a phā pñatarr. *(Sal. 8:3)*

Ma chan pārau bñurjā khñir ee paba naabma ajim amag.

17 Magnaa warag ichta aigmua mawia jūrr ag dakha phöbördam Betania anumag petajim. Mag mawia ich mam warag khäi ëejim.

*Jesuu igo phuapitarr
(Mr 11:12-14,20-26)*

18 Mag mam khāi ëewi deeu edpherre Jerusale-nag urumua Jesús iek i jāsöö aadëjim aajem.

19 Mag i jāsog thunum ee, khud bigaau igo bū dūnum oo athaawai ag gaai chi jō simpii awi aar oon majim. Mamu oon maawai sīl bū parii dūnaajim. Mag ag gaai ooba abaa pabüugta wounagamjö, —Pu jāg sim khai, jāgan mūg atagjā ich jāg chëba sīrrajugui ajim.

Pari irua mag iekhabaawai chi igo bū warre phuabaadëjim.

20 Maachdëu mag oobaawai dauderraa nūm iekhau marau irig jēeu naajim, jāga jāg warre dēgölpta jāg phuabaadë.

21 Magbaa ichdëu marag magjim:

—Pārau pāachdëu Ŋwandumag jēeuwaijā pāachdëu jēeubarmjö aju khūirjunaata jēeukhiin, mua mūg pabū phuapibarmjöpajā khaba, ag khāai phithur-charam nemjā wauju. Jāgkhiin pārau mūg Olivo durrsīigjā, “Mūigmua mawia jūrr phūas ee ierpabaad” akhiinjā, chadcha pāachdëu iekhabarmjö ajugui ajim, pāar ipierr.

22 Mag pāachdëu jēeubarmjö aju khaphūnaata pāach nem jēeuwaijā jēeumūn, pāachdëu jēeubarm nem pārau paarpaju a jaaujim marag.

*Jesús juu theeg
(Mr 11:27-33; Lc 20:1-8)*

23 Maimua bëewi deeu Jesús Aai i jēeujem deg dubchëjim. I maig õrag Ŋwandum iek jaau sim ee, phadnaan chi pörkha nūm khūun düi judion-aan Asamblea eem chi pörnaan i aig bëewi irig jēeuchëjierram:

—¿Khai thöwiata jāg maig nem pēr narr khun
pua dawag jür wérppüjjí? ¿Khaíuta jāg purug pachta
nem iek theeg apijí? Marag jaaubá ajierram.

24 Magbaawai jūrr Jesuu amag, —Magan nacha
märug jaaubat, muajā īchab pārag jēeu ookhimgui
ajim: Mua jēebarm pārau märug jaaumhn, magan
muajā pārag jaaujugui ajim, cha pāachdēu märug
jēeu nām. Magnaa chadcha amag,

25 —Pārau oowai, ¿khaíuta Juan pājjí ajim, jāg
amach khaibag Ņwandamag chugpaapi jaaunaa
ōorjā pör choo nərramkhīir? ¿Ēwandamau ajī,
wa sīi mug jēb gayam khunau chogpäiwiata jāg
nərrajīwa? ajim.

Magbaa amach appai iyūu nəmua, —Maadēu
irig, “Ēwandamauta pājjim” akhiin, magan jūrr irua
maachig, “Jāg magumta pārau irua jaau nərrarr
iek ükhabajierráma?” aju.

26 Pöd maadēu, “Ōrauta pājjim” ajujā khabamgui
ajierram. Maadēu magkhiin thumaam khunau i
igwia “Jāan chadcha ich Ņwandam i jaaumieta jāg
nərrajim” aajeewai, eeu dēgölp ūrau maach mokou
bar thōodukhamgui ajierram.

27 Mag warag irig jaauju khaugbamgui ajierram.

Magbaawaита ichdēu amag, —Mua pārag nem
jēeutarr pārau märug jaauba aawai muajā pārag
jaaubamgui ajim, khai thöwiata mua jāg nem wau
chitá.

¿Chijā khunta ügthar öbérju khai?

28 Mag ichig jaauba abaawai mug nem īgkhaadam
jaaujim:

—Woun ãb chaain numí wai sñejim aajem. Biek ãb chi jöoirag, “Iewaa, ñis mñ uvadö ee phidkhabamí” ajim anñm chi ayau.

²⁹ Magbaa chi iewaa, “Mñ mamapha chirñmgui” ajim aajem. Maimua khñirju sñi awiata, “Magan mñ majugui” awia majim aajem, phidkhaan.

³⁰ Maimua jñrr ich iewaa chi ñudeemñgjä ich agjö phidkhaan mamkhñir jaaujim aajem. Magbaawai maguan chadau khñchag, “Magan mñ phidkhaan majugui” ajim anñm. Pari mag maju atarrta chadcha mabajim aajem.

³¹ Mag nem ñgkaadam jaauwia, aig ûr narr khñunag jñrr, —¿Chijñgua pñrau oowai ich ayau khñsi sñerrjö i ipierraaj ajñ? a jëeujim ich Jesuu.

Magbaa, —Chi iewaa chi jöoirau ajierram, chi cuento ûr narr khñunau.

Magbaa deeu ich Jesuupai iekhakhagmamua, —Roma durram gobierno athee dëbpaar jëeujem khñun chi khaibgam khñunta ñuin amach durpa theegau parhooba sñerrjëem khñun dñi pñar khñai ügtharcha öbérjugui ajim.

³² ¿Jägwi mag chirá? Juan chi ñor pör choomieu, jäga ñwandam dau na wññrraju aai nñ a jaaumam ûrwi pñrau ükhabam daar, amauta pñar khñajä ükhatarr aawaima. Pari pñrau magba irua jaau nñrrñmjä ûrnnaa irua nem waaujerrjä pñach daúacha oojerrta, pñach khaibag khñirjuvia ñwandamagjä chugpaapi jëeubajieramgui ajim amach khñircha.

*Khaibag sñsidñmta nemjñr thña narr
(Mr 12:1-12; Lc 20:9-19)*

33 Maimua ich Jesuupai, 'Urbat, deeum nem īgkhaadam pārag īgkhakhimgui ajim.

Maimua īgkhabaadēmua magjim: 'Woun ābmua uvadö jīirjim aajem. Mag jīirwi, ag igaaau thuur phāurdāpāiwi, chi uva chō piirjāujujā waunaa, didamjā nasādjö ügthaa ēu dānāujim aajem, ag gaaimua warp dawaa oo phāurdādā aag. Mag thum wajapha wau sīunaa, chawag mam khōchhabaadeewai, chi nemjīirdö deeum khāanag alquilaapāiwia, ichin jūrr deeum durr warp petajim aajem.

34 Maimua ya chi uva waaubaadēmcha khīirjunaa jōoirau ich chognaan pāijim aajem, ich paatēm agjō ich athee deepūimkhīir.

35 Pari mag chi chognaan amach aar bardātkhabaimaawai, chi uva thā narr khāanau purphōbaadēwi, āaur khāan gaai sīi mas waunaa, āaur khāan warre khēchpāinaa maimua pogkha mokoujā barmaajeejim anaabá.

36 Magbaawai deeu jōoirau jūrr khapanaa pāijim aajem. Pari makħānnjā amach aar barpinaa chi nacha bēetarr khāan dāi arrjōo ajierram anaabá.

37 Maimua ya ābmiecha paawai jōoirau ich chaai pāijim aajem. I khīirjungan ich chaai aawai i ögkhaju awiata pāijiebma.

38 Pari warm khāanau mag i ögkhajujā khīirjuba, sīi warag amach aar barpinaa, "Keena, chamħata chi iewaa aawai muqūata māg atagjā jūrr ich aai nemjīir jāuju khabahab" ajierram anām. "Jāg sīpī warre maadēu i thōopāiju, māg uvadö jūrr maach dēnħħa awaag" ajierram anām, amach appai.

39 Mag, chadħha khapanaa māħħanu purphōbaadēwi chi nemjīirdö chaaur warp arrnaa

thõopäijierram aajem, ich jöoi iewaa ãba.

40 Mag jaaunaa jürr ich iek ūr narr khuuñagta, ichdëu nem īgkhatarr igwi, 'Pārau khiiñjuawai īsjā agtha mag uvadö sim anaa chi th̄a narr khuuñjā ich akhūñpai akhiin, ḷjāgaju khai jöoirau magum wounaan däi? a jeeujim Jesuu amag.

41 Magbaa amachdëu, —Mag amach khaibag sīsidum paar amachdëu warm khuuñ däi aajerrjö amach dënjo am dau aug khaugba, irua agjö am khēchpüjuuta. Magnaa jürr chadcha ichig phagju khuuñagta irua alquilaa p̄ajugui ajierram, ag jaar paawaijā chi nemjödam ichig ich paat deemkhii.

42 Amachdëu magbaawaita Jesuu amag magjim:
—*Pārau chan būrjā Ēwandamau ich i jaauñienag ich iek phāpitarr gaai jaau sīsidum thūñwai ooba aajeeb,*

“Di ëu narr khuuñau isegtarr dibigta jürr chi dihād jārramkha sīsim” a sim?

*“Ēwandam maach Pöröuta mag dibig wajaphamjö api sīewai Õrau oowaijā ūuuta oo nūm” a sim,
ich iek gaai jaauwai. (Sal. 118:22-23)*

43 Magua mua pārag mag chirumgui ajim:
Ēwandam pāar thāar ee ichta chi Pörkhaju atarr chi Pör khaba, deeum khuuñ judionaan khabam khuuñ ichdëu khōsi simjö nem wauju khuuñ dūita am Pörkhaju ajim. [

44 Maimua mag mua dihād a chirumjā mūch ig-wiapaita mag chirumgui ajim. Chi mū iek ükhaba sim wounan, juau ogthom mag dibig är burrwi ichdëupai ich gaai mas wau simjöta sim; maimua mag ükhaba nūrrumta meemēn, jürr mū mag dibig pōmaamjö chirumta i är buudimamjö ajugui ajim.

Jesuu mag sīerran mag i iek ükhaba sim mee-baadeewai warre khīmie durr barpüjuuta jaau sīejim.]

⁴⁵ Mamū mag irua jajawagmam ūrwi phadnaan chi pörnaanau Moiseeu phā pūatarr wajapcha uarkhaajem khūn dūimua khaug athajierram, amachdēu ich iseg nūmta jaau sim.

⁴⁶ Mag amach khīir iekha simta khaug athaawai jūrr ichta pūr arram khōchkha phōbaadējim. Pari Jesuu chadcha Ēwandalmau nem jaaupi simta jaau nūrrūm thumaam khūnau khaphū narr aawai amachta jūrr khaigbaju khīrjuwi i chig abajierram.

22

*Õor juu pūrtarr phiesta
(Lc 14:15-24)*

¹ Maimua deeu nem īgkhamamua õrag nem jaau-mamua magjim:

² —Ēwandalmagta amach thāar ee ichta chi Pörkhapi nūm khūnan, rey āb simua ich iewaa juu pūrmkhīir phiesta wautarr ee õor bëetarr khūnunjöta nūmgui ajim.

³ Mag phiesta ee bëemkhīir ya õrag jaaukha thūnarr aawai ag ed pabaadee chi reíu deeu ich chognaan püijim aajem, mag bëeju arr khūn aar jaaubathuurwai bëemkhīir. Pari mag jaaubathurmjā bëebajierram aajem.

⁴ Magbaawai jūrr deeum khūn püiwia amag, “Thachin ya sīi khōjupaita sim, māch nemchaain õtpaa wai chirarr khēch auwi aata wau thūnūm; juu pūr nūm phiesta ee wëttarrau’ a jaaubat” a jaaupüimajim aajem amag.

⁵ Pari par mag deeu iek jaaupäitarrjä bëebajierram anaabá. Mag chi bëeju arr khüun eem ãaur khüun warag amach nemjir oon örëubaadee tagam khüun pogkha amach phidag ee wëtjierram aajem.

⁶ Maimua ãaur khüunau warag mag chi rey iek jaau wënurrarr khüun pür auna parhooba am gaai mas waunaa warag khëchpäijierram anaabá.

⁷ Magbaawai chi reiu khïir machgau ich soldaanag mag ich chognaan khëchtarr khüunjä agjö khëchpi jaaunaa am phöbörjä warre örpi jaajim aajem.

⁸ Maimuan chadau deeu ich chognaanag, “Nemen thum khïir khaug thanum, jua pürju phiesta athee; pari chi thürpäitarr khüun chadcha chi bëeju khüun khaba arr aawai am bëebajierramgui” ajim.

⁹ “Jägan jägbarpí kaaijä ee wëtwi mä chaai jua pür num phiesta ee bëemkhïir, thum päächdëu oomam khüunag jaaupetat” ajim anum amag.

¹⁰ Magbaa chadcha chi chognaan wëtwi kaaijä ee amachdëu oomam khüun thumaa aibëejierram anaabá, õor wäjäaun düi chi khaigbam khüunpa. Deg pachënaa oowai sii dijä pöm simta õrau phëu wëjoojim anum.

¹¹ Maimua mag õor thumaa deg paaukhapinaa chi reiu oon maawaijä, bëe num khüunag jüamkhïir awia irua khajüa phëderjä jüaba, woun äb ag ee sierrau sii parhoobam khajüata jüa sim ooimajim anum.

¹² Magbaawai chi reiu irig, “¿Pä jäga jäg warm khüunjö phiesta eem khajüa jüaba simta mäig dubjí?” ajim anum irig. Pari magamjä büürjä i iek

jüu aba, ichig khabamjö sīsijim anum.

13 Mag par jëeu ahaukhamjä ich iek ükhaba abaawai mes gaai thëp paa narr khunagta, “I bü dëi juapa bùurnaa daaugajär khichag ee barbapüt” ajim anum chi reiu, “i gaai wajaugau icharaucha bïenaa ich mag agää agää sìerramkhii.”

14 Mag nem īgkhaadam jaauwia ich Jesuupai, ‘Ugthar öbérjujä mag phiesta ee õor pöm thürkhuiwia khapan khaba bëetarrjöta sim ajim. Ěwandamaun ich aar õor pömta wëtpim khōsi sim, mama chi chadcha öbérju khun chan khapan khabata durrumgui ajim.

Reígjä deenaa Ěwandamagjä ich paat deepi jaattarr

(*Mr 12:13-17; Lc 20:20-26*)

15 Pari mag irua nem īgkha sim amach jügaagaa khaba aawai fariseonaan amach ap iekhawi ibépjierram aajem, jäga Jesús ich iekha sim gaaimuapai imeraa pur awaag awi irig jëeucheeg.

16 Mag ya ibépwí narr aawai amach ee amach igar narr khun eem päijierram, deeum khun agjö chi rey Erodes igar narr khun düi. Mag amach päibaawai bëewi magchëjierram:

—Maestro, marau khaphu nüm, pua chadcha ag eyaata nem jaaunaa īchab jägata aju aai nu a jaajem, Ěwandamau nem jaaum sim eyaa wënurraag. Pua chan sii õrau amachdëu nem jaaum aig nem jaaum nümagjä pach khügurpiba wa sii pachdëu oowai magjoo abaawai ag bürre sii magau aba aajem.

17 Magua marau purug jéeum ig nám: ¿Pua oowai chadcha maach meeun judionaanaujā durrpierram khūn rey Roma sijemugta impuesto phagju aai ná, wa phagju khaba ná? aichéjierram irig.

18 Pari Jesuu ya mag am ibépwi khírju námjá khaphu sijerr aawai júrr ich garmua amag, —Páraun pāach khaugbampii naabma, ¿khanthee pārau jág mā imeraa pur auju ēkha náma? ajim.

19 Magnaa, Murg oopibat ajim, khaniuta pārau débpaar phaagjē.

Magbaa irig phatkhon denario anám áb oopi-jierram.

20 Mag ichig denario áb oopibaawai, —Párau oowai, ¿khai khírta khai thür düi ag gaai sī? ajim.

21 Magbaa amachdēu, —Romaam rey César khír khabahab ajierram, ich thür düi.

Magbaawaita Jesuu amag, —Mag khai magan reíg ich paat deenaa Êwandamagjā agjö ich paat deebat ajim.

22 Amachig mag iekhabapääwai sī jügderraanum iekhau warag amachta khír éréubaadéjim.

*Êwandam chan oob mag chi khécham khūn
Êwandam khabam*

(Mr 12:18-27; Lc 20:27-40)

23 Ich mag edcha íchab saduceonaan eem khūnjā agjö Jesús aig bëejierram. Mag saduceonaanau jaauwai, maach meebaaréem chan maach akhaar tag iiuba aajem aajem. Amach mag nem jaau sijerjéem gaaimua, iyúmamua juau ogthom irig magjierram:

24 —Maestro, jöoi Moisés khararrau Êwandam iek phā puarr gaai jaauwai, woun áb uai wai simta

chaaijā chukhu meemān, magan mag chi meetarr khod ābam wai sim khai, magua ich khojaau auju aai sim a sim, ag däi ich naamāu chaain ooba arr aawai jūrr i athee oo deeg, mag oo deebarm i chaainkha nāisimkhīr ajierram irig.

25 Maimua amachdēupai warag irig nem īgkhamamua magjierram: 'Biek āb māig maach meeun ee emkhooin siete naajim aajem, ābam khod appai. Am naam chi nacharamua uui auwia chaaijā chukhu meejim aajem. Magbaawai ag ēudeemua ich khojaupai wir aig aujim aajem, ich naam thār okhoopimaaugau awi.

26 Pari majā pōd ag dūi chaai ooba meejim aajem. Ich mag ewagam khānājā ābam uuiraupai warm meemam ēudee theg ahaugmamua mag siete narr thum thegdūpāijim anaabá.

27 Maimua ya ābmiecha paawai chi uuijā meejim aajem.

28 Mag ābam uuiraupai ābam khod appai siete phēpūitarr aawai māg atag thumaam khān iiu phiidutkhabarm edjā, ḡmag uui chijāg dēnkha sīsijuma, chi nacha autarr dēn wa ēudeegam khān dēn? a jēeujierram irig, juau ogthom.

29 Magbaata ūr nām jūg eyaa Jesuu amag, — Pāran okhoota iekha nāmgui ajim, Ēwandam iek phā sīsidūm gaai jaau simta i jua theejā khaugbata iekha naawai.

30 Meetarr khāndam thumaa iiu phiidutkha phöbaadēm chan būrjā jua pāpār abajugui ajim, ya am ügtharm Ēwandam chognaan thānām khānjo nāisiju aawai.

31 ḡPārau ooba aajē, Ēwandamau ich iek phāpitarr

gaai mag õor ötarr khuun deeu iiu phiidutkhaju igwi,

32 “Ichta jõoingar jõoi Abrán khararr Êwandam anaa ïchab jõoi Isá khararr ag Êwandamau maimua Jacob khararr dënjà agjö” a sim? Irua mag makhuun jõoin agtha meeba numjö iekhatarr aawai Êwandam chan oob mag chi khecham khuun Êwandam khabam. Êwandaman chi iwam khuun Êwandamaugui ajim. Irigan nawe khechtarr khuun awiajä agtha iiu numgui ajim.

33 Mag nem jaaumam ūrwia, chadcha thum chi ūrmam khuun jügderra naajim.

Êwandamau nem waipi jaau sim chi wajapcharam
(Mr 12:28-34)

34 Jesuu mag saduceonaan warre khüpaa sübarm fariseonaanaau oobaawai, jürr amaun chadau i phithurg chukhu pur auju awi,

35 ab am eem Moiseeu ley phapatarr jawaag chi mach ich Jesús aig bëewi irig,

36 —Maestro, Moiseeu ley phapatarr gaa, ¿chijäg iekta tagam khuun khääijä chi wajapcharamwa? ¿Khanta ūruucha Êwandamau maachig waupim khösi si? ajim irig.

37 Magbaawai Jesuu irig, —Chi wajapcharamen, “Maach Êwandam si par iiupai khaba, puch thärauchata khösi abá” a pha simu ajim irig.

38 Tagam ley urkhapi jaau num khääijä maata chi wajapcharamugui ajim.

39 Magnaa deeu ichdëupai, Āb agjö ich agjöpaimuu simgui ajim. Ma sii “Puch khapeenjā wir aig puchjö daupii abá” a sim.

40 Moiseeu ley phā pūarr thum tagam khūun agjö Ņwandum i jaaumienau jaaujerrpa mukhūun dau numiim gaaimuata öbërdütkha nūm. Mukhūun numiita wajapha ṫurkha simūn magan tagam khūun ṫurkhapi jaau simjā thum ṫurkha simgui ajim ich Jesuu.

¿Mesías khai iewaa aji?
(Mr 12:35-37; Lc 20:41-44)

41 Mag chi fariseonaan agtha āba biirdū thūnum ee,

42 Jesuu amag, —Pārau mag õor peerdu awaag Mesías anūm bēeju ig iyūu aawai, ¿khai chaai aju khai a khīrjuba aajē? a jēejim.

Magbaawai amachdēu, —Jāan warrgar jōoi David khararr ag chaain ewagam khūunauta oodeejugui ajierram.

43 Magbaata ich Jesuu amag, —¿Pari jāga mag David chaain ewagam khūun dēn abarju, ich Daviijā mag ich Ņwandamaau pāiju aajerr igwi i Pör a iekhatarrta? Irua mag iekhaawai, ¿ich Ņwandam Akharauta mag iekhapibajī? ajim.

44 ¿Pārau khaugba nū, ich Ņwandamaucha iekhatarr Daviu phātarr? Mag irua phātarr gaai mag sim:

“Maach Pör Ņwandamaau mū Pörög, ‘Mach iek theeg chirāmjö aag mū dūi āba mū juachaar gar jupbā’ ajim ‘puch oomapha aajem khūun thum mua puch jua ee pūrkha dee nūm ora.’”

(Sal. 110:1)

45 Mag ich David khararrauchajā Ņwandamau püiju aajerr igwi “maach Pör” a iekhatarrta, ɿjāga pāar iek mag í David chaain ewagam khuuñ dēnpai aju anú? Mag sii i chaaipai aju akhiin, ich paarmua mag “maach Pör” abakhamgui ajim Jesuu amag.

46 Mamu par irua mamagkhamjā ãbmuajā büdam ãbjā jüu aba aajeejim. Magtarr aigmua atag ni ãbmuajā tag irig iek chigaapaijā jéeuba aajeejim.

23

*Jesuu fariseonaanag iekhanaa chi
machnaanagjā iekhatarr*

(Mr 12:38-40; Lc 11:37-54; 20:45-47)

1 Magtarr khur Jesuu õragjā ūrmkhiiř iekhamamua marajā magjim:

2 —Chi machnaanta fariseonaan däi Moiseeu ley phā püarr jaaujem khuuñau.

3 Magua amau jaau nüm üruraa pāachig jaaukham ipierraab abat. Mamu oob amau aajemjö chan amiet ajim. Jäkhuñnan amach ipaarmua Ņwandam dau na ajapha nem waapi jajaau aa-jemta amachdëu chan amachdëu jaau nümjö nem wauba sïerrjëem.

4 Magnaa nem jawaagjā amachdëu nem jaauum aigta jaau sïerrjëem. Jäg nüm aig õor ür nem chukhümta jiirpüpüikhämjöta naabahab ajim, õrau wauju khaba atcha phithurgkhamta waapi jaauwai. Õrag mag nem jaauwaijā amaun amach ipierraata api nüm, mamu mag nüm chan amachdëujā amachdëu nem jaau nümjö waujööopaijā khaba nümta mag sïerrjëemgui ajim.

5 Am nem waubaadëm n,  rag s i amach oomkh irpaita nem wau s ierrj em, amachd uta wajapcha  wandam iek  kha naawai i d i wajapcha n m amkh ir. Amach mag n m awi,  wandam iek ph  s isid m gayamjö j rr deeum gaai ph naa, ch dam gaai  up inaa, amach piudau gaai j p inaa dag gaaij  j ap imaajemgui ajim. Mag n m d i  chab amach khaj ahi gaaij  nem b b rgta jijraa j ajemgui ajim.

6  or khapanag ee thach khoowai, wa s i  wandam iek jaaujem deg kh ij  biird awai, amachta sie wajapcharam gaai juupjemgui ajim,  or kh irphee thumaam kh unag amach oomkh ir.

7 Magnaa kaaij  ee  r au amach saludaawaij  amaun amach th  iekhapinaa amachig maestro apim kh sita s ierrj emgui a jaaumajim.

8 Mag jajawagmamua, 'Pari p ar m  d i khapeerkha n m kh un chan m  iek  kha n m gaaimua thum agdauj p ai naawai, p achig "maestro" apiju khaba n mgui ajim, chikhamnag. M uta p ar Maestroou ajim.

9 P ar Aaij   bpaita wai n m; ma  gthar s ejemu. Magua, muig eegar chan p ach garmuaj  oob parhoobam kh unag  wandamagamj  "aai" ich miet ajim.

10  ba m ch chi Cristopaita p ar P rkha chir awai, oob p achigj  "maach p r" apimiet ajim, dich khapeen  ba th n m kh unag.

11 Magju kh ai  b kh ij  p ar ee ichta chi p rkham kh si sim khai, warag thumaam kh un chogkhaju aai sim. Mag n m aigta  wandamau oowai chi wajapcharamkha simgui ajim.

12 Mua mag chirumun, ar amach thöwia chikham düi athuu aajem khun mug atag paawai jürr Ëwandamag chaigpa oo s̄isid aju aawaita mag chirum; maimua ar mag amach düi athuu n̄mjä büürjä am ichaaur aba s̄ii warag serbiibamjö aajerr khunta jürr Ëwandamau warm khun khāaijä ürpai apiju aawaita mag chirumgui ajim ich Jesuu.

13 Maimua mag iekhakhagmamua magjim: 'jË, pääarjä agjö chi machnaan düi Moiseeu phä p̄uatarr iek wajapcha uurkhaajem khun! Päran pääachdëuta ürcha Ëwandam iek khaphum anumta Ëwandam aar öbérjujä khaugba n̄mgui ajim, pääachdëu ükhaba n̄m gaaimua. Mamä mag numta õrau i aar öbérju ëkhaawajä warag chi öbeerjem döig chawag khecheu ahaukhamjö aajem, õor khūgur wai n̄mu, Ëwandam iek ükhapimaaugau.

[

14 'jË, apdurr, pääar chi machnaan düi Moiseeu phä p̄arr iek ajapcha uurkhaajem aajem khun! Päraun s̄iita khoopaa uuin juagam nemdamjä khechthug aumaajerramgui ajim; magnaata s̄eukha warag am kõit Ëwandamag j̄eeu nuu aajerram, juau ogthom pääach magba n̄m amkhiir. Mamä pääach jäg n̄m paar jürr Ëwandamau Ichab pääar gaai sua khabajugui a jaaujim.]

15 'jË pääar Moiseeu ley phä p̄arr jawaag chi machnaan chi mag ley wajapcha uurkhaajem aajem khun düi! Pääachdëuta Ëwandam ipierraacha n̄m awi pääach dënjo ükhapi awaag warpham

magwe jaau w  n  rraaajemgui ajim. Mam   mag n  m  n, chadcha p  ach iek   khabaadee p  ach kh  aij   athuuchata khaibag paap  imaajem, p  achj   amj     wandamau kh  mie durr barkh  uiju ayaa amkh  ir.

16   E, p  aran s  i p  achj   dau khaugbamj   n  mta agj   dau khaugba khith  em kh  un juu gaai   ud   arrumj   n  mgui! ajim amach kh  ircha. P  ach mag n  m gaaimuata p  ar iek mag “Aai i j  eujem di igwia nem wauju a iekhatarr chadcha wauba awiaj   id  u mag sim” a iekhaajemgui ajim amag. Mam   j  rr “Chi Aai i j  eujem deg ph  r th  n  m igwiata nem wauju a iekhaawain chad ichiita waub khaba wauju aai sim” aajem, “  wandam d  nkha sim igwiata mag iekha naawai.”

17   P  aran warag kh  irjugj   chukhunaa dau khaugbamj  ta th  n  m! P  ar kh  irjug paraa naakhiin, chi Aai i j  eujem diita ajapcha s  ebahab, chi ph  r kh  ai. Mag sim ee s  ewaita ag eem ph  rj   agj     wandam d  n  eg pa s  ebahab ajim.

18 P  ar iek   chab mag “S  i chi Aai i j  eujem deg nemchaain phaag nas  dj   wau sim igwia nem wauju atarr wauba awiaj   id  u mag sim” an  m. “Pari mag nas  d gaai ofrenda sim igwiata nem wauju abarm  n chadau ichiita waub khaba wauju aai sim” aajem.

19   Khaugabnaan!   Magan p  ragan chi nas  d kh  aij   chi ofrendata wajapcha s  eb? Nemchaai ich appai chan wajaug chukhu simgui ajim;   ba mag nas  d gaai aus  ubaawaита wajaug aad  p s  ebahab,   wandamau ich d  nkha athaawai.

20 Chi mag nas  d Aai i j  eujem degam igwiata

nem wauju a simua chan ãba chi nasãd igwiapai khaba, ag gaai chi ofrenda paa sim igwiapata iekha sãebahab ajim.

21 Maagwai chi Ŋwandamag jëeujem di igwia nem wauju a iekha simuajã sãi mag chi di igwiapai khaba, Ŋwandam igwiapata iekha sãebahab, mag degta Ŋwandam sãejewai.

22 Maagwai edjã igwia khãijã nem wauju a iekha simuan mag edjã igwiapai khaba Ŋwandam igwiapata iekha sim, chi edjã Ŋwandam khu juupjem aawai. Mag i khu juupjem igwiapa iekhaawai ich Ŋwandam igwiapata iekha sãebahab ajim amag.

23 ’;Ë, pãar Moiseeu ley phã pãarr jawaag chi machnaan ag iek wajapcha uurkhaajem aajem khãun dãi! Pãraun pãachdëuta Ŋwandam na wajapcha nem wau nãm awia, i paat agjö deeg pãach nemjir bã daiicharam gayampa Ŋwandamag ofrendakha deejem: pãrau anis eemjã deenaa comino eemjã deejemgui ajim. Pari mag nãmta jûrr mag ley Moiseeu phã pãarr gaai ag khãai nem wajapcharam jaau simjö aju chan khîir eejã paba aajemgui ajim. Pãrau chan wir aig pãach khapeen dãi agpierraanaa am dau aug khaug paraa nãm dãi ïchab Ŋwandam iekta ogdaba ich jãg ùkha wënurraju aai nãmjã khîirjuba aajemgui ajim, majã magumta ürcha wauju aai nãmta. Magnaan chad tagam nem pãachdëu wau nãm pãaba ich jãg dee wënurraju aai nãm.

24 ¡Khîirjug chuknaan! Pãach pem aawai pãran dö dö nãm dãi sãi pagatjöm khãijã döbapäimua pekaudam waumaaugau awi, ajapha sãnaata doo-

jerram. Pari jūrr pekau pōm camellojökhamta sīi üipüi nūmjö nūm chan pāar gaai mas khaba aa-jemgui a iekhajim amach khūircha.

25 'jË, pāar Moiseeu ley phā pūarr jawaag chi machnaan maimua mag ley wajapcha uurkhaajem aajem khūun! Pāach i aawai pāran sīi pāach juagam nem ürūm chi memerkhögpaita ukhakha aju khūirju sīerrjëem, mag memerkhööm ee khāijā döbaawai Ěwandum dau na pekau waumaaugau awi. Mamū pāachdēu chikham nemdamjā pāach dēnkhā auna waragta phatkhonjā nem pōm paarpam khōchkhā thānūm gaaimua pekau pōm nūm chan isegba, ni Ěwandumag chugpaapi jēeujujā khūirjuba sīerrjëemgui ajim.

26 'Moiseeu ley phā pūarr wajapcha uurkhaajem khūun anūmta khaugabnaan! Jāg thach khoopierr nem jā ukhakha aajemjö, ḥjāg pāach thāarta nacha Ěwandumag üpibamma? Pārau magta amūn chadau ürpai khaba pāar thāarpata wajapha wēnūrrajugui a jaaujim.

27 'jË, pāar Moiseeu ley phā pūarr ajapcha uurkhaajem aajem khūun ag ley jawaag chi machnaan düi! Pāran sīi õor aukhērtarr jēbdijöta sīsidūm. Sīi daaugajärpai oowain wajapha jarnaa ooimū wau sīsidūm; pari mag sim ag ee ierr wa ookhiin, sīi maach inaa pa appaita thuphāau nūnūidūm.

28 Pāarjā magta thānaabahab ajim: Sīi khūir eerpaawain õor wajaauga thānūm; pari pāar thāran khaibagauta sīi ãr sīsidūm.

29 'jË, pāar Moiseeu ley phā pūarr jawaag chi machnaan maimua mag ley wajapha uurkhaajem

aajem khuun! Pāraun pāach magba num amkhiir, warrgar pāach jöoin Ņwandum i jaaujerr khuun chadcha ðor wäjäaun arr aawai agtha khiir eyaa wai wenurrum awia, am aukherttarr jā ürjā sirppapiba warag nem ooimu wau sisiu aajemgui ajim.

30 Magnaa pāar dēn, “¡lh! maachta maar jöoinau mag Ņwandum i jaaumien kheechjerr jaar narr akiin, marau chan am dēnjö mag maach juu paarmua dui am khechbakham” a iekhaajem.

31 Pari sii pāachdeu mag nemuapai pārau pāachdeujā khaphu naabá, pāach mag warrgar Ņwandum i jaaujerr khuun khechmien chaalinkha num.

32 Mag akhuun chaain aawai ū pāachdeujā agjö ajurauma mu duija ajim amag.

33 ’¡Khaibag, nemkhor chi benen paraamjönaan! Khanii pāar jāg thenumta khimie durr wetba peerdubajupa. Pāar chan peerdubam.

34 Khaphu abat: Mua pāar ee much i jaaumien p*ü*wia khiiirjug khaugkham khuunjā maestronaan dui p*ü*ju. Pari mag mua am p*ü*ibaawai ãaur khuun pārau khechp*ü*wia ãaur khuun sii pakuls gaaijā buurnaa khechmaju; ãaur khuun pārau purnaa pāach Ņwandum iek jaaujem deg wuja wumaju; maagwai ãaur khuun amach pur aupiba deeum phöbör ee khaija dur wenurraaawai agpierr pārau am ēudee khoojem nem ēudeemjö ēkhaju.

35 Pāach mag thenum gaaimua, warrgar Abel thotarr aigmua ewag pawiajā ðor Ņwandum na wajapha durarrta khechmatarr bag ãrtarr thum jöoi Zacarías Berequías iewaa Aai i jeeujem deg tho naawai bag ãrtarrpa Ņwandumau thum pāach gaaita

thüpüiju.

³⁶ Cha mʉ iekha chirʉm iekhau warrgarwe pāach jöoinau maagjerran pāach chi ū ūwagam khʉn gaaita pajugui ajim, pāachdēujā amau nem waaujerrjōta wau naawai.

*Jesuu Jerusalén phöbör üapärtarr
(Lc 13:34-35)*

³⁷ Mag Jerusalén phöbör ee Aai i jëeujem deg simua üapärmamua magjim: '¡É! ¡Aay, Jerusalenpien! Pāraun chadcha warrgarweta Êwandamau ich i jaaumkhīr chogpüi nʉm khʉnñā kha khōchkhaba, warag mokoujā bar wai nʉmua khēchpüimaajemgui ajim. Biek khapan mua pārag jaaujejimgui ajim, ãthārr ʉuirau ich chaaindam thumaa ich ich eegar thoor wai juupjemjō pāar thaa wai chitaag. Mamʉ magtarrjā pāachdēuta būurjā mag khōchkhabajierram.

³⁸ Jägtarrau nau pārau oomaa abarju. Nau mʉ mag chitʉu awia petaawai pāar sī di pariim ee wouchnaan phēpʉabajēmjōta pāach appai nuisijugui ajim, khaigpērjūjā chukhu.

³⁹ Magbarm aigmua tag pārau mʉ oobam ajim. Pārau mʉ oojuun, ãba ya pāachdēucha deeu mʉ urum oowi, “Uuchata Êwandam pua pʉch jūrr pʉch Chaai maar athee Reikha püibarm” anʉm aigta deeu mʉ oojugui ajim.

24

*Aai i jëeujem di õrau pogueupüiju Jesuu jaautarr
(Mr 13:1-2; Lc 21:5-6)*

¹ Jesuu Aai i jëeujem deg mag õrag nem jaaū sī awia öbérbaadeeu mag chi Aai i jëeujem di ig

iyüü n̄amuata marau irig jaau naajim, di pöoma s̄i
joothuthud ëu dñnam.

² Magbaawai ichdëu marag magjim:

—Pärau jäg di wajapha ëu dñnam oo naabá. Jäg
thñnam chan mok pör äbjä äbam ür ich jäg ajapha
joothuthud s̄ierrabam. Jäg thñnaman s̄i thumaa
õrau pogueupüijuuta jäg dñnamgui ajim.

*Ēwandamau maach i agkhaimuu paawai nem
oomaju jaautarr*

(*Mr 13:3-23; Lc 21:7-24; 17:22-24,37*)

³ Mag Aai i jëeujem degmua öbérwi ëréubaadeeu
jûrr Olivo durrsiig wëtjim. Maimua barwi maar na
jupbaimaawai maach chi khapeenjä dëi i bigaau
ohood aimajim. Maimuata marau irig jëeu naa-
jim:

—Jäägwaichata mag puchdëu jaau simjö mag Aai
i jëeujem di pogueupüijuma? Maimua mag pü deeu
bëeju anumjä, khan gaaimuata mag pü deeu bëeju
dakpapakhamjä marau khap ajuma? anaajim.

⁴ Magbaawai jaubaadëmua ichdëu marag, —
Khîir khaphu aajeet keena; oob chikhamnag
uduraa pâach khûgurpimiet ajim.

⁵ Mag atag paawai õor pöm s̄i chikham khûgurm
khôchgau amach iekpai mu iek gaai thuwia, “Muata
ag Cristoou Ēwandamau püiju aajerr” a iekha
nûrrjëe aju. Mag nûrrjëem gaaimua õor pöm
khûgur aumaju ajim.

⁶ Juurhi phiidju theeg jajaaukhamjä pârau
ûrjugui ajim. Mamu pâachdëu mag ūrwai oob
jâphierrmiet. Ichiita jerrba chadcha ich mag aju.
Magjup mamu ma chan agtha Ēwandamau pâar i
agkha nûm khabamgui ajim.

7 Magbaadëm n durr m g w j m ee durr chaauram kh  n d i w rb ph o  aad ju, amachta j rr chikham kh ai  rpai am kh chgau. Magbaadeewai j dau theeg aad m d i  ur theegj  duuimaju, durpierr.

8 Pari mamagkham n maan s i warrpem J oirau  or dau aug waipi sim ugui ajim.

9 Ya magbaadeewai p ar chi m  iek  kha durrum kh  n thethemnaanau p rn a amachj m kh  nag p ar pur deemaju, p ar d i amachd u ampierr amkh ir. Mag pur deeb a p ar gaai mas waunaa p ar th oj  th omajugui ajim. Mag n m d i  chab thumaam kh  nau p ar oomappha aju m  iek  kha durrum gaaimua.

10 Mag jaar paawai  or p m m  iek  kha th narr amachd u  kha narr iek isegwi deeu ewag w t ju, warr amach narrj . Magbaadee wir aig amach eepaij  chikham oomapnaa wir aig chikham th omaju ajim.

11  Wandam iita jaau n m an m kh  n khaapaana  b rd tkhaju. Pari mag th n m s i  or kh  guraagpaita mag w n rraju aawai  or p m kh  gurmajuj  jaaujim.

12  Ay, mag ed gaaita nem khaigbam p omaata th nisijupa! Ya mag nem khaigbamta  rpai aadeewai  rau amach khapeen kha kh si aajerrj  tag kh chkhaba aph baad ju.

13 Pari warm kh  n mag th n m ee,  u ichd u m  iek ükhatarr gaaita ogd ba kh r m wounan  u peerd jugui ajim.

14  Wandamau m g durr i agkhaju nawe, durpierr thumaam kh  nag m g iek wajapham

ðor peerdu aaujem jaaudubju. Mag jaaubaawai thumaam khuunau ūrbaawain chadau warre ich Jöoirau mug durr jua khegkhapüiju a jaaumajim.

¹⁵ Mag ich Jesuu jajawagmamua magjim: 'Khir eyaa abat, Êwandam i jaaumie Daniel khararrau phapuarr gaai jaauwai Aai i jeeujem deg ierr ich Êwandam slejem aarcha ögkhaba dubwi abmua parhooba ichdeu am aig aju jaautarr. Magtarr aawai chi ūr num khuunau wajapha khaphu abat ajim: chadcha Danielau jaautarrjö woun ab chi khaigbamta Êwandam awi ya Aai i jeeujem deg sleichem oobaawai

¹⁶ ug chi Judea durr num khuun warag pabu ee durr dapag ee durbat ajim.

¹⁷ Maagwai ich diheu ūr ügthaa khaijä sim khai, oob ich nem awaan awi ierrag mam.

¹⁸ Wa magba di chaaur ich phidag ee khaijä sim khai, oob tag degag mam, ich khajüajöm khaijä awaan awi.

¹⁹ Mamu jë, apdurr mag jaar uuin jõor khithëem khuun maimua ar sii chaain daumeraa wai khithëem khuun!

²⁰ Edau khörgkham ee wa jua üi num ed khaijä päach mag dau aphu der wenrram ugua, Êwandamagta jeeu durruu abatgui ajim.

²¹ Mag jaar mag wajapha ðor dau aug waujujö chan mug durr ompaatarr aigmua ewagjä mag ooba, ni mag dichtarr khurjä agjö chan dau aug waubajugui ajim.

²² Mag Êwandamau ðor dau aug waubaadëm ideu ich mag slukhiin, ðor abjä peerdabaju. Mamu ichdeu jur auwia ich iek ükha durrum khuun ichdeu khösi phë wai sim gaaimua, irua ich mag

wai sīi abajugui ajim.

23 'Mamagkham ee ābmua khāijā pāachig, "Oobat, chamūuta warrgarwe Ŋwandamau pūiju aajerrauwai", wa magbam khai, "Pāadē oobat, ar sī; jāata aruuwai" aawai oob ükhamiet.

24 Mua mag chirumun, amach iiupaita amta Ŋwandamau pūijim anām khūn dūi Ŋwandam i jaau-mien anām khūn khapan sīi sēukha chikham khūgur wēnūrraju aawaita mag chirumgui ajim, khap amkhīir. Makhuunaun chadcha Ŋwandamauta amach pūijim amkhīir, ag na õrau ooba aajempa ðor dauderra wau wēnūrraju. Mag nem wau wēnūrramua ich Ŋwandamaucha jār auwi ich iek ükhapi autarr khūnpa khūgur ēkhaju ajim.

25 Chadcha magju aawai ag nawe khap amkhīir ya mua pārag jaau chirumgui ajim.

26 Ya mag khaphu naawai ābmua khāijā pāachig, "Õor maba aajem aarta sim" a jaauwai oob aar oon wētmiet ajim. Wa magbam khai, "Muig simta ich oopiba sim" a jajaaukhawiajā oob ükhamiet ajim.

27 Muçh chi Emkhooi Lewaa bēewain, thumaam khūnauta mu oojugui ajim, ich jāg edau öbeerjem garmua ed burrjemug sīi pagthām dau phār jēer athaawai edjā thum arar atham oojemjō. Magua õrau mag pāachig ya barbaichēm a jaauwaijā oob ükhamiet ajim.

28 Pārau khaphu nūm, nemmí sim aig ākōs ich khīrau jupcheejem. Ich agjöta abajup ajim ūchab muajā muçh iek ükha nūm khūn dūi; am phē arraag muçh bēem ed am aigta dau daau urum thumaam khūnau mu oojugui a jaaumajim ich Jesuu.

*Jāga Emkhooi Iewaa deeu bēju aajē
(Mr 13:24-37; Lc 21:25-33; 17:26-30,34-36)*

29 Mag jajawagmamua īchab, 'Mag ich Ėwandamau wajap õor dau aug waupiwi ya tag magba aadäm ee, mʉg āsdawam edau khījugui ajim. Magbaawai edau chi edaramjā araraa wʉʉ jēerba warag khībaadäm dūi phīdagjā edjā eemua sīi khīijugui ajim. Magbaawai edjā ee nem sīsidumjā sīi parhooba amach nʉnʉid arr chaaurta aaidʉ jōrrjēe thʉnʉisijugui ajim.

30 Magbaadäm eeta edjā eejā mʉch chi Emkhooi Iewaa urum dauchach dawaa oopijugui ajim. Mag oowi durrpierram khʉʉn jāphierr nʉm iekhau icharaucha bīe nʉmuata mʉch chi Emkhooi Iewaa nem jua theeg thumaam khʉʉn Pörkha urum ooju-rau.

31 Mag urumua mʉch chognaanag nem jēbag churo iekjō trompeta sirpijugui ajim, mag sirbarmua mʉchdēu jär auwia mʉch iek ükhatarr khʉʉn thumaa durrpierram khʉʉn ābam aig biirdʉ awaag.

32 Mag jaaumamua ich Jesuupai, 'Khap amkhīir pārag jaaukhimgui ajim: Pārau khaphʉ nʉm, mʉig Israel durr igo bʉ jāga aajē. Ya jāata khēr khukhuur aadämʉn thumaam khʉʉnau ya chadcha döchʉumie burrju dakpapakham aajem.

33 Ich agjöta ajugui ajim īchab mʉch chi Emkhooi Iewaa bēju gaai paawaijā. Cha mʉchdēu jaau chirʉm thum ich ag ee öbēbērgmam pāach daúa oobaawai khaphʉ abat, ya mʉch chi Emkhooi Iewaajā deeu bēeimʉn chirʉmgui ajim.

34 Mua pārag mag Aai i jēeujem di õrau pogueupüiju a chirʉmʉn, cha õor thʉnʉam khʉʉn

khëchju nawe cha muchdëu jaau chirmjö thumaa chadcha ajugui a jaaujim.

35 Edaujäjä mag jëb dëi thum chukhu aadëju, mamu cha mua parag jaau chirm chan sëukhaawai khabam. Jäan thumaa ich ag ee öberjugui ajim.

36 Mamu mag mu bëeju ed chan ni ãbmuajä khaugbam. Ùgthar Êwandam chognaanaujä khaugba, ni muchdëujä khaugba, ãba ich mu Ayaupaita mag mu bëeju orajä khaphu simgui ajim, ich Jesuu.

37 'Jöoingar Noé khararr jaar dödau ðor öpäaiwai thunaajerrjö thunaaju ïchab mag atag much chi Emkhooi Iewaa bëe num jaarjä.

38 Jöoi Noé sim jaar mag död pom bëeju nawe, agtha ðor phiestajä waunaa, thachjä khönnaa, döjä dönnaa, sii juu pur khodthunaajim, büurjä amach öjujä khüirjuba.

39 Mamu am mag onee büurjä amach chig ajujä khüirjuba num ee, död pom bëewi, jëb ierrpawi, thumaa ödubjierram. Much chi Emkhooi Iewaa bëe num jaarjä ich agjöta ajugui ajim. Amau büurjä amach chig aju khüirjuba num ee, dëgölp muan dunuuchëju a jaaujim.

40 Mag mu pierrum düicha emkhooin numí pabü ee amach phidag ee naaju: mag numí num eem ãb mua arrwi ãb werpuajugui ajim.

41 Ùainjä ïchab numí ãbam molin gaai ba naaju: mamu mua ãbpai much düi arrwi ãbakhai werpuajugui ajim.

42 'Pärau mu päach Pörkha barchëju ed büurjä khaugba naawai päachjä agjö thubagkham uguata muan päragan, wajapha khüir khaug nuisit a

chirumgui ajim.

43 Pārau khaphu nūm, ābmua khāijā ich di aig nem jīgmienau nem jīgkhaan bēeju ora khaphu akhiin, khāijā khāiba ich mag dau phug eēju uduur ich nem jīgkhapiba.

44 Magua muan pāragjā ich agjöta, ajapha khīir khaug nausit a chirum. Pārau ābmuajā mū bēeju ora khaugba nūm. Pārau mū da bēebajupii nūm ee, māch chi Emkhooi Iewaan dēgölp dānūuchējugui ajim marag ichdēucha jaaumamua.

*Chi chogau ichig nem jaau p̄aarr thum wautarr
(Lc 12:41-48)*

45 Mag jajawagmamua īchab ich Jesuupai deeu ich bēe nūm ora jāga naaju aai nūm khap amkhīir awi magjim: 'Khanim nemjō patrón āb simua ich chaaug maagpaawai ich chog āb simug warm khūun pörkhapinaa ich magugpai ich nem thumaa jaau p̄aabajēm.

46 Maimua mawia mam sīi awia deeu bēewi ichdēu jaau p̄aarrjō phidkha sim oobaicheewai, ðmag jōoi ich chog dūi onee sim dūi chi chogjā onee abaju khai? ajim.

47 Mag ajapha phidkha sim oobaicheewai jōoirau warag ich nem thum magugta thūsīepüijugui ajim, ich dēnjō khap amkhīir.

48 Mamū magba, mag ichig nem jaautarrjā ich ödegpai "Mū patrón chan da bēebam" awi

49 nem khaibag ich khapeen jūrr ich jua eegpaim dūi ichdēu ampierr anaa, nagjā ichdēu dōm aig dönaa, thachjā ichdēu khöm aig khömün,

50-51 chi dikhu būurjā irua nuba sim ee pierrwai, mamagkham oobaichee, jūrr ichdēu warm khūun

düi aajerr khāaijā i gaai athuucha wənaa, phidag eemuajā barpēinaa, chi khaigbacharam khən düi āba sīujugui ajim. Magbaawai gaai machgau icharaucha bīemamua i agāa agāa abarjugui ajim. Magnaa maachigta, Maguata pāraujā mə deeu bēju khaphu naawai mag ichig nem jaau pūarr thum wau sīerrjöta aju aai nəmgui ajim, pāach khapeen däi, ich Jōoirau khōsimjö.

25

Daupeen diez narr ag nem ūkhāa

¹ Mag ūwandamau məg durr i agkham ed ichdēu auju wa auba khāijā isegju khənan, biek āb daupeen diez narr khən õor jua pər nəm phiesta ee wētaag chi jua pərju emkhooi nə narr khənjöta nəmgui ajim ich Jesuupai. Makħən daupeenau məgta ajim aajem: Amachdēu ya chi jaai paju urum a ūrbaawai agdaujō amach lámpara panhapha i khīrphee wētju aadējim aajem.

² Mamə mag khīrju narrta cincopaita khīrjug khaphu naajim aajem, maimua agjō cinco sī khīrjug chukhumjöta sīsid ajim anaabá.

³ Mag khīrjug chukhumjö narr khənaujā amachpierr amach lámpara arrjierram aajem. Mamə mag arrtarra chi aceite öbaadeewai deeu ag ee choo awaag awi khīet chi aceite pə arrbajierram aajem.

⁴ Pari chi khīrjug khaphu narr khənaun chadau amach lámpara panhapha wētum düi ūchab khīet amach pipied deeum boteedeg aceite pəkha arrjierram aajem, öbaadeewai deeu ag ee choo awaag awia.

5 Mamu mag chi emkhooi da b  eba aawai, n   awi daph  gkhabaadee kh  idutkha ph  baad  jim aajem.

6 Mag am kh  idutkha th  n  m eeta, ya edacha pamamua, “Ya p  rau n   narr wounan urum; phiidutkhabath   i kh  irphee oon maag” ajim an  m abmu  .

7 Magbaawita phiidutkhawi apuraa amach lámpara kh  ir khaug n  rrj  e aad  jim anaabá.

8 Magbaawai mag cinco kh  irjug chukhumj   narr kh  unau   u amach kh  ai kh  irjugdam paraa narr kh  unag, “Keena, p  ach aceitedam eem marag buchkhun choo deebat, ya maar lámpara th  ogpam” ajierram an  m.

9 Pari magbaawai chi kh  irjug paraa narr kh  unau amag, “Marau p  rag deebamgui” ajierram an  m. “Marau p  rag deekhiin, p  om deeba aawai, p  arj   waaurwi maachj   waaurju. Mag kh  ai chi peerjem di aar mawi p  ach athee p  r athamit” ajierram an  m amag.

10 Amachig magbaawai amach athee aceite p  r awaan   reubaad  mich, amau n   narr emkhooi barch  jim aajem. Mag barch  wi oocheewai ich d  i dubaag   u kh  ir khaug narr kh  unan   u ich d  i wai dubjim aajem, ich jua p  rju aar. Mag ph   wai dubwi chi puertdij   ph  ar s  ujim aajem.

11 Maimua ag khur n   awiata mag cinco amach l  mpara athee aceite j  raan w  ttarr kh  un b  ewi, “Se  or, Se  or, maar weeu ath  , ya maar b  ejimgui” ajierram an  m.

12 Pari magbaawai chi emkhooirau, “Mua p  ar khaugba chit  m. Mua dubpibamgui” ajim an  m.

13 Mag nem   gkhaadam jaauwi deeu marag

magjim: 'Pāarjā daupeen khīirjug chukhu narr khūnjo daaugajär th̄bagkhamapha nām khai, daukhananaa khīr khaug nāisit. Pārau māch chi Emkhooi Iewaa bēeju edjā khaugba, ni chi orajā khaugba nām. Mān dēgölpta barchëjugui a jaaumajim marag.

*Ābmua ich chognaanag phidkhamkhīr phatkhon
dee p̄aatarr
(Lc 19:11-27)*

¹⁴ Mag jaaumamua deeu ich Jesupai magjim: 'Māchta māg durr gaai chi Pörkha pierrum ed māch athee wajapha phidkhaajerr khūnag amachpierr nem wajapham jiguun, ābmua ich piyonnaan dāi arrjöta ajugui ajim. Mag ich piyonnaan dāi māgta ajim aajem: Mag wounau deuem durr maagpamua ich piyonnaan ābam aig thürkhanaa ich phatkhonau phidkhamkhīr amag jaaau p̄ajim aajem.

¹⁵ Ābakhaíg phatkhon cinco mil deewi, ābakhaíg dos mil maimua ābakhaíg mil deejim aajem, ichdēu oowai ūu amachdēu phidkhamajupierr. Mag amachpierr phatkhon jiggäwi petajim aajem.

¹⁶ Mag i petaawai chi piyón mag cinco mil autarrai ag phatkhonau phidkhabaadëwi ag ür deeu cinco mil gan aujim aajem.

¹⁷ Maimua ābakhai dos mil autarraujā agjö agua phidkhawi deeu ag ür dos mil gan aujim aajem.

¹⁸ Mamā ābakhai milpai autarraun mawia, jēbdi khörnaa warag ag ee bēp sīujim anaabá.

¹⁹ 'Maimua ag khur nāw awia deeu bēejim aajem, chi phatkhon pap. Mag bēewi mag ich maagpamua phatkhon jigtarr autarr khūn deeu

thärkhüüpüijim aajem, kharrchata agdaujö ganimají a khap aag.

²⁰ Nacha chi cinco mil autarr bëejim aajem. Mag bëewi ag ür ichdëu cinco mil gan autarr chi pagag deechëwia irig, “Señor, pua mürug cinco mil werpuarau ag ür mua agjö cinco mil gan aujim; cha khërüm pü phatkhon” ajim anum.

²¹ Magbaawai chi patrón jöoirau irig, “**ᵁ** khër̥umgui” ajim anʉm. “Pₔ chadcha piyón wajaphamʉu; pua mua jaautarr thum agjö abarm. **M**ug phatkhon pöm khaba deetarrau pua jägbarpí, jägtarr jūrr mua purug warag ür deekhimgui” ajim anʉm. Magnaa irig, “Ierrag dubwia mₔ düi onee abá” ajim aajem.

²² Mag khur dos mil autarr bëewi maguajā agjō, “Señor, pua mārūg dos mil deetarr ür muajā agjō dos mil gan aujim; cha khérūm pū phatkhon” aichéjim anum.

23 Magbaawai chi patronau magugjā, “Pujā chadcha piyón wajaphamuu; pua mua jaautarr thum agjōo abarmgui” ajim anum irig. “Phatkhondam pōm khaba deetarrau pua ūū jāgbarm khai, ag jūrr mua purug warag ür deejugui” ajim anum. “Jāgbarpí pujā ūchab ierrag dubwi mā dūi onee abá” ajim aajem magugjā agjō.

²⁴ 'Maimua milpai autarrjä bëejim aajem. Pari magua chan warm khuun dënjo phidkhawi gan auba arr aawai sii warag, "Señor, mua pu khaphu chitumgui ajim anum, pu ñoor d*ä*i atcha sierrum. Mua pu phatkhonau phidkhawi gantarr akhiin, pua sii chi ürum mu jua eem khecheu aukhamgui" ajim anum, "pu den sii chikham jua phithur atar-
rta puch denjo aajeewai.

25 Muchdeu mag khaphu chitaawai, pu phatkhonau mu phidhaba, warag mua jeb eeta bep sujim. Magtarr aawai cha simgui” ajim anum, “pu phatkhon puchdeu werpuatarrpierr.”

26 Magbaawai chi patronau irig, “Puan puchta khaibagnaa khuseug s*í*errumgui” ajim anum. “Pua mu ðor dui mag chitm khaphu simta,

27 *¿jägw*i mu phatkhon warag banco ee deen mabají” ajim anum jurr irig, “mug much barbaicheewai *ü*ruupai baau sim oochemkhir? ”

28 Magnaa aig narr khuunag warag mag mil wai s*í*err i juu eem khecheunaa jurr diez mil wai s*í*erragta deepi jaaujim aajem.

29 Mag nem *ï*gkhaa jaau öwia ich Jesuu magjim: ‘Ich agjöta siebabab *ï*chab *É*wandam athee nem wau numjä. Ar *É*wandam athee nem wawaag nem par daúa ooba aajem khuun duiin irua ich garmuajä ajapha aju, amau chokhogba i athee nem wau naawai. Mamu mag nem waumapha num khuun dui chan magba, ichdeu amag nem deetarrjä warag am juu eem khecheu aumaju.

30 Magnaa, Mag chi patronau chi khuseumie dui arrjö, amach khircha am serbiibag phennaa khichag ee barkhuuipi jaaujugui ajim, mamta am gaai wajaug bëemkhir.

Mag irua khichag a s*í*erran khimie durr igwiata mag slejim.

*Jäga aju khai ðor dui *É*wandam Iewaau ich bëem ed*

31 ’Much chi Emkhooi Iewaata *ü*gtharmua much chognaan angelnaanau phuur thuur bëem edan,

machta chi Rey aawai mach khu juupjem wajappa sim gaaita jupchëjogui ajim, ñor dëi machdëu khab nem wawaag.

³² Magbaawai ñor durrpierram khunta thum mach chognaanag mach aig phë au bëepiju. Mag thum ãba biirdabaicheewaita oveja thajem pastorrau chi ovejanaandam amach ag apha khïet paanaa chibjä agjö amach ag apha khïet paajemjö ajugui ajim, ñor dëi.

³³ Mag jaaumamua ich Jesuu i iek mag ed ich dënkhä nám khunta ich juachaar gar thürkhüinää jürr khaigbam khunta khïet ich juawë gar thürkhüimaju aajem.

³⁴ Magnaa mag ich juachaar gar nám khünnag ichta Rey aawai ichdëuta amag, “Päär, mä Ayau üu abarm khün, ierrag dubbat mä dëi jooba wénurraag” aju anaabá. “Mag durr ompaa nüwe mach Aai däimua pärag nem deeju atarr ista chadcha mä Ayau päächigcha deegpamgui” aju anäm, “päächdëu mä dëi üu atarr jürr.”

³⁵ Magnaa amag, “Pärauta mä jäsöö jeedä khitaawaijä üu märg thachdam deejierramgui” aju anaabá; “öbichaaga thunaawaijä üu märg dödam döpijierram; mach maba aajem khün ee chitaawaijä pärauta pääch aig jéramkhïir üu märg didam jaaujierramgui” aju anäm;

³⁶ “khajüadam chukkhu chiraawaijä pärauta üu märg deekhérjierram; mä mor mas chiraawaijä pärauta üu mä oothurjierram; cárcel deg preso chiraawaijä agjö pärauta üu mä oothurjierramgui” aju anaabá ich Jesuucha, am khïir jäsenka iekhamamua.

³⁷ Mag amachig magbaawai mag i juachaar gar

nūm khūnau jūrr irig “Señor, ¿jāagwai mag pū jāsōo khitūm marau pū jāogjī?” a jēeuju anaabá, amachdēu i khīrcha ooba aajerr aawai. “¿Jāagwai mag pū öbissi khitūm oobaawaijā marau pūrug dödam döpijī?

38 Pū iek mag maach aig jēramkhīr marau pūrug maach dijā jaaunaa khajūadamjā chukkhu aawai deejeejim anūm, ¿ma jāagwai ajīma?” aju anūm.

39 “Pū iek mag pū mor mas sīewaijā marau oothurwi, cárcel deg preso sīewaijā agjō marau pū oothurjim anūm, ¿ma jāagwai ajī, marau pū ooba aajerrta?” aju anaabá, jūrr irig amach garmua.

40 Magbaawai deeu ich Jesuu amag, “Pārau chadcha mūchcha chan oobajierram, pari pārau jāg dau aphū khithēe arr khūndam dau aug khaugwi am düi jāgtarr aig, mūchchata dau aug khaug nūmjō naabajieb” aju aajem amag.

41 Warm khūnag mag iekhawi ichdēupai jūrr mag chi khaibgam khūn ich juawē gar nūm khūnag, “Jōpai mū aigmua chawag èréubaadēt” aju anūm. “Pāar mū Ayau chi maldisiem khūn aawai pāadēu khīmie durr mepeer ich chognaan düi sīemkhīr wautarr aarta èréubaadēt” aju anūm, “Ötdau uu wējom thōjā khaugba ich mag sīerrum ee naaimaag.”

42 Mag iekhamamua īhab amag amach khīrcha, “Pārau chan mū jāsōo jēedū khitaawaijā mūrug thachdam khöpibajierram; öbichag khitūmjā maachig, ‘Cha khērūm dödam döju khai’ abajierram” aju anūm amag.

43 “Öor mūch khaugbam khūn eemjō phūrdū chitaawaijā pārau mūrug didam deebajierram,

pāach aig jēermkhīir. Khajūadam chukkhu daaupamaa aawaijā put sördamjā deeba; mor massi chiraawaijā mā oon wētba; ni cárcel deg chiraawaijā mā oon wētbajierramgui” aju anum amag amach khīircha.

44 Pari amachig magbaawai jūrr amau irig, “Señor, ¿jāagwai mag pā jāsōo öbissinaa pāch maba aajem eeta jēerju dijā chukkhu khitām marau būurjā pā asekasbajī?” aju anum. “¿Jāagwai mag pā khajūadamjā chukkhu daaupamam marau pā oojī? ¿Jam mag pā mor massi marau oojī, wa cárcel deg sim khāijā marau pā oon wētbajī?” aju anaabá, amachdēu magbajim amkhīir.

45 Pari ichig magbaawai, makħħanagjā irua magju anum: “Chadcha makhħan wounaan dau aphu wēnurraawai pārāu būurjā am dau aug khaugba arran, jāan māchchata pārāu dau aug khaugba nām khabajieb, am māchdēu pāiwiata jāg wēnurarr aawai” aju anum īchab amachigcha.

46 Maimua ya ābmiecha iekha oogpamua maar dakhīir, ‘Muata mag iekhabarm khħunan khīmie durrtā wētjugui ajim, mamta ich mag dau aphu wēnurraag. Mamu õor wājāaun mag māch juachaar gar atham khħunan, māch dūita ich mag iiu naisijugui ajim, ich mag wēnurraag.

26

*Jesús pār awaag ibēptarr
(Mr 14:1-2; Lc 22:1-2; Jn 11:45-53)*

1 Jesuu mag māg atag deeu ich bēeju khap amkhīir mag jaau dichtarr khur, maach ich dūi ogħuba wēnurraajerr khħanagta deeu magjim ich igwi:

2 —Pārau khapha nūmgui ajim, māigmua khāai numí nūm ee phiesta Pascua burrju. Māg phiesta eeta ñrau māch chi Emkhooi Lewaa pūr deejugui ajim, pakuls gaai meerphē thōomkhīir.

3 Ya mag phiesta burrju khāai numpai waaur nūm ee, phadnaan chi pörkha nūm khūan jöoin chi thierrnaan düi ãba biirdajierram aajem, phadnaan thumaam khūan pör Caifás di aig.

4 Mag ãba biirdatarran, Jesús imeraa pūr auwi thōopüyaag ãba ibëpaag ajim anūm.

5 Mamū mag i thōopüyaag ēkha nūmta amachdëupai deeu, —Óor pōm māg thanūm meeukhapimaugau, māg phiesta ee chan i chig aba, phiesta dictarr khurta thōopüijugui ajierram anūm.

*Huirau Jesús pör ee jügdeeu chootarr
(Mr 14:3-9; Jn 12:1-8)*

6 Mag nūm ee Jesús woundam Simón anūm di aig sñejim, Betania phöbör ee. Ich mag Simón anampai ibaür wauwi “phē paraa khitarr” a thäürjeejim.

7 Mag di aig mes gaai i thach khö oo simta, uai ãb jügdee didam durrkhudau alabastro anūm dën boteedidam wau khitum düi dubchëjim. Mag jügdee nem parhëpaaga sñerrum. Mag waibëewi Jesús pör ee sñi choopüichëjim.

8 Mag i pör ee choobapäim oobaawai maach chi Jesús düi wénñrrarr khūan ee ãaur khūan mā khapeen meeukha phöbaadëwi, —¿Khantheeta jäg jügdee parhëpagkham sñi ãr choobapäima? ajierram,

9 nem parhēpag pērpüwi ag phatkhonau dau aphuum khuumdamag ūu nemdam au deeju āb sīerrtā.

10 Mam am mag iekha nām ich Jesuu ūr sīerr aawai, —¿Khantheeta pārau chikham khīir naaupi nāma? Irua ūta jūgdeeu mā pōr khooi sīebahab ajim amag.

11 Māig eegar dau aphuum khithēem khūnan pārau ich jāg pāach dūi oo wai wēnurraju, mam mā chan tag pāar khīir chitabamgui ajim.

12 Māg ūuirau jūgdeeu māg mā khooibarmān maach jōoin i aawai maach meeunau aajemjō mā aukhērju edam athee ag nawe ya mā kha phuur sim khabahab ajim.

13 Cha mā iekha chirum iekhau māg atag paw-iajā durripierr Ÿwandamau ñor peerduajem iek jaau wēnurrum dūi ūchab māg ūuirau mā dūi mugbarmjā jaaub khaba jaaujugui ajim. Mag, ooba arr khūnaujā ūchab i iigjeeju a jaaujim ich Jesuu.

*Judaau Jesús pērtarr
(Mr 14:10-11; Lc 22:3-6)*

14 Maach i khapeen i dūi doce ogduba wēnurraajerr khūn ee āb Judas Iscariote a thür sīerrau phadnaan chi pōrnan aar mawia

15 amag, —Mua pāachig Jesús pār deebaawai, pārau kharr mārug phag nā? aimajim aajem.

Magbaawai amachdēu, —Marau pārug treinta piezas deejugui ajim anaabá.

Magbaawai chadcha ich magum gaai i ēugar i pērpüijim anaabá.

16 Magtarr aigmua Judaan sī āba phadnaan chi pōrnanag Jesús pār deeduuta ēkha nūrraajeejim.

*Ãbmiecha Jesús ich khapeen däi thach khötarr
(Mr 14:12-25; Lc 22:7-23; Jn 13:21-30; 1 Co 11:23-26)*

¹⁷ Maach jöoin i aawai pan levadura chukhu wauwia khoojem ag seman ee ya warrpem khääi äb äspa eebaadëm ed maach ich däi wënurraajem khüunauta marau ich Jesuug, —Jamta nemkhoo jaram ovejadam thõonaa khö nu? a jëeu naajim, khap aag.

¹⁸ Mag ichig jëeubaawai ichdëu marag, —Jerusalén woun äb sim aar ärëubaadët ajim. Maimua magug mua jaaupüi chirum abat: “Ya mäch thõju gayaa pamaawai, þu di aigta nemkhoo jaram ovejadam wauwi päär däi äba khöm khösi chirum” abat ajim chi wëtju khüunag.

¹⁹ Magbaawai chadcha ichdëu jaautarrjö, maar khapeenau wëtwi, ichdëu jaaupüitarrjö jaauwimawi, i na mag nemkhoo jaram ovejadam wauwimajierram.

²⁰ Maimua ich ëudee ökharta bëewi, ya khïsu aadëm ee maach doce i däi wënurraajerr khüun thum äba i däi thach khö naajim.

²¹ Mag äba khö nümuata ichdëu marag magjim:
—Cha mu iekha chirum iekhau muig maach äba nüm khüun ee äbmua wir aig mu oomapham khüunag mu pur deeju ajim.

²² Mag ürbaawai, chadcha maar ökhïirjuu aphöbaadëjim. Mag nüm iekhau jürram khüunau irig, “Señor, ïsin mua khäijää agam” aajeejim.

²³ Mag jürram khüunau ichig jëjëeu khaawai magjim:

—Chi mag wir aig mu khaibag waujuun nau mu däi äbam thëp ee pan sî khöbarmugui ajim.

24 Magnaa ichdëu, —Oo n m dau eyaa Emkhooi Iewaa chadcha  wandam iek ph  s sid m gaai jaau simj  wajappa daa aug wawaagpaama ajim. Pari apkhiit  m  mag aph  amkh ir wir aig m  p rtarr woun. J g m wounaan thaababa arr akhiin  ucha akhamgui ajim.

25 Magbaawai Juddaau ichd u khabajim amkh ir, —Maestro,  sin mua kh ij a agam ajim.

Magbaa Jesuu irig, —Chadcha p chd u khab  pua khaph  jaaubap im; p chd u khabahab ajim.

26 Mag iy  thach kh  n mua Jesuu pandam juu ee aunaa,  wandamag ag paar  u ajim anaa kh reunaa marag  ap ijim. Magnaa, —Kh bat, m  m  morou ajim, chi pan igwi.

27 Maimua j rr vino jarrdam auwi, ag paarj  agj   wandamag  u ajim anaa deeu marag  ap ijim. Magnaa, —D bat, m n m  bagau; ich j g  bam jarr eepai d petat ajim.

28 M g jarr eem vinodam d barmta warrgarwe  wandamau  or d i iek deeu aajerrau. Mam  m g iekhan iek iiuriugui ajim. M  bag m g vinojä khit m  rbarmuata  wandamau  or khaibag thum chugpaa aujugui ajim.

29 Pari m g d barmj  chan tag d ba,  ba m chta m ch Ayau thumaam kh n P rk p b rm edta deeu  waai p ar d i d j gu ajim. Pari mag ed maach oobarm chan  simj p i khaba, oneechata aju, nem th n m thum chi iiur aju aawai a jaaujim ich Jesuu maachigcha.

Jesuu jaauwai Pedroou b rj  i khaugbam aju

*jaautarr**(Mr 14:26-31; Lc 22:31-34; Jn 13:36-38)*

³⁰ Mag maach ich däi ãba wënurraajerr khüün ich däi ãba mes gaai iyüü thach khö aaipawi, meukhaarjä Ëwandam iek Salmos anum gayam auwia, Olivo durrsig wëtjim.

³¹ Mam panaa Jesuu marag, —Ëwandam iek phä sim gaai, “Mua chi pastor thõobapäaiwai chi ovejanaandam parhooba aaiduju” a simjö, ïsim edaar pârav mä much ap barpuawi thumaa aaidotkhajugui ajim.

³² Mamu ûwaai phiiduwia much iiu chirsewai pâar na mawia Galilea chiraimajugui a jaaujim.

³³ Magbaawaita Pedroou jürr irig, —Thumaam khüünau puch ap barpuawiajä mua chan pu barpuabamgui ajim.

³⁴ Magbaa Jesuu jürr, —Pedro, cha mä iekha chirum iekhau nau äthärr bïeju nawe biek thärjup pua õrag bürjä mä khaugba chitum ajuwai ajim.

³⁵ Mama Jesuu ichig magbaawai chará warag Pedroou irig, —Pu thõbaimam aar däi thõimaju awiajä mua chan pu khaugba chitum a iekhabamgui ajim.

Irua magbarm däi maach chi khapeenaujä thumaam khüünau ich mag iekhajim.

*Nemjïirdö Getsemaní anum ee Jesús oraatarr**(Mr 14:32-42; Lc 22:39-46)*

³⁶ Maigmua jürr nemjïirdö Getsemaní anumug maar phë arrjim. Maimua mam barwi, —Mug nusit, mä chum ügthaag jëwaakhemgui ajim.

³⁷ Maimua thärjuppaim khüün däi petajim. Mag ich däi phë arrtarr khüün äb Pedro ajim, maimua

tagam khaan numí jöoi Zebedeo chaain ajim, Santiago Juan d*äi*. Mam paaukhabaimaawai am iek ökhiirjuuga aadëmu a gaai machaaga aadëjim aa-jem, chi Jesús.

38 Mag simua amag, —Muun dëgölp gaai machgau ökhiirjuuga aadëm; ãba mach thõjuuta khiirju chirumgui ajim. P*ä*ar muig n*uisit*, mamu mu d*äi* daukhana abat. Oob khäimiet ajim anum.

39 Amag mag jaau puawi ichin am bigaau am warphaapai sleimajim aajem. Magnaa jekhut thakhöonaa khieb jeb gaai dagau durnaa ügthaag jeeumamua, “Tata, pua khos akhiin, atcha mu dau aphuu apibakhamgui” ajim anum. “Deeum nem waubarmuaja agjö õor peerdu auju aya aksiin, mu gaai machag mugcha ãwatbakham. Pari machdeu khosi chirumjö khaba, puchdeu khosimjöta mu d*äi* abá” a jeeumajim aajem.

40 Mag ich Ayag jeeu sii awi am oon beejim aajem. Maimua oocheewai am khai numta oochejim anaabá. Magbaawai Pedroogta, —P*ä*ar chan oradam ãbjäta mu d*äi* daukhana khaba num.

41 Jäg khai nuu aju khäai Êwandumagta jeeu nuu abathü ajim anum, dösätag uduur p*ä*ach thu aupim ugua. Mua oowai p*ä*rau p*ä*ach Ödiwan chadcha jeeum khosi durrumta, pari daphökauta pödbam ajim aajem amag.

42 Maimua ichin deeu ūwaai mawia jeeubaadëmu ich Ayag, “Tata, pua mu mug dau aug waupibaju aya aksiin ūu akhamgui” a khitaajeejim anum; “mamu ichiita mu aphuu aju aai chirum khai, agjö ūu sim. Mu d*äi* puchdeu am aig abá” a jeeumajim aajem.

43 Mag jëeu sīi awi deeu am oon bëewaijā, mag i khapeen irua phē arrtarr khūn daphökgau pödjā dau ēeba sīi khāidutkha thunumta oochéjim anaabá.

44 Mag khāidutkha thunum oobaichee deeu ich sīerr aar mawia ich ag iekpai deeu ich Ayag jawagmajim aajem. Ma biek thārjupam ajim aajem, mag jëeu sim.

45 Maimua ūwaa oon bëewaijā agtha ich khapeen khāidutkha thunum oobaichee amag, —¿Agtha pāar sīi khāi gaaita nū? ajim anum. Ya pekau pōm sīsidum khūnag much chi Emkhooi Iewaa pur deeu ora pabaichébabah.

46 Phiidutkhabathū, maimua maach khapeen aar wëttarraugui ajim anum. Mu oomapham khūnag mu pur deeu wounan ya dakpa urumgui ajim anum amag.

Jesús pur arrtarr

(*Mr 14:43-50; Lc 22:49-53; Jn 18:2-11*)

47 Mag maar aig bëewi agtha ich Jesús maar däi iyūn dunum ee, ich mag maach i khapeen doce narr eem ab Judas anumta õor pochag urajim. Mag wëdurum khūnan ãaur khūn eshaar juu panhapha bée thunaawai tagam khūn pa däijā bée thunaajim. Makhuun, phadnaanau jöoin chi pörnaan däimua paitarr khūn ajim.

48 Mag chadcha õor pochag bëewi ya chi Judaau ag nawe, “Nau mua pāach dakhīr khīr üu athamta pur athat” a jaau wai sīerr aawai

49 ich däi wënurrum khūn dakhīraa ichdëu jaattarrjö Jesús däi ãba dunuuuwimawi irig, —Maestro, ñjāgpai chirá? anaa i khīr üu athajim.

50 Magbaa Jesuu irig, —Puch ñor awaan bëetarr jöpai pur athaad perá ajim.

Magbaawai tagam khñanau düi aig bëewi Jesús purphöbaadëjim.

51 Mag i purphöbaadëm oobaawai maar eem khñanau äbmua ich espaar sërr a jëu athawi chi phadnaan thumaam khñan pör ag chog aig sërr kachta oorthubapäijim.

52 Magbaawai Jesuu irig, —Jöpai puch espaar ich deg phí sëubá ajim. Pua khaugba sëeb ajim, esparau wërbñanaa ñor khëch nñm khñn agjö esparauta khëchmaju.

53 Mua mëch chig apibaju akhiin, mëch Ayag jëebaawai irua më thamkhñir Ëwandam chognaan pöoma milam khñan apha doce ejércitos khäijä deepäijugui ajim.

54 Mamë mëch thamkhñir mua jëebaawai mag ñor pöm deepäikhiinjä, üjäga Ëwandam iek phä sësidum gaai më igwia jaau sim thum ich agjö abarju? ajim Pedroog.

55 Mag iekhapäiwia jürr ich pur awaan bëetarr khñnagta, —¿Pärau oowain muñn sëi ñor nem jïgkhanaa ñor thoomiejota chirab ajim jäg pärau sëi më aig jua ee jierrnempan appai bëeg athee? Ag na ed eepierr pärag mua Aai i jëeujem deg Ëwandam i jaaujeewai bëurjä pärau më pur aubajierram.

56 Pari pärau ïs më dëi muñgkhamñn, jän war-rgar Ëwandam i jaauinenau jaautarr thum ag eyaa öbërmkhñrav ajim.

Ya irua mag iekhabarm ee, ïchab maach chi khapeenaujä chi Jesús ich appai werpawia parhoob därmid phöbaadëjim.

*Jesús judionaan Asamblea ee wai narr
(Mr 14:53-65; Lc 22:54-55,63-71; Jn 18:12-14,19-24)*

57 Mag i pür awaan bëetarr khuuñau warre phadnaan pör Caifás aarta athaadëjierram, mamta Moiseeu ley phā püarr jawaag chi machnaan düi jöoin chi thethemnaanpa düi ãba biirdü narr aawai.

58 Mag amau i athaadeewai Pedro iek iruata warppaimua oopüpäigmamua mag chi phadnaan pör aig di üjärr dubimajim aajem. Mag dubwi, “Muigmua ookhim jäga aju khai” awia, Aai i jëeujem di thhajem khuan ohoodö nám aig däi jupimajim aajem.

59 Maagwai phadnaan chi pörnaanau judionaan Asamblea eem khuan däimua chi Jesuu nem wauba arrta sëukha i gaai thüpüju ëkhaajeejim anaabá, magum gaaimua i thöpääig.

60 Mamü par mag jürram khuuñau sëukha i gaai nem parhooba thüpüju ëkha námjä pödba aajeejim aajem. Mamagkham ee, õor numí chi sëumien bëewi,

61 —Mag wounau maar dakhñir, iruan mug Aai i jëeujem di pogueupäinaa khääi thärjuppaim ee deeu ëu dñuuñuju a iekha sñejimgui ajierram anaabá.

62 Magbaawai chi phadnaan pöröu dñuuñunaas Jesuug, —¿Pua am iekha nám ûr chirú? ¿Khan jägwi jäg pü iekhamapha sñ? ¿Pua chadcha mag iekhají wa iekhabají? Jaaubá ajim anum irig.

63 Pari magumjä Jesús bññrjä jüñ ab, warag khñuu sñsijim aajem. Mag ich iek ükhaba abaawai deeu irig chi phadnaan pöröu, —Maach Êwandam ich mag iiu sñerram iek gaai thawi muata pürug

“Jaaubá” a chirum. ¿Puta chadcha Êwandam Iewaa ichdëucha jür auwia püju jaaujerrá? Marag jaaubá ajim anum.

⁶⁴ Magbaa Jesuu irig, —Pua khabá ag eyaa jaaubapüim ajim anum. Mu cha iekha chirum iekhau mug woun Emkhooi Iewaa Êwandam chi jua thierr bigaau i juachaar gar oo sim pārav pāach daujāau oowi edjā baug ee urumjā oojurau a iekhajim aajem, aig narr khuen dakhir.

⁶⁵ Mag ūrbaawai chi phadnaan pöröu ich khajūa mor gayamta surr abarmen, warre nem pöm jē werbpüijim anaabá. Magnaa, —Mug wounau iekha sim chan üu khaba sim. Maach wounaan thum āba thunamta iita mag Êwandam Iewaa anaab. Ya pārav pāach jüguchu ūrbarm.

⁶⁶ ¿Khani maadēu tag ūrm ig nu? ajim anum, ich khapeenag.

Magbaawai mag khapan aig pos thunarr khuenau, —Í chadcha kulp pöm s̄iebahab; magua warre thoopüiju aita simgui ajierram anum.

⁶⁷ Magnaa i khir gaaijā ichö thunaa i gaai mas waumajim anaabá. Pogkha i khuidadcha juajāau deenaa

⁶⁸ irig, —Puchta chadcha warrgarwe ich Êwandamaucha jür auwia püju aajerr khai, magan jaaubá: ¿khaiuta pu khuidadcha dee sī? aajeejim anum jūrram khuenau.

Pedroou būurjā Jesú斯 khaugba chitum a iekhatarr

(Mr 14:66-72; Lc 22:56-62; Jn 18:15-27)

⁶⁹ Mag chi thethem khuenau Jesú斯 däi mamaag khaawai Pedro iek i daaugajär ūjārr oo chirajim

aajem. Mag i oo chirum aigta, mag degam uui chi di khuun chog beewia irig, —Pujā īchab jāg Jesús Galileapierr d*ü*i nurraajemugui aichejim anum.

70 Pari ichig magbaicheewai i iek irua thum aig narr khuun dakhir, —Mua khaugbam pu khan ata iekha sim khai; mua magum wounan khaugba chitum a chirajim anaabá.

71 Ichig magbaicheewai i iek mag ich chirarr aigmua daaugajārm puertdi aar majim aajem. Mamu mamjā agjō deeum uuirau i oobaawai maguajā ich aig narr khuunag, —Jāg wounan Jesús Nazaretpierr d*ü*i nurraajemuwai ajim anum irig.

72 Pari magbaawai magugjā ichdēu, irua magum Jesús khaugbam a chirajim aajem.

73 Maimua magtarr khur nupai awi i iek maig ich d*ü*i di ūjārr narr khuunaupai deeu irig, —Marau oowai pujā chadcha i d*ü*i wenurraajerr khuun eemuu. Pu iekha sim gaaipai merag chukkhu simgui ajierram anaabá.

74 Magbaawaita irua warag khir mor chigpai iekhamamua, —Chadcha mua magum wounaanjā khaugab chitumta pārau murag mag naaba a chirajim anaabá ich Pedroou.

Mamu irua mag iekhabapüim d*ä*icha āthārrta kekerekee ahbar.

75 Mag āthārr iek ūrbaawaita ich Pedroou jaauwai i khir eyaa dunuisijim anum, Jesuu ichig “Nau āthārr b*ie*ju nawe pua biek thārjup ūrag mu khaugba chitum a iekhaju” atarr. Mag khir ee dunuisim abarmun chadau gaai machaaga aadēmua dawag öberwi warre ö jāsenag aadēmua b*ie* chiru ajim aajem, ichdēu jaauwai.

27

*Jesús Pilato aar arrtarr
(Mr 15:1; Lc 23:1-2; Jn 18:28-32)*

¹ Maimua ya ãspabaadeewai phadnaan chi pörnaan judionaan tagam khueun agjö chi thethem khueun däi biirdunaan deeu iekhawi warre Jesús thooopüju khirju phöbaadëjim aajem.

² Mag amach ap iekhawi, jügadau juu bürkhanaa, Pilatoota Romaam reiu päiwia gobernadorkha sier aawai, irigta thooopi jaumkhir i aar arrjierram.

Judaau ichdëupai ich ö jorrkaa thoootarr

³ Mag Jesús thooopi jawamkhir Pilato aar juu bürnaa athaadäm ürbaawai chi Judaau deeu üwaai thumaa ewag khirjuwia, chi phadnaan pörnaan chi thierrnaan däi nem aar mawi, mag Jesús paar ichig phatkhon phagtarr thum üwaai amag deeimajim anaabá.

⁴ Mag deeimawia magjim anum:

—Jäg woun bürjä nem khaigba wautarrjä chukhu khitumta päräg pur deetarr gaaimua, muun chadcha pekau pöoma waubarm. Jä chan bürjä iekkhör chukhu siejimgui ajim anum.

Pari magbaawai amachdëu jürr irig, —Idëu mag simgui ajim anum; maata magan maar gaai mas siba! Maigjä puchta pu mag chirabahab ajierram anum.

⁵ Amachdëu ichig magbaawai mawia chi phatkhon Aai i jéejem deg barpuawi igbaadëjim aajem. Mag mawi, ichdëupai pa gaai ügthaa jügad jünaa, thoom khëu ich ö gaai jünaa, bauda ich ö jorrkaa thooojim aajem.

6 Mag barpuabajeewai phadnaan chi pörnaanau chi phatkhon phë auwi, —Mag phatkhon õor thõoju paarta phagtarr aawai pöd maadëu ofrenda ee ausñubamgui ajierram anum.

7 Maimua ag khur deeu amach ap iekhawia ag phatkhonau jõbta pér auju ajierram aajem, durr warpmua õor bëe num khuun meebaawai ag ee aukhëraag. Mag phatkhon Jesus param arrau jõb pér autarr, Campo del Alfarero a thur siejim.

8 Mag jõb gaaita Judaau ich thõotarr aawai ïs ewag pawiajä mag jõb agtha “bag ärtarr param phatkhonau jõb pér autarr” a thur sierrum.

9 Amau mag phatkhonau mag jõb pér atham aig, ïchab magju nawe Êwandam i jaaumie Jeremías khararrau iekhatarr eyaa öbérjim agjö. Irua nawe iekhatarr mug ajim:

“Israelnaanau chi precio jaautarrpierr treinta piezas auwi

10 ag phatkhonau el Campo del Alfarero pér aujier-
ram, maach Pör Êwandamau murug jaautarr
ipierr” a pha sim. *(Zac. 11:12-13)*

*Jesus Pilato khuirphee wai narr
(Mr 15:2-5; Lc 23:3-5; Jn 18:33-38)*

11 Mag arrwi chadcha Pilato na wai naaimajim aajem. Magbaa Pilatoou irig, —¿Chadcha puuta judionaan Reí? a jõeujim anum.

Magbaawai Jesuu irig, —Pua khabá khaphu jaaubapuimgui ajim anum.

12 Mamu irua mag iekhabarm ûrbaawai phadnaan chi pörnaanau chi thethem khuun däimua warag i ëugar sëukha i khaibag jaauphöbaadëjim

anaabá. Mamh ich khir mamagkhamjā Jesuu büdam ābjā iekhaba, warag khuu sejim aajem.

13 Mag am iek ükhaba aawai deeu ich Pilatooupai irig, —Pua chan puch khir mag iekha nmjā ūrbahab, sii khuu jumaag ajim anam.

14 Pari par ich Pilatooucha magtarrjā, ni bü ābjā jüu abajim aajem. Mag ich khircha iekha nmjā sii khuu ichig khabamjō sim oowi Pilatoou ich ödegpai, “Mua õor mug ooba chitumgui” ajim anam.

*Amach chi judionaanaupai Jesús thöopi jaautarr
(Mr 15:6-20; Lc 23:13-25; Jn 13:38-19:16)*

15 Mag ag nawejā mag phiesta ee paawai õrau jaaubarm presota chi gobernadorrau sii ich jāg öbeerpääijeejim.

16 Maagwai preso āb sii thärphöö sierum sejim, Barrabás a thär sim.

17 Mag õrau jaaubarm presota sii öbeerpääijerr aawai, Pilatoou ich ödegpain Jesuuta sii öbeerpüm khosi sier aawai, mag õor pöm wejömug jeeumamua, —¿Chijāata pärau sii ich jāg puapüipim

khosi nu: Barrabás, wa Jesús ich Êwandamau püiju aajerr anam? a jeeujim aajem amag.

18 Chi Pilatoou khaphu sejim aajem, amau amachdëu Jesuu nem wau narrarrjö pöd nem waubam gaaimuata mag i pur dee wai narr.

19 Magnaa õor dakhir ich juupjem sie gaai oo ssijim anam. Mag oo simta i uairau irig, —Jāg wounan õor wajaphamuwai; oob jā chan khaibag waipi jaaum. Edaar mh khäai khörkhaa khaibag khäai khörkha uajim i gaaimua a jaaupüijim anaabá.

20 Mamu mag nam ee, chi phadnaan pörnaanau tagam khun chi thethem khun düimua warag ðor wawikha thnum anam, sii Barrabaata öbeerpi jaunaa Jess thöopi jajaau amkhir.

21 Ya mag wawikha thnum ee, deeu chi gobernadorrau jeeuemamua amag, —Mag numí nam aig, ¿chijaata pärau sii chigjä aba öbeerpuipim khosi nu? a jeeujim anam.

Magbaawai amachdeu Barrabaata öbeerpi jaau aajeejim anaabá.

22 Magbaa deeu Pilatoou amag, —Magan jäg Jess mag warrgarwe ich Êwandamau püiju jaau-jerrta mug narrum anam däi ¿mua jägajuma? ajim anam.

Magbaawai thumaam khunnau ihäba, “Pa gaaita meerpbappäi” aajeejim anaabá.

23 Magbaa, —¿Pari khan nemta irua khaigba waujîma, pärau mag warre i thöopi jaau nam? ajim anam chi Pilatoou.

Ichdeun sii puappäim khochgau par mag jeeu ohookhamjä warag pa gaaita meerppi jajaau aajeejim anam.

24 Pilatoou Jess puappäiju ëkha nam pödba sii waragta ðor phogdumam oobaawai dö aibëepiwi thumaam khun dakhir juu sügpäijim aajem. Magnaa, —Pärau mug woun iekkhör chukhu simta thöomun mu chan büerjä kulp chukhu chirum, maan ya päach appaim nemeu; mu gaai thumiet ajim anam amag.

25 Magbaawai thumaam khunnau sereu phöbaadëmu warag, —Marau pu gaai thubam; maachta maach chaain däi kulp paraa nuisibajupa ajierram anaabá.

26 Mag chadcha amachdëu jaau narrjö, Pilatoou Barrabaata sii öbeerpuüwia, Jesús wapi jaaunaa, pakuls gaai meerppüimkhii warre soldaaun juu ee thüsšepüijim aajem.

27 Magbaawai gobernador di aar arrwi mam pabaimaawai chi soldaaunau amach khapeen khapan thürkha auwi amach järrcha wai naajim aajem.

28 Magnaa i khajüa üram ëerpüinaa, jürr dewam phuríi simta jüapipüinaa,

29 miu dën wérjüchkhä simta pörsirkha jüapipüijierram aajem. Magnaa íchab i juachaar gar padamjä joothüpüijierram anaabá. Magnaa mag amach rey anumua i wau nemuata i khüirphee jíepör phöbkhanaa, –Jägpai chirá Judionaan Rey? aajeejim anum.

30 Magnaa jürram khünnau bëewi, i gaai ichö thunaa, i jua ee amachdëu padam joopütarraupai i pörchajä wümaajeejim aajem.

31 Mag i dau aphuu wau wai nuu awia, amachdëu irig khajüa jüapitarr deeu eer auwia, ich khajüa chaardamta deeu jüapinaa, maimuan chadau pa gaai meerphëpääin athaadëjierram aajem.

*Jesús pakuls gaai meerphëtarr
(Mr 15:21-32; Lc 23:26-43; Jn 19:17-27)*

32 Mag wai öbérwi ag däi wëtumua khad ee woun ãb Simón anum deeum phöbördam Cirene anum eem däi thëujieram aajem. Mag düi oobaawai chi soldaaunau jürr ajués magugta Jesuu pakuls arrmatarr arrpijieram.

³³ Mag arrmamua buchagdam Gólgota anum aar paaukhabaimajim. Mag Gólgota aawai “pörpá durrsí” aawaiu.

³⁴ Mag mam paaukhabaimaa vino iel anum düi nem achaaga waaurëu simta dömkhñir deejierram. Mam Jesuu sīi bürħu dö oowi tag döbajim.

³⁵ Ya pakuls gaai meerphënaa jiirjop s̄iuwia, amach chi meerphë narr soldaaunaupai, khaíuta chi khajūa jüabarju khai awi, jēb gaai mokdaudam baraag paaukhajierram aajem, mag n̄umua gan aumaag.

³⁶ Maimua mag chi khajūa amachpierr wai n̄uisiewai th̄ua n̄umua warag kh̄et ohoodö aphöbaadëjim anaabá, chi pakuls dakha.

³⁷ I meerphë jiir wëjom pör ür ēsapdau phäkha sim gaai jaau s̄iejim, khan gaaimuata i mag wai naajī. Chi ēsapdau gaai “Chamħuta Jesuu, Judion-aan Rey” a phä s̄iejim.

³⁸ Mag i meerphë wai n̄am düi īchab i bigaau chi nem jīgmien numí agjō pa gaai amach kh̄ikhñetdö meerphë s̄iujierram: āb i juachaar gar, āb i juawē gar.

³⁹ Mag i meerphë wai narr õor diichjem dakha arr aawai dich n̄am kh̄unaujā i wau n̄am iekhau warag irig eerpanaa üi phuarrphuurnaa,

⁴⁰ —Wa jāgħum khaba puan mag Aai i jēejem dijā thum pogueupāinaa deeu khāai thārjuppaim ee ēu dunħħauju ajerrta, jāg pua wir aig pħachpai peerdħu aubama. Pħi chadħcha Ċewandam Iewaa khai, magan jāg pakuls gaaimua eeg uurbabaad aajeejim irig.

⁴¹ Mag n̄am düi chi phadnaan pörnaanau, Moiseeu ley phä pħarr jawaag chi machnaanau tagam khħan chi thierrnaan düimua irig,

42 —Deeum khuunan peerdu autarrta puchta podbahabma. Pu judionaan rey khabá; maar dakhiir jág pakuls gaaimua eeg uurbabaad. Mag oobaawain chadau marau ükhaju aajeejim.

43 Pu iek mag Êwandamau pu chig apibaju anarr aawai, chadcha ichdeu pu khosi sim khai, nau irua pu khaigper auju. Magaag puchdeuchaja pu Êwandam Iewaa anarrau aajeejim irig, ya pakuls gaaai pawiaja.

44 Jûrram khuunau irig mamagkham ūrwi mag chi khaibagnaan numí i bigaau agjö jiir uid thunnarr khuunaupa warag i wau iekha naajim anaabá.

Jesús meetarr

(*Mr 15:33-41; Lc 23:44-49; Jn 19:28-30*)

45 Edausie thunam ee, degolp edau khibbaadem abarman sii warre edaramjota joisijim. Mag khib thunuu awia edau phuibaajer las tres naata deeu aardubaadejim.

46 Magbaadem ee Jesuu thet, “Elí, Elí, ¿lema sabactani?” ajim anaabá. Mag sim aig maach meúan, “Aay, Êwandam, ¿khantheeta pua mu mug dau aphu chirumja murug oobamjoo aadema?” a khitum ajim.

47 Äaur khuun aig narr khuunau mag i iekhabarm ūrtarr aawai jurr amach khapeenag, —Keena, paade ūrbat: Maguan warrgar Êwandam i jaaujerr Elías khararrta ich aig thur simwai anaajim, irua iekhatarr khaugbam gaaimua.

48 Irua magbarm bürre äbmua khaphigbaadewi, putjo ūpheh khitum gaai vino adchuchuu simta

dorrðanaa waibéewi, pa gaai buurnaa i i aig ua aujim, ag gaaim bereu dömkhíir.

49 Pari äbmua i däi mamagkham ee, äaur khunau jürr, —Idëu i siubá, daau nau Eliaau i jäigmua eeg jiirpüyaan pierrju aajeejim.

50 Mag jöchkhérhu awia, thet äa a khitawia, warag chaaupabaadëjim.

51 Mag i chaaupabaadëm däi ïchab Aai i jéejem deg ierrgajärcha put nem parrg thuur éu wéjorrtä ügthaamua eeg sùrr abarmän warre järrcha thoophem numiita jijirar jöisijim. Magbarm däi uuur theega duuibaadëmua mokpörpa thörrchöhüukham däi

52 Õor aukhërtarr jébdipa weeudatkhamac ee, khëchtarr khunata deeu phiidatkhawi iiu nárrjée aadëjim. Mag deeu iiutarr khun üu wajapha Ëwandam iek ükha durrumta ötarr khun ajim.

53 Makhün Jesúš iiu phiidatarr éudee amach jébdegmua öbérdatkhawi Jerusalén phöbör ee wétjierram. Mag am phöbör ee naaimatarrjä õor khapankham khunau oojierram.

54 Magbaawaita capitán soldaaun däi Jesúš pakuls gaai jiir wéjom eegar narr khunau mag uuur theeg duuibaadëm ee, mamagkham oophöbaadee jäphierr nám iekhau warag, —Mag wounan chadchata Ëwandam Iewaa ajim ajierram.

55 Mag i þur auju nawejä ïchab uuin i juag oojerr khun khapan Galileamua i däi bëetarr aawai makhünau i däi mamagkham warpmua oo naajim.

56 Mag warpmua oo narr ee naajim: María Magdalena, äbakhai María, Santiago däi Josenaan am

ãd, maimua jöoi Zebedeo chaain ãdjā dëi aig sïejim.

Jesús aukhërtarr

(*Mr 15:42-47; Lc 23:50-56; Jn 19:38-42*)

57 Maimua ya phäarmam ee, rik José anum bëejim. Ich mag woun Judea durr phöbördam Arimatea anum aram ajim. Chi Jesús thõuju nawe ya ichdëujā Jesús igar sïejim.

58 Mag sïewai Pilato aar mawia ya Jesús mee khërüm mordam aukhëraan maag jëeuwimajim aajem. Mag jëeubaimaa Pilatoou ich soldaaunag deepi jaaujim aajem.

59 Magbaa Joseeu mawia, ya chi meemdam eeg paa auwi, arrwi, dïesdam memerkhögjā chukhu bæpphä khitum ee pürëunaa,

60 ag nawe ichdëu ich athee durrbü khōpag ee jëbdi iiur khörpitarr ee aukhérthurjim, wajapcharan ich jëb gaaima. Magnaa mokpör pöm simua chi jëbdi i ee wajapha joothu pħawia igbaadëjim.

61 Mamu mag chi José Arimateapierr petamjā María Magdalena chan maba, ābakhai María dëi amach numpai chi aphumdam aukhërtarr jëbdi aig ohoodö nħisijim.

Soldaaunag Jesús aukhërtarr jëbdi thapitarr

62 Ag noram sii juu tħejjerr ed, wajapcharan sabarhedma, chi phadnaan pörnaan Moiseeu Ěwandom iek phä pħarr wajapcha u rkhaajerr khun dëi Pilato aar wëtwia

63 irig, —Marau khñir eyaa nūmgui ajim anum, jāg sēunem nem jaau sħierrarrau jaauwai, iin meewijajā khāai thārjup nūm ee deeu iiu phiidju a iekhatarr.

64 Magtarr aawai khāai thārjup soldaaunag chi jēbdi aig thāapibá; magba akhiin eeu dēgölp chi khapeenau edaar bēewia, chi binaan amach juu khap auslunaa, naspawia chadchata deeu iiu phiidjim adukham. Magta aju atheen magan warram khāai warag atchata sēukha nem jaau nūisijugui ajierram aajem, Pilatoog.

65 Magbaawai Pilatoou amag, —Pāachdēu mag nūm khai, magan soldaaunan ar thanūm. Phē arrwi pāachdēu khōchagpierr chi jēbdijā wajapha phāarnaa juurthu p̄aabajēt ajim anūm.

66 Magbaawai chadcha soldaaun phē arrwi mag chi jēbdi ee mokdau joothu sīerr ürjā wajapha dusnagjō simua juurthupüijierram anaabá. Magnaa chi soldaaunag khāai thārjup ogduba aig thāapi jaaujierram aajem.

28

Jesús phiidhtarr

(*Mr 16:1-8; Lc 24:1-12; Jn 20:1-10*)

1 Jua ūi khēutarr noram, domighed edpherre agtha khīsu nūwe María Magdalenaau deeum ūi agjō María a thür sīerr dūi Jesús aukhērtarr jēbdi aar oon wētjim aajem.

2 Mag nūm ee Ŋwandam chog ügtharmua bēewi mag mokpör chi jēbdi ee joothu sīerr chaaug p̄erēubapäaiwai ūur theega duuijim. Mag chi mok chaaug p̄erēupüiwia warag ag ūr oo sim ooimajierram aajem.

3 Chi Ŋwandam chog khīir eerpaawai sīi pagthūm dau phār jēer atham bë oo nūmjō sīejim anūm, maimua i khajūa sīi bāpphā sīejim aajem.

4 Soldaaun chi jēbdi th  a narr kh  an mag oobaawai j  phierr wajaugau kha duuiph  baad  wi s  i warag chi meemj   j  kh  t thuph  au aph  baad  ejim anaabá.

5 Pari mag chi soldaaun thuph  au aph  baad    m ee, chi   wandam chogau chi   inag, –Oob j  phierrmiet ajim an  m. Mua khaph   chir  mgui ajim an  m, p  rau Jesuuta j  r w  n  rr  m, ar amau pakuls gaaI meerph   th  otarr.

6 M  ig ich aukh  rtarr eemua phiid  wi petaawai ya m  ig khaba sim. P  ach dauj  au i aukh  rtarr ee oon b  ejurauma ajim an  m.

7 Magnaa amag,   r  ubaad  t, maimua i khapeen aar, “ya iiu phiid  wi p  ar na Galileaag petajim, nau jamta p  rau i ooimajugui” a jaaubaimat ajim an  m chi   wandam chogau.

8 Am iek amachig magbaawai aigmua apuraa   r  ubaad  ejim anaab  . J  phierraai naajieb mam   agj   onee naajim aajem, amachig mag Jes  s phiid  barm a jaaubaawai. Mag warag khajapha b   ch  p w  tjim aajem, maach chi khapeenag jaauwimaag.

9 Mag am eerpamj   w  tumta ich Jes  s am kh  irphee   berch  wi amag saludaach  ejim anaab  . Mag amachig iekhabaichee i khaug athaawai i b  kh  r ph  bkhanaa i b  uta ud athajierram aajem, irig j  eumamua.

10 Magbaawai ichd  u amag, –Oob nem ökh   amiet ajim an  m. J  g j  phierr w  n  rraju kh  ai, m   khapeen aar w  twi Galileaag w  tpi jaaubat, nau jamta amau m   ooimaju a jaaubaimat ajim an  m.

Phadnaan chi p  r  naanag soldaaunau nem

īgkhatarr

11 Mag ich dëicha oowia chi khapeen aar jawaan dudärkhamich, soldaaun chi jëbdi thua narr khuan eem ãaur khuanau phöbör ee wëtwi chi phadnaan pörnaanag jaauwimajierram anaabá, mag chi mok chawag purëupüinaa ag ür jup sim amachdëu ootarr maimua chi Jesujä ich aukhërtarr ee ooba khäidu parii aadëm.

12 Mamä magbaawai chi phadnaan pörnaanaujä ag bürre tagam judionaan chi thethemnaan thum thäirkhanaa ibëpjierram anaabá, soldaaunag Jesús iiu phiidäbarm igwi sëukha nem īgkapiet. Magnaa īchab chi soldaaunau sëukha nem jaaubarm paarjä phatkhon pöm phagju ajierram aajem.

13 Ya mag amach ap chi iekham arr aawai chi soldaaun wawimamua amag magjierram anum:

—Órag jaauwai edaar pâach khäi nümich chi khapeen bëewiata chi aukhërtarr eem jïgkha arrwi amachdëu khap wai nüm a jaaubat ajim anaabá.

14 Mag pâar khäitarr gobernadorrau ūrwia pâar düi khaigba amün, marau maachdëuchata i düi iekhawi maachig paa auju. Magbaawai pâar chig abajugui ajierram anum amag.

15 Mag, chadcha amachig phagbaawai, órag jaauwaijä, am khäi nümichta chi khapeen bëewi jïgkha arrjierram a jaaujim anaabá. Magtarr aawaita ïs ewag pawiajä judionaan eyan agtha Jesús chan phiidäba maach chi khapeenauta ar-rwi maach sua khap bëp sñujim a jaaujem.

*Ābmiecha Jesuu ich khapeenag nem jaau pñatarr
(Mr 16:14-18; Lc 24:36-49; Jn 20:19-23)*

16 Mag Marianaanau maachig Galileaagta wëtpi naajim a jaaubaawai maach chi khapeen thum once Galileaag wëtjim, ich Jesuu maachig n̄api jaautarr buchagdam gaai ãba i d̄ai oog.

17 Maimua mam pawia ya ich Jesús warp urum maachdëu oophöbaadeewai Ěwandam chi Ayagamjö irig j̄eeu naajim; mam̄ mag irig j̄eeu n̄am ee, maar khapeen ãaur kh̄unau ar khabampii naajim.

18 Mag n̄am ee warag maar aig b̄eewi maar d̄ai iyūmamua magjim:

—Ya m̄ Ayau m̄rug ügtharm kh̄un d̄ijā iek theeg apinaa m̄ig eegarm kh̄un d̄ijā iek theeg apibarmgui ajim.

19 Magua mua p̄ragan, m̄ matarr khur p̄ach ap paaukhabaadee durrpierr aaid̄baadët a chir̄mgui ajim; magnaa thumaam kh̄unag amach meupierr m̄ug p̄ach peerduetarr iekta jaaunaa chi ükhamam kh̄unagjä p̄ach dënjo m̄uchta amach Pörkhapibat ajim. Magnaa īchab Ěwandam chi Aai thür gaai, chi Iewaa thür gaai maimua ich Ěwandam Akhaar thür gaai p̄or choopetat ajim, mag chi ükhamam kh̄un.

20 Mag n̄am d̄ai īchab mua p̄achig jaaujer-
rö Ěwandamau nem waipi jaaumamta i ipierra
waipi jaaubat ajim, ich j̄äg p̄achdëujä m̄ ipierr
wēn̄rr̄mjö. M̄un muchin Jōoirau m̄ug durr i
agkha n̄am aar ich mag ed ëepierr p̄aar d̄ai chita-
jugui a jaaupajim maachigcha.

Éwandam Iek New Testament in Woun Meu

copyright © 2011 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Woun Meu

Dialect: alternate spelling

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Woun Meu (alternate orthography)

Copyright Information

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Woun Meu

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses,

clxxxvii

please contact the respective copyright owners.

2014-08-06

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files

dated 29 Jan 2022

974f85ca-2196-54fa-aa19-a0078d3a03e9